

WAARTOE HET OUDE TESTAMENT?

Oorspronkelijke uitgave:

De noodzakelijke betekenis des Ouden Testaments

Door

Dr. H. F. Kohlbrugge
1803-1875

Predikant te
Elberfeld, Duitsland

Eerste uitgave:
Scheffer & Co
AMSTERDAM

STICHTING DE GIHONBRON
Voltaweg 18
MIDDELBURG
2010

INHOUD

Toelichting

Voorbericht bij de eerste druk

Inleiding

Eerste afdeling

Wat de Joden, in het zogenaamde “Oude Testament”, dat wil zeggen: in de boeken van Mozes en de Profeten gevonden hebben.¹

Profetieën over de Messias:

1. De Messias moest in Bethlehem geboren worden.
2. De Messias moest Davids Zoon Zijn.
3. De komst van de door Mozes beloofde Profeet is zeer nabij.
4. De Messias moest een voorloper hebben.
5. In de dagen van de Messias moesten alle dingen weer hersteld worden en Hij moest alle zonden, die uit dwaling bestonden, wegnemen.
6. De Messias moest de Koning zijn.
7. Zijn rijk moest een hemels Rijk van God zijn
8. De Messias moest veel tekenen doen.
9. De Messias moest de Zaligmaker van de wereld zijn.
10. De Messias moest Gods Zoon zijn.
11. De Messias moest verworpen worden.

Tweede afdeling

Toelichting op het getuigenis van diegenen onder de tijdgenoten van de Heere en Zijn apostelen.

Simeon - Hanna - Zacharias - Elizabeth - Maria - De Herders - De Wijzen uit het Morgenland - Johannes de Doper - Andréas - Filippus Nathanaël.

Derde afdeling

Wat Mozes en de Profeten voor Jezus betekend hebben in de dagen waarin Hij in het vlees was.

Vierde afdeling

Waarvoor de Evangelisten de boeken van Mozes en de Profeten gehouden hebben: Matthéüs - Markus - Lukas - Johannes.

Vijfde afdeling

Hoe de apostelen en hun helpers de boeken van Mozes en de Profeten gebruikt hebben: Handelingen der Apostelen - Petrus en Johannes – Filippus, Stefanus, Apollos - De apostel Jakobus - Paulus - De brief van Paulus aan de Romeinen - De 2 brieven aan de Korintiërs - De Brief aan de Galaten - De Brief aan de Efeziërs - De twee brieven aan Timotheüs - De Brief aan de Hebreëen - De Brieven van Johannes - De 2 brieven van Petrus - De brief van Judas - De Openbaring van Johannes.

Besluit

¹ Kohlbrugge citeerde regelmatig uit de Lutherbijbel

Toelichting

De aanleiding tot dit geschrift was de prijsvraag uitgeschreven door het Teylers Godgeleerd Genootschap te Haarlem voor het jaar 1945 en verschenen in de *Opregte Zaturdagsche Haarlemsche Courant* nr. 138 van 16 november 1844. Deze prijsvraag luidde als volgt: “Het schijnt aan geenen twijfel onderworpen te zijn, dat het ‘leerstuk over de H. Schrift’, inzonderheid, zoo als het door de Hervorming is voorgesteld en gehandhaafd, zijne aanleiding gevonden heeft in de aanwijzingen en onderstellingen, welke in de geschriften der Evangelisten en Apostelen, ten aanzien van de boeken des Ouden Verbonds gevonden worden. Dit leerstuk, in betrekking tot de boeken des Nieuwen Verbonds, schijnt zelfs niets anders te zijn, dan eene toepassing of overbrenging van die zelfde aanwijzingen op de schriften der Evangelisten en Apostelen. In allen gevalle moet, hetgene JEZUS en de Apostelen ten aanzien van de Heilige Schrift des Ouden Verbonds geleerd, of aangewezen, of ook ondersteld hebben, hoogst gewichtig geacht worden, ook bij meer uitsluitend letterkundige onderzoeken aangaande de boeken des Ouden Verbonds en bij eene verklaring van dezelve, die van het Nieuwe Verbond geheel onafhankelijk is.

De overweging hiervan heeft TEYLERS Godgeleerd Genootschap doen besluiten, om de leer van JEZUS CHRISTUS en zijne Apostelen over de Heilige Schrift des Ouden Verbonds tot een voorwerp van opzettelijk onderzoek te stellen, in de hoop, om daardoor ter bevordering van grondige en nauwkeurige godgeleerde kennis te zullen medewerken. Het Genootschap verlangt alzoo volledig en in zamenhang voorgesteld te zien, al wat in de boeken des Nieuwen Verbonds over de Heilige Schrift des Ouden Verbonds gevonden wordt.”

Enkele vrienden van Kohlbrugge attendeerden hem op deze prijsvraag, en het was met name Matthijs Westendorp te Amsterdam, die Kohlbrugge aanspoorde om hierop in te gaan. Terecht zagen de vrienden in deze prijsvraag een echte uitdaging voor Kohlbrugge. Hij was als geen ander in staat om hierop in te gaan. Maar Kohlbrugge van zijn kant doorzag onmiddellijk het wollige, plechtige en daardoor verhullende taalgebruik van de directeuren van Teylers Godgeleerd Genootschap en begreep welke adder er onder het gras verborgen was.

Nog vanuit Utrecht schreef Kohlbrugge aan Westendorp: “Dat van Teyler is nog wel een onderwerp mijner overdenking. Jammer maar dat er een goddelooze of domme kneep in de vraag ligt, ik studeer er op of ik er die uit kant krijgen, en toch in mijne herderskleeren gaan, maar dat ding vraagt een Sauls harnas.”

Deze “goddelooze of domme kneep” was voor Kohlbrugge ongetwijfeld de uitspraak van Teylers Godgeleerd Genootschap over de gewichtigheid van hun vraagstelling “ook bij meer uitsluitend letterkundige onderzoeken aangaande de boeken des Ouden Verbonds en bij eene verklaring van dezelve, die van het Nieuwe Verbond geheel onafhankelijk is”. Deze beschouwing, waarin zowel het gezag van de Heilige Schrift als het Woord van God alsook de eenheid van de Heilige Schrift in twijfel werd getrokken, was voor Kohlbrugge goddeloos, dom en verwerpelijk. Een litterair onderzoek verspert zichzelf de toegang tot de Heilige Schrift en zelfs de overweging van een exegese van het Oude Testament onafhankelijk van het Nieuwe Testament is voor Kohlbrugge een zaak van onverstand. Als rechtgeaard theoloog heeft hij daarmee ook zeer grondig afgerekend en overtuigend aangetoond, dat voor de Evangelisten en

apostelen de eenheid van de Heilige Schrift, zoals die verankerd is in Christus als de uiterste hoeksteen, het fundament van hun geloof was. Alleen het geloof opent de toegang tot het rechte verstaan van het Woord van God en niet het historisch onderzoek. Dit is wel de reden geweest, dat Kohlbrugge zijn werk niet als beantwoording van de prijsvraag van het *Teylers Godgeleerd Genootschap* heeft ingezonden, hij kon in dat harnas van Saul niet gaan, trouwens de termijn was inmiddels ook al verstreken.

Kohlbrugge zette zich aan dit werk, toen hij met zijn vrouw en dochter Anna Utrecht had verlaten en zij zich tijdelijk vestigden te Godesberg. In deze omgeving kwam Kohlbrugge tot schrijven.

“Tot dit werk heb ik mij hier in de landelijke stilte gezet”. Hij berichtte vanuit Godesberg zijn vriend Westendorp in Amsterdam:

“Hierbij, waardste Westendorp!, eenige vrucht van mijn verblijf te Godesberg. Die het andere over de Profeten voor gaat — nog dezen week ben ik zoo vrij u weder zooveel te laten toekomen...”

In zeer korte tijd heeft hij in Godesberg dit werk, dat hijzelf nog maar als een aanzet zag, tot stand gebracht en voltooid op 4 april 1846.

Het werk werd uitgegeven door W. Hassel in Elberfeld onder de titel *Wozu das alle Testament? Anleitung zur richtigen Scheitzung der Biicher Mosis und der Propheten*.

Dit werk zou uit twee delen bestaan, maar alleen het eerste deel verscheen onder de titel *Das alte Testament nach seinem wahren Sinne gewürdigt aus den Schriften der Evangelisten und Apostel*. Het werd herdrukt in 1853 en tweemaal in 1855.

De eerste Nederlandse vertaling verscheen in 1855 bij uitgeverij Wed. M. Melder te Utrecht, getiteld: *De noodzakelijke beteekenis van het Oude Testament voor ons Christenen gehandhaafd met de Schriften der Evangelisten en Apostelen, naar de vierde Hoogduitsche uitgave*. In 1929 verscheen vanwege de “Vereeniging tot Uitgave van Gereformeerde Geschriften” te Amsterdam een herdruk van dit werk onder de oorspronkelijke titel *Waartoe het Oude Testament?* Een derde druk kwam in 1988 uit bij uitgeverij De Groot Goudriaan, te Kampen.

Kohlbrugge zelf was direct betrokken bij de eerste Nederlandse vertaling, die door zijn vriend Westendorp werd verzorgd. Kohlbrugge schreef aan zijn vriend: “Ik heb dezelve zooveel ik uit kon breken nu nagezien. Ik vind dezelve zeer vloeiend en heb die met veel blijdschap gelezen. Er wilden zich 2 vertalers te Utrecht op doen. Ik heb dit geketst. Het zou mij niet aangenaam wezen, dezelve van een andere hand te zien ... Ik weet niet hoeverre men in Holland het apprecieëren zal”.

Uit een brief aan Steven de Clercq valt op te maken dat Kohlbrugge een eerste aanzet voor het tweede deel over de Profeten voltooid heeft, maar later worden hierover geen mededelingen meer gedaan.

(Toelichting overgenomen uit een vlot leesbare hertaling: “*Waartoe het Oude Testament?*”, Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer, 2004.)

Voorbericht bij de eerste druk

Wanneer ik met dit boekje tot stand gebracht heb, dan dank ik dat naast God aan mijn zalige vader, die, toen ik nog zeer jong was, tweemaal tot mij zei: 'Als je de vijf boeken van Mozes verstaat, dan begrijp je de gehele Schrift.'

Alles wat de dierbare man tot mij zei, maakte op mij de indruk, alsof God door hem sprak, zodat ik zijn woorden in mijn hart bewaarde, ook wanneer ik ze niet wist toe te passen.

Het vlijtige lezen van de boeken van Mozes heeft bij mij van mijn jeugd af aan zijn vrucht gedragen en de grond gelegd tot het later verstaan van de Schriften, zodat mij uit de profetische geschriften de Evangelisten en apostelen zijn duidelijk geworden, en niet omgekeerd.

In mijn veelbewogen leven had ik gelegenheid genoeg, tot mijn niet geringe droefheid waar te nemen op welke een losse bodem men het ene systeem na het andere en alsdan een Evangelie opbouwde, dat bij de eerste windstoot in elkaar moest vallen. Daarom ook de verlegenheid waarin ik zo menigeen heb zien geraken, sedert hier en daar onbeschaamd is uitgesproken, wat weliswaar reeds sedert jaren in het verborgen sloop.

De machteloze voorvechters van een waarheid, waar hun harten toch ver van zijn, hebben de gaten die de verschrikkelijke twijfel gescheurd had, zo weinig gevuld, dat zij veeleer voor hem die zelfstandig denkt, meer omgegooid dan opgebouwd hebben.

De gevolgen daarvan zijn, helaas, duidelijk. Sommige schendende handen ontzien met een beroep op het licht en de Geest zo weinig meer van het heiligste, dat ze de Heere der heerlijkheid binnenkort weer op Gabbata hebben; zijn Evangelisten en apostelen hebben ze al achter zich gelaten. De lichtzinnigste methode waarmee sommigen, in het bijzonder van degenen die menen aanspraak te mogen maken op rechtzinnigheid, de Schriften van Mozes en de Profeten behandeld hebben, zal daarvoor wel het fundament gelegd hebben.

Wat men echter ook meent achter zich gelaten te hebben, men krijgt de Joden nooit de wereld uit; men begint in te zien dat je óf alle boeken van Mozes en de Profeten moet vernietigen, óf dat je je toevlucht weer moet nemen tot hun gezag om opnieuw zeker te worden van de betrouwbaarheid en de waarheid van de Schriften van de Evangelisten en apostelen.

Een prijsvraag met dezelfde strekking, die uitgeschreven werd door Teylers Godgeleerd Genootschap in Haarlem (Haarlemse Courant van 16 november 1844), was er de aanleiding van dat enkele van mijn vrienden mij aanmoedigden dit onderwerp, onafhankelijk van de prijsvraag zelf, te behandelen in verband niet de profetieën. Dit werk heb ik hier in de landelijke stilte met vreugde op me genomen.

Als dit boekje alleen maar voor één mens de aanleiding wordt, om niet alleen met delen van maar heel de Schrift in geloof aan te nemen, dan is het niet tevergeefs geschreven.

H. F. Kohlbrugge

Godesberg, 4 april 1846

Inleiding

“De Bereërs waren edeler, dan die te Thessalonica waren, als die het Woord ontvingen met alle toegenegenheid onderzoekende dagelijks de Schriften of deze dingen alzo waren” Handelingen 17:11

Het is volstrekt geen onverschillige zaak welke waarde men toekent aan het boek, dat gewoonlijk het “Oude Testament” wordt genoemd. Het is integendeel een vraag, die een zeer grote betekenis heeft voor tijd en eeuwigheid. Een bijdrage aan een bevredigende beantwoording ervan mag wel aanspraak maken op een open oor en een opmerkzaam hart.

Een zorgvuldig onderzoek van het boek, dat het “Nieuwe Testament” wordt genoemd, dat alleen let op, en zich bezighoudt met het zogenaamde “Oude Testament”, is de beste manier om dit probleem op te lossen. Dit onderzoek is des te meer een werk dat nuttig en actueel is, omdat in onze tijd - waarin de sleutel der kennis zoek geraakt is - hoe langer hoe meer de opvatting gaat overheersen, dat *de wet en de Profeten* bij de oude tijd horen en voor onze tijd niet meer gezaghebbend zijn.

Dat de grote meerderheid zo'n lage dunk van het “Oude Testament” heeft, zal ieder oprecht mens toegeven. Ja, ook degenen, die daarin iets meer zien dan een Jodenboek, die het zelfs nog als Gods Woord aannemen, en daarin min of meer profetieën over Christus kunnen vinden, omdat ze die in het “Nieuwe Testament” lezen, zullen toch niet ontkennen dat het ontdekken en onderzoeken van deze profetieën onoverkomelijke moeilijkheden oplevert, wanneer ze de bij de Evangelisten en apostelen aangehaalde plaatsen in de Profeten opzoeken. Als ze eerlijk zijn zullen ze zich genoodzaakt zien toe te geven, dat ze niet kunnen begrijpen hoe de Evangelisten en apostelen de wet en de Profeten in hun onderlinge verband hebben opgevat. En ook al lezen ze in het “Oude Testament” in het bijzonder in de Psalmen en bij de profeet Jesaja, sommige dingen die ze evangelisch noemen, toch heeft het geheel voor hen iets - hoe moet ik het zeggen - ‘niet-nieuwtestamentisch’.

Ik hoop met deze opmerking menigeen de ogen te openen voor iets, waarvan hij zich misschien niet bewust heeft durven worden en dat hij nog minder gewaagd heeft openlijk uit te spreken. Hij zal dan het besluit moeten nemen eerlijk toe te geven, dat, als de Evangelisten en apostelen de wet en de Profeten echt begrepen hebben, en daarop hun prediking en wat ze geschreven hebben gefundeerd hebben, hij wat hem betreft de wet en de Profeten niet begrijpt. Dat is de eerste schrede om tot een beter inzicht te komen.

De ideeën over het ‘Oude Testament’, die nu eenmaal algemeen in omloop gekomen zijn, strekken des te meer tot beschaming en verootmoediging van onze tijd, als we die zonder vooroordeel en met een onbevangen blik vergelijken met de manier waarop de vroegste christelijke kerk ermee omging. Met het oog hierop zouden wij, naar aanleiding van de aan het begin aangehaalde plaats uit Handelingen, attent willen maken op een feit, waar weinig of helemaal niet op gelet wordt, hoezeer het ook in het oog springt. Uit deze plaats blijkt namelijk volstrekt ondubbelzinnig, dat er in de tijd van de eerste christenen geen andere Bijbel bestond dan juist het nu zo genaamde Oude Testament, en dat de mannen van Beréa, van wie zo eervol melding wordt gemaakt, in deze Bijbel hetzelfde Evangelie aangetroffen hebben dat hun door de apostelen Paulus en Silas gepredikt was. Het is ook duidelijk dat ze zich bij hun dagelijkse studie er niet toe beperkt hebben een paar afzonderlijke plaatsen, zoals bijvoorbeeld Psalm 2, Psalm 110 of II Samuël 7, op te sporen, maar dat ze de hele

Bijbel tot onderwerp van hun vlijtige studie hebben gemaakt en dat ze, verlicht door de prediking van de apostelen, de Bijbel heel anders opgevat en begrepen hebben dan voor die tijd.

Uit welke boeken hun Bijbel bestond blijkt:

1. uit de Griekse vertaling van zeventig, waarvan in dit tijd bijna iedereen gebruik maakte, en waaruit de apostelen veel plaatsen precies zo aangehaald hebben als ze nu nog in deze vertaling luiden
2. Uit de Hebreeuwse handschriften, die door de Joden met een uiterste aan zorgvuldigheid bewaard werden tot op de jota en de tittel, zoals Flavius Josephus al heeft opgemerkt.
3. En tenslotte uit het “Nieuwe Testament” zelf, waarin dan wel niet alle, maar toch wel de volgende boeken worden aangehaald:

Genesis: Mattheüs 11:23; 19:4v.; Johannes 8.

Exodus: Mattheüs 15:4.

Leviticus: Mattheüs 8:4.

Numeri: Johannes 3:14; I Korintiërs 10.

Deuteronomium: Markus 12:29.

De 5 boeken van Mozes: Handelingen 7.

Het boek Jozua: Handelingen 7:45.

Het boek Richteren: Handelingen 13:20.

Het boek Ruth: Mattheüs 1:5.

Het boek 1 Samuël: Handelingen 13:21; Mattheüs 12:3.

De boeken 1 en II Koningen: Lukas 4:25-28; Mattheüs 12:24; Handelingen 13:22.

Het boek II Kronieken: Mattheüs 23:35.

Het boek Job: Jakobus 5:11.

De Psalmen: Lukas 4:10-11; Mattheüs 21:42,

De Spreuken: 11 Petrus 2:22.

De profeet Jesaja: Lukas 4:17-19; Mattheüs 15:7; Handelingen 8;

De profeet Jeremia: Mattheüs 21:13;

De profeet Ezechiël: in Openbaring worden er vaak toespelingen op gemaakt.

De profeet Daniël: Mattheüs 24:15.

De profeet Hosea: Mattheüs 2:15.

De profeet Joël: Handelingen 2:16.

De profeet Amos: Handelingen 7:42.

De profeet Jona: Mattheüs 12:40.

De profeet Micha: Mattheüs 2:5.

De profeet Nahum: vergelijk hoofdstuk 3:4 met Openbaring 17:1.

De profeet Habakuk: Romeinen 1:17.

De profeet Zefanja: vergelijk hoofdstuk 1:3 met Mattheüs 13:41.

De profeet Haggai: Hebr. 12:26.

De profeet Zacharia: Mattheüs 21:4; 26:15.

De profeet Maleachi: Markus 1:2.

Dat zijn de boeken, die in de Bijbel van de Bereërs stonden.²

² Het is gevoegelijk om aan te nemen en is ook boven alle twijfel verheven, dat het boek II Samuël, het boek I Kronieken, de boeken Ezra en Nehemia, Prediker en Hooglied, de Klaagliederen van Jeremia en de profeet Obadja ook in hun Bijbel gestaan hebben; daarvoor pleit de Griekse vertaling van deze boeken. Bij de evangelisten en apostelen vind men zaken, en geen bewijsvoeringen terwille van de bewijsvoeringen; wat aangehaald werd, werd zo aangehaald als het bij een bepaalde gelegenheid nodig was, of al naargelang de Geest het hun ingaf aan te halen, met het oog op wat ze juist daar te

Dat zij daarin precies hetzelfde Evangelie gevonden hadden, als ze van Paulus en Silas gehoord hadden - is dat niet een schande voor onze christelijke tijd, die van deze boeken niets meer wil weten? De mannen van Beréa waren immers geen geleerden, maar mensen van alle rangen en standen. Inderdaad, theologie en Bijbelkritiek hadden ze niet gestudeerd, maar ze hadden genoeg verstand en inzicht om in te zien dat de hele inhoud van hun Bijbel overeenstemde met het Evangelie van de apostelen van Christus. Vergelijkbaar met een man, die een goudader gevonden heeft en nu des te ijveriger doorgraaft, hebben zij zich door wat ze in hun Bijbel gevonden hadden laten prikkelen om des te ijveriger te studeren.

Maar wat hadden de mannen van Beréa gevonden? Ja, daar gaat het nu juist om, en als iemand geen Jood en geen Turk wil zijn, maar een christen, dan zal hij, als zijn kritiek onbevangen is en hij zichzelf eerlijk wil beoordelen, tot de volgende conclusie komen: zolang ik met mijn wetenschappelijke theologie en Hyperkritiek de mindere ben van deze mannen van Beréa, en dus het geheel van het zogenaamde "Oude Testament" niet als het woord van Christus kan aanvaarden, zal ik mijn wetenschap eraan moeten geven om niet door de niet-wetenschappelijk gevormde mannen van Beréa beschaamd te worden in het oordeel. Want de christelijke theologen beoefenen hun wetenschap immers niet vanuit de Talmoed of de Koran, maar minstens vanuit hun "Nieuwe Testament"; van dit testament is het boek Handelingen een aanzienlijk deel en in dit boek wordt tot eer van de mannen van Beréa gezegd, dat ze ijverig in het "Oude Testament" gelezen hebben, om bevestigd te worden in de waarheden, die ze van de apostelen gehoord hadden.

Dat de mensen van Beréa het "Oude Testament" voor Gods Woord gehouden hebben, waaraan alleen alle geloof gehecht moet worden, omdat het overeenkomt met de Geest van God en uit zijn Geest is voortgekomen, en dat ze het gemaakt hebben tot toetssteen van de prediking, die ze van de apostelen hoorden, hoeft niet vermeld te worden. Want het was hun erom te doen of zij overeenkomstig de Geest van God spraken, en ze zouden dit in hun Bijbel niet gezocht hebben als ze niet ingezien hadden dat die door de Geest van God tot stand was gebracht. Zij zochten woorden van het leven en de zaligheid bij God, en als ze hun Bijbel niet gehouden hadden voor Gods gezaghebbende Woord, dan zouden ze er niet in gezocht hebben; integendeel, ze zouden wat tot dusverre hun Bijbel was aan kant gelegd hebben en zich alleen nog maar gehouden hebben het woord van de apostelen. Dat laatste deden ze niet: zoals de apostelen hen alleen naar hun Bijbel terugbrachten, op dezelfde Manier onderwierpen zij wat ze van de apostelen gehoord hadden fets het gezag van de Bijbel, wat ze niet gedaan zouden hebben als ze niet alle woorden ervan onvoorwaardelijk geloofd zouden hebben.

Omdat de mannen van Beréa dus in het "Oude Testament" alles hebben kunnen vinden, wat ze van de apostelen gehoord hadden, en omdat het een feit is, dat er toen, en nog lange tijd daarna, geen "Nieuwe Testament" bestond, zoals wij het in een boek hebben, kan ieder voor zich de volgende conclusies trekken:

- Dat de leer van Christus en de apostelen, of het zogenaamde Nieuwe Testament helemaal in het Oude gevonden moet worden, wil ze aannemelijk zijn.

zeggen hadden.

- Dat ieder, die christen wil zijn, deze leer in de hele inhoud van het Oude Testament moet kunnen aanwijzen, net zo goed als de mannen van Beréa dat konden.
- Dat dus alle vooroordelen tegen het “Oude Testament”, die nu algemeen in omloop zijn, niet passend zijn voor degene die christen genoemd wil worden; zowel het vooroordeel, dat het voor ons helemaal geen Evangelie moet zijn, als het vooroordeel dat er alleen hier en daar een Evangelie in gevonden moet worden.

Degene nu, die de juistheid van deze conclusies inziet, zal graag met mij onderzoeken:

1. Wat de Joden, tijdgenoten van de Heere en zijn apostelen, die Jezus niet aanvaardden, in het zogenaamde “Oude Testament” of in de boeken van Mozes en de Profeten gevonden hebben en waarvoor ze die boeken gehouden hebben.
2. Of ook andere tijdgenoten van Jezus en de apostelen hetzelfde van het “Oude Testament” geloofd en daarin gevonden hebben, als de mannen van Beréa.
3. Wat Mozes en de Profeten voor Jezus Christus geweest zijn in de dagen waarin Hij in het vlees was.
4. Hoe de Evangelisten en apostelen de boeken van Mozes en de Profeten gezien hebben.
5. Welk gebruik de apostelen en hun medegenoten van de boeken van Mozes en de Profeten gemaakt hebben.

Dit onderzoek zal voor een oprecht mens, naar wij hopen, een bevredigend antwoord opleveren op de vraag: *“Waar toe het Oude Testament?”*

Dat zal het onderwerp van dit eerste deel zijn.

Wij nemen de vrijheid om in een later te verschijnen tweede deel de vraag: *“Hoe moet men het Oude Testament opvatten?”* te beantwoorden, door een verklaring van die plaatsen uit het “Oude Testament”, die in het “Nieuwe Testament” worden aangehaald.

Voor we overgaan tot de beantwoording van de vraag: *Waar toe het Oude Testament?* vinden we het nodig tot een beter begrip te komen van de algemeen gebruikte opschriften: *Oud Testament, Nieuw Testament.*

Ongetwijfeld heeft het de lezer bevreedd dat ik gebruik gemaakt heb van deze benamingen en daar “zogenaamd” bijgeschreven heb. Ik heb dat expres gedaan, om de vraag op te roepen of de benaming, die we vóór in onze Bijbels vinden, eigenlijk overeenkomt met de Schrift, en dus te rechtvaardigen is of niet. Men heeft het woord “Oude Testament” als de benaming van de boeken van Mozes en de Profeten, zonder daar al te lang over na te denken, uit II Korintiërs 3:14 gehaald, waar de apostel Paulus zegt: “Want tot op heden blijft dezelfde bedekking over het voorlezen van het Oude Testament (of verbond)”. Op deze plaats wil men de opvatting funderen, dat de apostel Paulus de Schriften van Mozes en de Profeten zo genoemd heeft, en daarop heeft men vanuit hetzelfde hoofdstuk (uit vers 6) gemakkelijk de tegenstelling “Nieuw Testament” bedacht. — Intussen zal niemand kunnen bewijzen dat degene, die als eerste de boeken van Mozes en de Profeten bij elkaar gebracht heeft, deze boeken het “Oude Testament” heeft genoemd, of dat degene die de Evangelisten en apostelen bij elkaar heeft gebracht die het “Nieuwe Testament” heeft genoemd. Op zijn minst staat vast, dat de apostel Paulus de boeken, die men het “Oude Testament” pleegt te noemen, verder op geen enkele plaats zo genoemd heeft. Ze heten bij hem: *de Schrift, de Schriften, de Heilige Schrift, Mozes en de Profeten*, of hij haalt ze aan met een:

God zegt, iemand zegt, de Geest zegt. Helaas heeft de uitvinding van die benaming het hare ertoe bijgedragen dat er opvattingen over het Woord van God opgedoken zijn, waardoor men het aanzienlijkste deel ervan achtergesteld heeft bij een ander deel. Want het spreekt vanzelf, dat door de benaming “het Oude Testament” bij het lezen ervan de gedachte overheerst aan iets dat oud is en dat dus in tegenstelling staat tot iets dat nieuw is.

Dat men de woorden van Paulus verkeerd en willekeurig heeft uitgelegd en dat de apostel met zijn benaming iets heel anders heeft bedoeld, is duidelijk. Want toen hij zijn brieven schreef, bestond er nog geen Nieuw Testament als zodanig, ik bedoel een verzameling boeken, die men nu het “Nieuwe Testament” noemt. Daarom kon de apostel niet denken aan een tegenstelling, die men sindsdien gemaakt heeft; integendeel, hij schreef, zoals ook nu een goede herder schrijven zou, met dit verschil, dat de Heere zich gesteld heeft achter wat hij schreef, dat ze uit zijn Geest gekomen zijn, waarom ook de apostel Petrus er dezelfde geloofwaardigheid aan toekent als aan de Schriften van Mozes en de Profeten. II Petrus 3:16. Paulus echter heeft er, wat hem betreft, nooit aan kunnen denken dat zijn geschriften als een voor eeuwig geldende leer voortreffelijk bewaard zouden worden, net zo min als de Evangelist Lukas, die zoals bekend zijn Evangelie en zijn Handelingen alleen voor één man, Teofilus genaamd, geschreven heeft.³

Ook al wist de apostel heel goed, dat hij in de Geest van Christus schreef, desondanks heeft hij aan zijn woord en zijn prediking geen ander gezag toegekend dan juist dat van de hoofdsom van het “Oude Testament”. Dat was zijn Evangelie, en wat God hem door zijn Geest geopenbaard heeft, kwam voort uit de hele inhoud van deze geschriften. Zie: 1 Samuël 3:21.

Als een van de vele bewijzen haal ik hier I Korinthe 15 aan. De apostel noemt daar de inhoud van zijn Evangelie:

1. dat Christus gestorven is voor onze zonden, volgens de Schriften;
2. dat Christus begraven en opgewekt is, volgens de Schriften.

Dit zijn Evangelie is dus volgens de Schriften. Hij zegt niet: “volgens de Schrift”, maar “volgens de Schriften”. Het is precies zo als de Korintiërs het in de afzonderlijke boeken van Mozes en de Profeten zouden kunnen lezen. Deze hadden voor hem, en voor hen, gezag, wat hij hier kennelijk zegt tegen de onschriftuurlijke leer, dat de opstanding geestelijk opgevat moest worden.

Wie zich voor zijn leer beroept op een al bestaande en geschreven leer, die als enige gezag heeft, en daarmee te kennen geeft, dat hij niets gezegd heeft dat daar bovenuit gaat, die kan noch zo'n leer oud, noch de zijne nieuw noemen: is zijn eigen leer Evangelie, is ze Nieuw Testament, dan moeten de boeken, waarop hij zich daarvoor beroept, dat voor hem ook geweest zijn. Je kunt uit het geheel opmaken, dat de apostel in II Korinthe 3 een onderscheid maakt tussen de ene bediening en de andere, een van de letter en een van de Geest. Bijgevolg waren de Schriften van Mozes en de Profeten óf Letter, óf Geest, een *Nieuw* Testament óf het *Oud* Testament. Hij noemde hun hele inhoud “het Oude Testament”, voor zover de Schriften zo gelezen en opgevat werden als de Joden, die niet tot Christus kwamen, het deden, en “het Nieuwe Testament”, voor zover men die boeken las volgens de norm, die hij “in Christus” noemt. De apostel geeft duidelijk te verstaan, dat hij de benaming “het Oude Testament” niet gebruikt voor de boeken van Mozes op zichzelf, maar dat hij ze zo noemt om het gebruik, dat de Joodse gezindte ervan maakte. Zodat het niet aan de boeken lag, alsof die een Oud Testament zouden zijn, maar aan de mensen, want die lazen deze boeken

³ Lukas 1:1-4, Hand. 1:1. Men vatte dit niet zó op alsof zij hun leer zelf niet als eeuwig geldend gekend hebben.

met een bedekking over hun hart; en zó maakten zij die tot een Oud Testament. Deze benaming gold bij hem alleen voor de Joodse, hardnekkig ongelovige, opvatting van dezelfde boeken, die voor hem Nieuw Testament waren. Hij las ze met een heel ander, of zoals hij zelf zegt, met een gezicht waarvan de bedekking was weggenomen.⁴

Veel betekend is het, dat waar de apostel nadrukkelijk spreekt over de wet die door God op de Sinai gegeven is of over de Tien Geboden, hij diezelfde wet op deze plaats het Nieuwe Testament en het Oude Testament, letter én geest, bediening van de dood én bediening van de Geest, bediening van de vervloeking én bediening van de gerechtigheid noemt. Zo was één en dezelfde wet het *een of het ander*, al naar gelang de gesteldheid van het hart van degenen die naar de wet luisterden. Nehemia 8:9-13.

Het was me een behoefte nader in te gaan op wat de apostel in dit hele hoofdstuk zo duidelijk uitspreekt. Ik zal bij het schrijven van dit boek niet nalaten, als de gelegenheid zich voordoet, meerdere plaatsen aan te halen, die bevestigen wat er in dit hoofdstuk gezegd is. Het overkomt de meeste lezers van de Schrift, dat ze, als ze stuiten op de woorden "nieuw testament", "geest", "heerlijkheid" enzovoort, altijd het idee hebben dat dát dingen zijn, die Paulus ergens anders vandaan had. Hoewel toch uit al de uitlatingen van de apostel blijkt, dat hij geen ander Evangelie gepreekt heeft dan dat van Mozes en de Profeten.

Ieder, die een beetje thuis is in de geschriften van Paulus, zal bij de overweging van wat wij over II Korintiërs 3 hebben opgemerkt, vanzelf tot de conclusie komen, dat de gebruikelijke opschriften: "Oud Testament", "Nieuw Testament", niet te rechtvaardigen zijn. Omdat we onszelf niet hoeven te herhalen, zullen we voor de boeken, die men gewoonlijk het Oude Testament noemt, gebruik maken van de Schriftuurlijke benaming: "Mozes en de Profeten", zoals we voor de overige boeken gebruik zullen maken van de benaming: "Evangelisten en apostelen".

⁴ Zo lees men in Johannes 15:25: "in hun wet staat geschreven", terwijl het toch duidelijk is dat de Heere, Die dit zei, het zo zag dat diezelfde wet, of de Schrift, hoofdzakelijk over Hem ging. Zo zeggen ook de evangelisten en discipelen meer dan eens "de Joden", Marcus 7:3, terwijl ze toch zelf Joden waren. Uit wat hierboven staat kan men gemakkelijk de uitdrukking "Mozes", II Korinthe 3:15; Johannes 1:17; Handelingen 15:21, duidelijk maken, want wat Paulus schrijft over de gerechtigheid uit het geloof, stond ook bij Mozes vast, vergelijk Romeinen 10:6 met Deuteronomium 30:12, zie ook Lukas 16:29; ook de uitdrukking "wet" in de brieven van Paulus. Ook zouden de profeten niet de euvele moed gehad hebben zo smadelijk over de offers qua opus operatum (als offers die alleen al effect hebben door het feit dat ze gebracht zijn), als ze niet "het bloed van het nieuwe testament", Matthéüs 26:28, reeds hadden gekend.

Eerste afdeling

Wat de Joden, tijdgenoten van de Heere Jezus en Zijn apostelen, die Jezus niet aanvaardden, in het zogenaamde “Oude Testament”, dat wil zeggen: in de boeken van Mozes en de Profeten gevonden hebben en waarvoor ze deze boeken gehouden hebben.

In de dagen, waarmee wij onze christelijke tijdrekening beginnen, woonde in een landje, dat wij Palestina noemen, een volk dat zich Joden noemde. Dit volk had een boek, dat heilig voor hen was. Ze noemden het: *Mozes en de Profeten*, omdat de hoofdinhoud ervan van Mozes en de Profeten afkomstig was. Dat betekende niet dat ze daarom de overige boeken ervan, zoals de Psalmen, de drie boeken van Salomo, het boek Job en de historische boeken ervan uitsloten. Ze noemden dit boek ook vaak de wet of de leer⁵, soms alleen ook de Schrift of de Schriften. Johannes 7:42; 5:39.

Dit boek was voor hen precies hetzelfde als wat voor de christenen de Bijbel is, met deze uitzondering dat ze het helemaal, zoals het voor hen lag, voor Gods Woord hielden, zodat ze aan iedere tittel of jota vast bleven houden. Matthéüs 5:18. Veel christenen doen dat niet, in de mening dat de Bijbel niet Gods Woord is, maar dat Gods Woord in de Bijbel staat, waardoor ze een vrije speelruimte hebben om net zoveel van de Bijbel voor Gods Woord te houden als ze met hun verstand in overeenstemming kunnen brengen. Dat deden de Joden niet.

Zoals de meeste christenen de Bijbel houden voor een boek dat je leest om gesticht te worden, of voor een boek op de uitspraken waarvan ze hun verwachtingen voor de eeuwigheid trachten te bouwen, zo ook, en nog meer, hielden de Joden hun Bijbel voor een boek, in de uitspraken waarvan ze meenden het eeuwige leven te hebben. Hij, die hen precies kende, en van wie ze ook niet beweerden dat dát niet zo was, zei tot hen: Gij meent in de Schriften het eeuwige leven te hebben. Johannes 5:39; Lukas 10:25-28.

Dit is des te meer opmerkelijk omdat men bevangen is door het vooroordeel, dat de Joden Mozes en de Profeten, of hun Bijbel, alleen maar gelezen hebben om daarin voedsel te zoeken voor hun verwachting van redding uit de macht van de Romeinen, of dat ze die helemaal niet gelezen hebben. De aangehaalde uitspraak van de Heere is een treffend bewijs, dat, zoals de christenen voor hun geloof, dat ze zalig worden, het een vóór, het andere ná uit de Bijbel aanhalen, ook de Joden dat gedaan hebben. Dus als een boek, dat voor hen betrouwbaar en onbedrieglijk de weg naar de zaligheid uittekende, hebben ze het in hoge eer gehouden.

Aangezien er nu geen zaligheid zonder God bestaat, hebben zij het met eerbied behandeld, als de enige wegwijzer om tot God te komen, en als fundament en bevestiging van hun geloof, voor zover er dachten al in een situatie te zijn waarin ze met God samenleefden.⁶

Zoals bij de christenen ieder zondag de Bijbel wordt voorgelezen op de plaatsen waar

⁵ Johannes 7:49; 10:34; 15:25. Volgens de huidige Joodse indeling is het: wet, profeten, schrijvers, of: wet (de leer), de eerste profeten, (Jozua, Richteren, 1 en II Samuël, 1 en 11 Koningen), de laatste profeten (Jesaja, Jeremia, Ezechiël, vervolgens Hoséa tot en met Maleachi) en de heilige Schrijvers (de overigen boeken).

⁶ Lukas 7:39. Hoofdstuk 15:29, 31. Men denke aan de Farizeeër die in de tempel staat te danken, Lukas 18: 11.

ze samenkomen, en uit wat voorgelezen wordt het ene of het andere naar voren gehaald wordt als woord van vermaning of troost, waarover dan een toespraak gehouden wordt, zo ook werden, hetzij volgens een rooster, hetzij naar vrije keuze. meerdere plaatsen uit de Bijbel in de synagogen voorgelezen en daarna werd er een vrije toespraak gehouden, een vermanend woord gesproken.⁷

Zoals dus de christenen de Bijbel voor Gods onbedrieglijke Woord hebben willen houden, zo hebben ook de Joden die nog veel meer voor dat Woord gehouden, zodat ook de kleinste afwijking ervan voor hen een godslastering was. Als Gods Woord hebben ze dus Mozes en de Profeten elkaar in de synagogen ingescherpt. Ze hebben zich ingespannen dienovereenkomstig te leven en te wandelen en waren dus godvrezende mensen, daar hielden ze zichzelf tenminste voor, en ze wisten ook heel goed hoe het ervoor stond met al datgene waar het in de waarheid om gaat, Markus 12:32, 33.⁸ Het is hun er daarbij niet om te doen geweest zichzelf en elkaar daaruit te leren hoe ze tot God moesten komen, Markus 10:121; Matthéüs 19:16-19; Markus 12:19-32.

Diegenen onder hen die in de leer van de Schrift een paar stappen vooruitgekomen waren, hebben na veel zoeken gemeend dat ze daarin ook uitspraken vonden op grond waarvan ze geloofden erop te kunnen vertrouwen na de dood eeuwig en voor altijd bij God te zijn, Johannes 5:39. De juiste uitleg van de Bijbel vertrouwden ze toe aan diegenen, die theologie gestudeerd hadden; zij werden schrift- en wetgeleerden genoemd. Vandaar dat ze over de Heere zeiden: "Hoe komt het dat deze de Schriften kent, Hij heeft immers niet gestudeerd!" Toch kan men bijvoorbeeld hieruit, dat ze Jezus in de synagoge lieten spreken, opmaken dat ze de uitleg van de Schrift ook toevertrouwden aan diegenen, in wie ze een bijzondere geest van uitleg opmerkten, ook als zo iemand niet wetenschappelijk gevormd was.

Zoals nog steeds veel christenen bij Mozes en de Profeten bewijzen voor hun geloof in een Christus aantreffen, zo hebben ook de tijdgenoten van Jezus en zijn apostelen zulke teksten bij Mozes en de Profeten aangetroffen, ze aan anderen geleerd en ze geloofd.

⁷ Toen de Heere in Nazareth de synagoge binnenkwam, werd hem een boek overhandigd; aller ogen waren op Hem gericht. Hij las een plaats uit Jesaja voor, overhandigde het boek daarna aan de dienaar, en begon een vrije toespraak over deze tekst te houden, Lukas 4:15. - Toen Paulus in Antiochië in Pisidië naar de synagoge gegaan was, werd daar uit de wet en de profeten voorgelezen, waarop de overste van de synagoge hem en zijn metgezellen liet zeggen dat, als ze een woord van troost voor het volk hadden, ze moesten spreken, Handelingen 13:15; 15:21; 17:2; 18:4.

⁸ Johannes 7:49; Lukas 13:14; hoofdstuk 20, 21, 26. Johannes 9:29. Daaruit 7, b gedeeltelijk ook hun vreselijke verontwaardiging te verklaren, Matth. 26:65; Lukas 4:28; Johannes 8:59; Handelingen 7:54; 21: 28-30; 22:22 en 23 en de hevige vervolgingen die ze op touw zetten. Handelingen 13:50; 8: 1, 3; 26:11; Romeinen 10:2. De eigenlijke reden van deze godsdienstige verontwaardiging, van afgunst en van de vervolgingen geeft Johannes aan in zijn eerste brief, 3:12 en die is er een kenmerk van dat degene die terwille van de gerechtigheid vervolgd wordt met name degene is die de wet bewaart.

Wij vinden dat in de dagen van Jezus de uit de Bijbel geputte kennis van de Messias in hoofdzaak uit de volgende delen bestond:

1. De Messias moest in Bethlehem geboren worden.

De Evangelist Matthéüs (hoofdstuk 2:5-6) vertelt ons het volgende: Toen Herodes wilde weten, waar de Christus geboren moest worden, liet hij een vergadering van alle hogepriesters en schriftgeleerden bijeenroepen. Deze eerbiedwaardige vergadering gaf onmiddellijk de inlichting, dat de Messias in Bethlehem geboren zou worden en haalde als bewijs daarvan de plaats aan, die we kunnen lezen in Micha 5:1, en dat wel te verstaan in de Griekse vertaling, 24 waarschijnlijk omdat ze Herodes deze plaats niet in hun heilige taal hebben willen voorleggen, of omdat hij misschien meer vertrouwd was met de Griekse taal

Menige christelijke theoloog, die de profetieën niet gelooft, moet er maar eens over nadenken hoe ze dat uit Micha gehaald hebben, want de uitlegkundige regels van de rabbijnen kunnen toen nog niet bekend geweest zijn; de Chaldese (=Aramese) parafrase wijst tenminste niet in die richting. Precies dezelfde hogepriesters en Schriftgeleerden hebben het ook in de scholen niet anders aan het volk voorgehouden. Ik hoef hierbij niet op te merken, dat zij, als ze overeenkomstig hun Schrift geloofden, dat de Christus geboren moest worden, ze ook hebben moeten geloven dat Hij een moeder moest hebben, dus mens moest zijn, in alles gelijk aan zijn broeders, gelijk aan de mensen en in zijn gestalte als een mens aan te treffen". I Timotheüs 2:5; Hebreëen 2:17; Filippenzen 2:7.

2. De Messias moest Davids Zoon zijn.

Zo sprak het volk, de een zei tegen de ander: "Zegt de Schrift niet, dat de Christus komen zal uit het zaad van David, en uit het dorp Bethlehem, daar David was?", Johannes 7:42. Aan deze woorden van hen kan men zien, dat ook aan het volk geleerd werd, dat de Christus de Zoon van David zou zijn.

Zo hebben dan ook de Farizeeërs op de vraag: *Wat dunkt u van de Christus, wiens zoon is hij?* Eenstemmig geantwoord: *Davids zoon*, Matthéüs 22:42; Markus 12:35; Lukas 20:41. Ze moeten daarom II Samuël 7, en andere plaatsen uit de Profeten en de Psalmen (ook die, die over de Messias spreken onder de naam van David of Salomo of van Davids troonopvolgers in het algemeen) in hun scholen en synagogen zo hebben horen uitleggen, dat die op de Messias sloegen. De leraren moeten dit de jeugd ijverig ingeprent hebben, omdat velen uit het volk zo heel beslist konden zeggen: "Zegt de Schrift niet?" Het is daarom niet te verwonderen dat zelfs de kinderen in de tempel geroepen hebben: "Hosanna! De Zoon van David!" toen de Heere zijn intocht in Jeruzalem hield, Matthéüs 21:9, 15,

Er hoeft nauwelijks opgemerkt te worden, dat juist dit het middelpunt van alle beloften van de Schrift voor hen moest zijn, zoals het dat ook is voor ieder die bij Gods waarheid blijft.

3. De komst van de door Mozes beloofde Profeet is zeer nabij.

Dat ze de vervulling van de woorden van Mozes, Deuteronomium 18:15, "Een profeet uit uw midden, uit uw broeders, zoals ik ben, zal de Heere uw God u verwekken" verwachtten en dat ze dat het volk voorhielden, bewijst de vraag van de Farizeeërs aan Johannes de Doper: "Zijt gij de profeet?", Johannes 1:21. Wel schijnt het hun niet helemaal duidelijk geweest te zijn of de beloofde profeet de Messias zelf of een ander moest zijn; intussen leefde toch in hun gemoed dat beiden één waren. Zo riep dan ook het volk: "Deze is waarlijk de profeet, die in de wereld komend is". Veelbetekenend

zijn de woorden in Lukas 3:5, “Toen nu het volk in afwachting was en allen in hun hart overlegden over Johannes, of hij misschien de Christus was”.

4. De Messias moest een voorloper hebben.

Hun vraag aan de Doper: “Zijt gij Elia?”, Johannes 1:21, en de vraag van de discipelen aan de Heere: “Wat betekent het dan, dat de Joden zeggen, dat eerst Elia gekomen moet zijn?”, Matthéüs 17:30, bewijst dat de Joden het laatste hoofdstuk van Maleachi op de dagen van de Messias betrokken hebben en het zo hebben uitgelegd. Dat ze dit letterlijk opgevat hebben en niet in een oneigenlijke betekenis alsof het ging over iemand die met de geest en de kracht van Elia zou komen, Lukas 1:17, moet des te minder bevreedden, omdat er zelfs christenen zijn, die van mening zijn, dat Elia nog moet komen.

5. In de dagen van de Messias moesten alle dingen weer hersteld worden en Hij moest alle zonden van dwaling bestonden, wegnemen.

Het antwoord van de Heere aan de discipelen, Matthéüs 17:11, “Elia komt eerst en zal alle dingen herstellen” is onbetwistbaar een aanvulling op deze theorie, die het volk heel algemeen voor in de mond gelegen moet hebben, omdat ze het roepen van de Heere: *Eli, Eli!* Spottend op deze theorie betrokken en zeiden; “Hij roept Elia; laten we zien of Elia komt om Hem te helpen”, Matthéüs 27:47, 49. De discipelen van de Heere zouden bij het woord Grieks: *palingenesia* (een tijd, waarin alles weer wordt wat het niet meer is, maar wat het eenmaal was), dat de Heere een keer gebruikte, Matthéüs 19:28, wel gevraagd hebben wat dat was, als ze het niet opgevat hadden in de betekenis, waarin het toen voor iedereen te begrijpen was. Op dezelfde manier zei ook de Samaritaanse vrouw, Johannes 4:25, “Ik weet, dat de Messias komt. Die Christus genoemd wordt, wanneer Hij komt zal Hij ons alles verkondigen”. Dat betekende zoveel als: ‘U bent een mens zoals alle mensen; het treft me wel, wat ik van U hoor, maar hoe kan ik weten of dit, wat U me voorhoudt, het ware is? Er zijn immers zoveel mensen, die anderen onderwijs hebben willen geven, maar het was ten slotte toch weer niks, de ene en de andere bleken uiteindelijk mensen te zijn; maar hierover heb ik goed onderwijs gehad; de Messias komt, Hij zal het rijk van waarheid en licht, waar we naar verlangen, herstellen; dan zullen we altijd goed op de hoogte zijn, want dan zal alles zijn zoals het zijn moet.’

De vrouw had zulke dingen niet kunnen weten als ze niet geschoold was; en de Samaritanen zouden het niet geweten hebben, als ze het niet van de Joden gehoord hadden.

Wat moest dus het volk, net zo als zijn leraren, op grond van de hele inhoud van Mozes en de Profeten van dit leerstuk doordrongen zijn geweest!

6. De Messias moest de Koning zijn.

Als “Messias” en “koning der Joden” voor hen niet hetzelfde betekend hadden, zou Herodes, en met hem heel Jeruzalem, niet zo geschrokken zijn; ook zou Herodes, in plaats van te vragen waar de Messias geboren moest worden, de vraag aan de geestelijken zo gesteld hebben: “Spreekt de Schrift ergens over een koning der Joden, die zal komen, en waar moet die geboren worden?”

Als het woord: “de Messias zal koning over heel Israël zijn”, het volk niet uit de Schrift bekend geweest was, dan zouden ze niet zo vaak geprobeerd hebben Jezus koning te maken, Johannes 6:15. In Johannes 12:13 roept het volk: “*Hosanna! Geloofd zij Hij, die komt in de Naam des Heeren, de koning Israëls!*” Zo ook Lukas 19:38, “Gezegend is de Koning, die daar komt in de Naam des Heeren!” Het volk

heeft dat dus in de scholen uit de Schrift gehoord, en al de plaatsen, die we bij de Profeten daarover vinden, op de Messias betrokken.

Zouden de hogepriesters en de oudsten wel gezegd hebben: “Als Hij de koning van Israël is, laat Hij dan nu van het kruis afkomen, en wij zullen aan Hem geloven”, Matthéüs 27:42, als voor hen de koning van Israël en de Messias niet één en dezelfde geweest was? Men gehoorzaamt bij andere gelegenheden immers een koning, Gods gezalfde geloofd men.

En de vraag van Pilatus: “Zijt Gij de koning der Joden?”, Johannes 18:33, waar hij toch uitdrukkelijk gezegd heeft: “Ik vind geen schuld bij Hem”; zijn ernstige woorden op Gabbata: “Ziet uw Koning!” Zijn satirisch, maar nog ernstiger gezegd: “Moet ik uw Koning kruisigen?”, Johannes 19:14, 15, en de standvastigheid waarmee hij vasthield aan het opschrift, dat hij aan had laten brengen, “Jesus de Nazarener, de koning der Joden” zijn dat er geen bewijzen voor dat hij op die manier de Joden liet voelen dat ze op dit punt hun eigen geloof verloochenden en dat dit dus hun geloof was?

7. Zijn rijk moest een hemels rijk van God zijn.

Dat ze dus uit de Schrift geleerd hadden, dat het rijk van de Messias het Rijk van God zou zijn — niet zo'n soort aards rijk, wat men gewoonlijk van hen denkt, maar een hemels — zij het dan dat ze er een verkeerde betekenis aan gaven, bijvoorbeeld het Rijk van God op aarde, het gouden tijdperk of het duizendjarig rijk, zoals veel christenen het zich indenken; dat ze het komen van de Messias en het oprichten van dit Rijk van God voor gelijktijdig gehouden hebben, wat veel christenen niet eens zo goed begrijpen, blijkt niet alleen uit de vraag van de Farizeeër aan de Heere: “Wanneer komt het Rijk van God?”, Lukas 17:20, maar ook uit de blijdschap, waarmee het volk Hem op zijn tocht naar Jeruzalem begeleidde. Als ze alleen maar een aards, dat wil zeggen: alleen maar een politiek rijk verwacht hadden, dan zouden ze zich aan de eenvoud en het gebrek aan pracht en praal geërgerd hebben, en dat temeer omdat Jezus bij dit alles wenend voortging. Het volk riep hierbij: “Geloofd zij het rijk van onze vader David, dat komt in de naam van de Heer!”, Markus 10:11. In zulke woorden komen hun geestelijke verwachtingen en behoeften aan de dag. Waarom wordt er ook in Lukas 19:11 verteld: “Toen zij luisterden, sprak Hij nog een gelijkenis uit, omdat Hij dichterbij Jeruzalem was en zij meenden dat het Koninkrijk Gods terstond geopenbaard zou worden”. Het klonk hun daarom niet vreemd in de oren, toen Johannes de Doper, en na hem de Heer, predikte: “Het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen”, Matthéüs 3:2; 4:17. Ook de discipelen hadden dit van de scholen, Matthéüs 20:20; Handelingen 1:6.

8. De Messias moest veel tekenen doen.

In Johannes 7:31 lezen we, dat velen uit het volk zeiden: “Wanneer de Messias komt, zal hij toch niet meer tekenen doen dan die Hij gedaan heeft?” Ze moeten daarom van meerdere plaatsen uit Mozes en de Profeten, en met name van Jesaja 65, geloofd hebben dat die over de Messias gingen en deze plaatsen zo in hun scholen uitgelegd hebben. Daarom lezen we ook nog een keer dat heel het volk, toen ze de tekenen zagen, ontzet was en zei: “Is deze niet de zoon van David?”

9. De Messias moest de Zaligmaker van de wereld zijn.⁹

⁹ De Egyptische naam: Zaphnat-Paäneach, Genesis 41: 45 die farao aan Jozef gaf, betekent: *Zaligmaker of redder van de wereld*; niet: de uitlegger van verborgenheden.

Dat ze ook dit bij Mozes en de Profeten gevonden hebben, ziet men aan de belijdenis van de Samaritanen; “We hebben zelf gehoord en begrepen, dat deze waarlijk de Zaligmaker der wereld, de Messias is”. Dit: “de Heiland van de wereld” was voor hen geen nieuw geloof, maar we zien aan wat ze zeggen, dat ze uit Mozes en de Profeten wisten, dat de Messias van de wereld heiland moest zijn, en zelden nu, toen ze de Heere gehoord hadden: “De Heiland van de wereld, de Messias is deze Jezus, die we bij de bron hebben horen spreken”.

10. De Messias moest Gods Zoon zijn.

Dat ze ook dit in de Schrift gelezen, geloofd en in hun scholen geleerd en aan anderen onderwezen hebben, bewijst de plechtige uitdaging van een hogepriester toen Jezus de Heere tegenover hem stond: “Ik bezweer u bij de levende God, dat U ons zegt, of U de Messias bent, de Zoon van God”, Matthéüs 26:63; Markus 14:61. Daarom schreeuwden ze Hem ook toe: “Indien Gij Gods Zoon zijt, kom van het kruis af”, en ze gebruikten de woorden uit Psalm 22:9 tegen Hem: “Hij heeft op God vertrouwd, laat die Hem verlossen, indien Hij hem wel wil; want Hij heeft gezegd: Ik ben Gods Zoon”. Dit alles zeiden ze uit ergernis hierover, dat het volk zich een keer zo tegen Hem uitgelaten had: “Hoe lang houdt Gij onze ziel op? Indien Gij de Messias zijt, zeg het ons dan vrijuit”, Matthéüs 27: 40-41

Ook het telkens roepen van de bezetenen bewijst het “Jezus, Gij Zoon van God”, Matthéüs 8:29; want als ze dit ook door de inwerking van hogere machten op hun geweten uitgeroepen hadden, dan valt er toch niet aan te twifelen, dat ze dat, toen ze nog gezond waren, in hun scholen hadden gehoord.

11. De Messias moest verworpen worden.

Als de Joden dit niet in hun Schrift gelezen en elkaar meegedeeld hadden, in het bijzonder diegenen, die vonden dat ze boven de anderen uitstaken, dan zouden ze op de woorden van de Heere; “De Heere van de wijngaard zal komen en deze pachters ombrengen, en de wijngaard aan anderen geven”, niet geantwoord hebben: “Dat nooit!” Lukas 20:16. Ook zouden ze, toen Hij hen aankeek en zei: “Wat betekent het dan dat er geschreven staat: De steen die de bouwlieden verworpen hadden, is een hoofd des hoeks geworden?” niet zo ontzaglijk boos geworden zijn, dat hogepriesters en schriftgeleerden daarna overlegden hoe ze de hand aan Hem zouden kunnen slaan. Dat de Messias verworpen zou worden, dat hebben ze elkaar geleerd, maar dat zij degenen moesten zijn die Hem verwierpen, wilden ze van zichzelf niet waar hebben, want dan hadden ze de hele Schrift en dus God zelf tegen zich gehad, Handelingen 5:38-04.

12. De Messias zou eeuwig blijven.

Zo spraken ze: “Wij hebben uit de wet (dat is uit de Schrift) gehoord, dat de Messias tot in eeuwigheid blijft”, Johannes 12:34. Deze uitdrukking treffen we weer aan in Hebreeën 7:24: “...deze omdat Hij tot in eeuwigheid blijft”. Je kunt daaraan zien, hoe hun in de scholen Psalm 110:4 (zie ook Genesis 14:18), waar sprake is van het priesterschap van Melchizédek, net zo als de andere Psalmen en plaatsen uit alle Profeten, waarin sprake is van het eeuwige rijk van de Messias, voorgelaten en ingeprent werd. Hier hoort ook de uitspraak van het volk in Johannes 7:26, 27 thuis: “Zouden onze oversten nu waarlijk hebben ingezien, dat deze waarlijk de Messias is?, maar wij weten vanwaar deze is, maar wanneer de Messias komt, weet niemand vanwaar hij is”. Nu was dat inderdaad een slecht begrepen uitleg van wat ze over Melchizédek gelezen en als uitleg te horen hadden gekregen, Zie ook Hebreeën 7:3;

ook is het begrijpelijk dat de Schriftgeleerden en Farizeeërs bij de behandeling van deze materie veel vragen, die men nu nog stelt, ontweken hebben, onder het voorwendsel dat de zaak duister en geheimzinnig was.

Zo had dan het veel omvattende, uit de Schrift geputte, onderwijs aangaande de Messias onder het volk zo diep wortel geschoten en zich overal zo verbreid, dat ook vreemdelingen, vooral door de inspanning van zendelingen en door de verbreiding van de Griekse vertaling, daar deel aan kregen. We zien dat aan de Samaritanen in Johannes 4, aan de meegekruisigde moordenaar in Lukas 23:42, aan de hoofdman onder het kruis in Markus 15:39 en aan de Kanaänese vrouw in Matthéüs 15:22; ja, zelfs de vrouw van Pilatus moet daar iets van geweten hebben, wat ze op Jezus heeft toegepast, Matthéüs 27:19. Ook bij de kamerling uit het Morenland moet dat wel in aanmerking gekomen zijn, toen hij de Schrift onderzocht; want wie bij één plaats uit de Schrift vraagt: “Over wie zegt de profeet dat?” Moet andere plaatsen gevonden hebben, waarvan hij wist op wie die sloegen. Bij het lezen van Jesaja 42 kan het lijdende hem aanstoot gegeven hebben.

Vol verwachting gelovend hebben de Joden overeenkomstig de Schriften - hoe die ook uitgelegd werden! - de gelukkige dagen van het heil, de dagen van de Messias verwacht. We zien dat het allerbest in Handelingen 26:7, “Ons geslacht van twaalf stammen”, zegt een apostel daar, “hoopt in vurig verlangen, dag en nacht dienend, te komen tot de belofte, die door God aan onze vaders geschied”.¹⁰

Het zou mij te ver afleiden, als ik alles, wat Jezus en Zijn apostelen de Joden als hun uit de Schrift bekende zaken voorgehouden hebben, hier nog aan zou halen; omdat voor mij het middelpunt van alle onderzoek Christus als de weg, de waarheid en het leven is, was het voor mij voldoende deze twee belangrijkste stukken: “dat de Joden de Schrift voor Gods Woord gehouden en daarin het eeuwige leven gezocht hebben” en “dat ze op dit leven gehoopt hebben, als een leven dat van God door de Messias zou komen” op de voorgrond te plaatsen. Met opzet heb ik de bewijzen daarvoor bij

¹⁰ De apostel noemde deze belofte soms ook "de hoop van Israël", bijvoorbeeld in Handelingen 28:20. Deze hoop echter, waaraan vooral de Farizeeërs, de strengste sekte van hun godsdienst, vasthielden, berustte hierop, dat door het beloofde zaad leven uit de doden voort zou komen; en ze zullen Ezechiël 37 en Jesaja 26:19 wel op deze manier opgevat en uitgelegd hebben. Dat God de doden opwekte, was daarvan vanzelfsprekend de consequentie. Dat was het ook wat de apostel bedoelde, Handelingen 24:14, 15, wanneer hij zegt: Volgens die weg, die zij *een sekte* noemen, dien ik dus de God van mijn vaders, gelovend alles wat in de wet en de profeten geschreven staat terwijl ik (zo) de hoop heb, die zij ook zelf verwachten, dat er een opstanding zal zijn, zowel van de rechtvaardigen als van de onrechtvaardigen. Om die reden riep hij ook in de raad uit: Ik ben een Farizeeër, ik word aangeklaagd om de hoop en de opstanding van de doden, Handelingen 23:6. "Wat! Wordt het bij u voor onmogelijk gehouden dat God doden opwekt?" zei hij, toen hij voor koning Agrippa stond, en hij voegde daaraan toe: Ik voor mij was tot de slotsom gekomen dat ik tegen de naam van Jezus de Nazarener, fel moest optreden, Handelingen 26:8, 9. — Waar derhalve de Farizeeërs in twee betekenissen gezegd zouden hebben: in de Messias opstanding uit de doden, daar zeiden de apostelen: in Jezus opstanding uit de doden. Dat ze overigens in de scholen onderwezen moeten hebben, dat er niet alleen een geestelijke, maar ook een lichamelijke opstanding was, kunnen we opmaken uit Handelingen 23:8. Herodes dacht dat Johannes de Doper opgestaan was uit de doden, Matthéüs 14:2. Martha zei heel beslist: 'Ik weet wel dat mijn broeder zal opstaan bij de opstanding ten jongsten dage.' Daarentegen konden de Sadduceeërs dat volgens Matthéüs 22:23 niet bij Mozes en de profeten vinden, zoals ook nu veel christenen het daar niet vinden kunnen.

de Evangelisten zo gekozen, dat ieder zal opmerken dat hij er daardoor van overtuigd wordt, dat het zo is, al was hij een Jood, of iemand, die de brutaliteit heeft de boeken van de Evangelisten geheel of gedeeltelijk alleen als mythe, legende of document van de oude tijd te beschouwen.

Ik wil alleen nog het volgende opmerken. - Met de schrift in de hand verweerden ze zich: "Wij hebben één Vader, God", Johannes 8:41, zie ook Jesaja 64:8 en Deuteronomium 32:6. Ze hebben dat vanuit de Schrift niet zo opgevat dat Gods vaderschap met de schepping gegeven zou zijn, maar in de betekenis van "uit God geboren zijn", door zijn vrije macht en keuze, met uitsluiting van anderen. Met Johannes 8:41 en Jesaja 64:8 moet men Romeinen 9:21 vergelijken, waar Paulus de Joden, die tegen Gods keuze ingaan, een beeldspraak voor ogen houdt, waarvan ze zelf wel dikwijls gebruik gemaakt zullen hebben. Vervolgens verkondigden ze ook de leer van de wedergeboorte, maar dan zo, dat ze dachten dat ze die vanaf hun geboorte meegekregen hadden, met de aan Abraham gegeven belofte. Een proseliet daarentegen moest eerst in het water van de doop ondergedompeld worden en kwam dan als een wedergeborene, als een zoon van Abraham uit het water.¹¹

Zij hebben onvoorwaardelijk vastgehouden aan het woord, dat God aan Abraham gegeven had: "In uw zaad zullen alle volkeren van de aarde gezegend worden", en zich daarom, omdat ze zich erop konden beroemen het zaad van Abraham te zijn, voor de gezegenden en uitverkorenen gehouden, voor de kinderen van het rijk, Lukas 15:31-41. Dat deze leer van de uitverkiezing, en daarmee verbonden een geestelijk vrij-zijn-van-alles, hun belangrijkste dogma was, dat ze die elkaar ook vanuit de hele Schrift op hun manier inprenten, bewijst hun uitspraak: "Wij zijn nooit door iets geknecht geweest", zo ook het woord van de Heere: "De kinderen van het rijk zullen uitgestoten worden" en "Weinigen zijn uitverkoren".¹²

De leer over de oorsprong van de zonde hebben ze net zo als de christenen in het begin van de boeken van Mozes gevonden, anders zouden ze niet zo bitter geworden zijn toen de Heere hun zei: "Gij hebt de duivel tot vader, die een mensenmoordenaar is van den beginne is", Johannes 8:44. Ook kan de leer, die Paulus in Romeinen 5:12 uiteenzet, hun niet onbekend geweest zijn.

Dat zij de leer over de straffen voor de zonde uit de Schriften afleidden, ook al deden ze dat dan weer op een Farizeese manier, bewijst hun uitspraak: "Gij zijt helemaal in zonden geboren", Johannes 9:34; zo ook hun opvatting dat degenen, op wie de toren van Siloam was gevallen, of de Galileërs, van wie Pilatus het bloed met hun offers had vermengd, meer dan anderen zondaren geweest waren, Lukas 13:1-5.

Ook dat kwijtschelding van zware en grote zonden bij God te vinden was, hebben ze uit de Schrift gehaald, wat onder andere blijkt uit Lukas 5:21 en Matthéüs 9:3-8, "Wie", zeggen ze, "kan zonden vergeven dan alleen God?" Dat ze vol ijver vastgehouden hebben aan alles wat ze op hun manier uit de Schrift van heiligheid begrepen, zal wel niet met bewijzen gestaafd hoeven te worden net zo min als dat ze zich verheugden in deze heiligheid vooruitgang geboekt te hebben. We kunnen hier

¹¹ Wanneer Nicodémus zegt: Kan iemand voor de tweede maal in de moederschoot ingaan en geboren worden?, dan is dit antwoord te verklaren vanuit de Farizeese opvatting van de wedergeboorte; dat bewijst helemaal niet dat de wedergeboorte voor hen iets vreemds was. Als leraar van Israël had hij echter uit Mozes en de profeten kunnen weten, wat het ware Israël was, en dat het geloof de hele mens opeist, Deuteronomium 32:5; Psalm 110:3; Hoséa 1:9; 2:4; Jesaja 58:2.

¹² "Vader Abraham", roept zelfs een Jood in de hel, en in de gelijkenis van de rijke en de arme man antwoordt Abraham hem met; "Zoon".

volstaan met Markus 7:3, 4; Matthéüs 15:6-8. Want ook al waren het dan overleveringen van de ouden, ze hebben toch, zoals het in de hele wereld toegaat, een letter uit Mozes en de Profeten opgespoord, waarop ze zich beriepen. Vergelijk bijvoorbeeld de letter van Psalm 1:1 en Genesis 14:20 met Matthéüs 23:2 en 29.

Dat ze in de Schriften dreigend aangekondigde oordelen van God geloofd hebben, en dat ze gepoogd hebben die door bekeringsijver en bevordering van de hervorming van zich af te houden, en zo het beloofde hemelrijk, waarnaar ze verlangden, van hun kant dichterbij te brengen, zie je aan Lukas 16:16-19.¹³ Verder aan de woorden van de Heere: “Jullie trekken over land en over zee om een proseliet te maken”, Matthéüs 23:15; tenslotte uit Lukas 7:32, “Dit geslacht is gelijk aan de kinderen, die op de markt zitten, enzovoort.”¹⁴

Ik zou nu nog meer plaatsen aan kunnen halen om te bewijzen, hoe onvoorwaardelijk ze de Schriften van Mozes en de Profeten als Woord van God gelezen, gekend en elkaar ingeprent hebben, hoe ze aan wat geschreven stond vastgehouden hebben, zie Johannes 6:31, en hoe ze vooral gestaan hebben op de Tien Geboden, de sabbat, op het woord “gerechtigheid” en “rechtvaardig zijn”, zodat ze zelfs hun voorvaderen niet voor vol aanzagen, omdat ze de Profeten niet geloofd hadden, Matthéüs 23:30v.4S; ook hoe ze in de Schrift thuis geweest zijn en hoe ze zich bij hun geloof overeenkomstig de Schrift gedragen hebben, wat toch niemand doet, die de Schrift niet helemaal en uitsluitend voor het Woord van God houdt. De oplettende lezer van de Evangelisten zal dat zelf aan veel plaatsen merken.

Wanneer ze de moordenaars van de Profeten de eer aandeden hen hun vaders te noemen, gaven ze daarmee dan niet te kennen dat ze hun kinderen waren en dat ze dezelfde mentaliteit hadden als zij?

Dat ze geloofd hebben dat de Schrift niet uit de eigen wil van mensen voortgekomen is, maar dat God door de Profeten gesproken heeft, en dat die wat God gesproken had, opgeschreven hebben, zie je aan hun woorden: “Wij weten, dat God door Mozes gesproken heeft”, Johannes 9:29; verder hieraan, dat ze het mogelijk achtten dat deze directe goddelijke mededelingen nog steeds konden komen: “indien een geest tot hem gesproken heeft, of een engel, laten we dan toch niet met God twisten”. Ze zullen zelf ook wel zoiets beleefd en begrepen hebben, want in Lukas 1:22 wordt gezegd: “Ze merkten dat Zacharias een visioen had gehad in de tempel”. Men hoeft daarom niet te vragen wat ze gedacht hebben over de leer aangaande de engelen en de Geest volgens de Schrift. Zie Handelingen 23:8.

Ja, dat ze zich helemaal, wat voor gevolgen dat ook voor hen mee zou brengen, aan de Schrift gehouden hebben, zoals ze die opvatten, aan Gods onweerlegbaar en onbedrieglijke Woord, dat bewijst de hele manier waarop ze met Jezus omgaan en de

¹³ De bedoeling is vers 16: Iedereen eigent het Rijk van God toe, dringt er met geweld in binnen. Vers 17: Hij doet dat met de Schrift in de hand, zonder de Schrift op zichzelf toe te passen, dus zonder zijn hart te besnijden, en laat daarvan weg wat zich niet laat verenigen met zijn lust en zijn lichtzinnigheid. Dat dat zo was, bewijst de Heere in vers 18, waar hij hun voorhoudt hoe ze de trouw, en in vers 19-31 hoe ze de barmhartigheid met voeten traden; met name in vers 24 (vader Abraham) waar hij hen laat zien hoe zeer ze zich vergisten en in vers 31, waaruit blijkt dat ze goed wisten wat de enige manier was om het oordeel te ontlopen.

¹⁴ Deze woorden betekenen: De mensen van dit geslacht stellen alles in het werk om de hervorming te bevorderen; er zijn mensen die activeren en mensen die geactiveerd worden; degenen die geactiveerd worden willen niet flink opschieten en laten het er halverwege bij zitten: dan maken diegenen die activeren hun het verwijt: Wij hebben de komst van het Rijk van God willen bevorderen, maar dezen en genen hebben niet mee willen werken; het is hun schuld, dat wij het niet voor elkaar gekregen hebben. Zo is dit geslacht, en zo maakt het zich intussen van de waarheid af, die in zijn midden is, door boos vooroordeel en laster.

manier, waarop ze Hem verworpen en gedood hebben. “Wij hebben een wet”, riepen ze, “en volgens deze wet moet Hij sterven, want Hij heeft zich tot Gods Zoon gemaakt”, Johannes 19:7. Dat was voor hen een godslastering, omdat ze scherper dan veel christenen beseften, dat de Zoon van God, de Messias en Jehova één en hetzelfde was. Zie Johannes 5:18. De wet, waarop ze zich beriepen, leest men in Leviticus 24:15-16; Deuteronomium 18:22 en op meerdere andere plaatsen. Dat ze de tekenen die de Heere deed ontkenden, is er des te meer een bewijs van hoe ze zich aan de Schrift hielden, want dat tekenen op zichzelf niets zeggen, wisten ze, terwijl hun hart voor de barmhartigheid van deze tekenen niet openstond, toch al net zo goed als wij het weten, Mattheüs 24:24; II Thessalonicenzen 2:9.

Wanneer ze van de Heere zeggen: “Hij drijft de duivelen uit door Beëlzebul”, ziet men daaraan, dat ze uit de Schrift opgemaakt hebben, in de eerste plaats: dat ze de duivelen echt voor machtige, God op de aarde weerstrevende geesten gehouden hebben, want ze wijten aan deze duivelen niet alleen de begoocheling van geestelijk bedrog, maar ook betovering, langdurige ziekten en allerlei lichamelijk lijden; daarom lieten ze die duivelen ook door hun zendelingen uitdrijven, Mattheüs 12:27; in de tweede plaats, dat ze iedere dienst, die niet dienst aan de God van Abraham, Isaak en Jakob was, voor dienst aan de duivel gehouden hebben. Dat “Beëlzebul” hadden ze, zoals bekend is, uit II Koningen 1:2. En dat onder de naam van al die andere Goden alleen de duivelen gediend werden, wisten ze van Mozes, die gezegd had: “Jullie moeten geen offers brengen aan de duivelen, naar wie jullie met jullie harten afhoereren”.

Hiermee meen ik afdoende uit de Schriften van de Evangelisten en de apostelen, ook als men zich zou veroorloven daar verder helemaal geen geloof aan te hechten, bewezen te hebben:

1. Dat de Joden, tijdgenoten van onze Heere, de boeken van Mozes en de Profeten gehouden hebben voor wat ze zijn, namelijk boeken die werkelijk door Mozes en de Profeten geschreven zijn.
2. Dat zij deze boeken gelezen hebben om daarmee hun zaligheid te bewerken en dat ze die dus gehouden hebben voor Gods onbedrieglijke Woord.
3. Dat ze alles, wat ze uit de Schrift geput hadden, hierin bijeenkwam, dat ze geloofd hebben dat deze zaligheid, overeenkomstig de Schrift, door God door de Messias gegeven werd en dat ze daar intens naar verlangd hebben, en dat ze iedere andere autoriteit, waarvan ze vonden dat die daarmee niet overeenstemde, als godslasterlijk verworpen hebben.

Op de vraag waarom ze desondanks Jezus niet erkend hebben, wil ik voorlopig niet ingaan. Zie Johannes 8:3; Jesaja 8:20-22.

Tweede afdeling

Uiteenzetting op het getuigenis van diegenen onder de tijdgenoten van de Heere en zijn apostelen, die niet alleen aan de Messias geloofd, maar geloofd en ingezien hebben dat Jezus de Messias is.

Uit de geschriften van de Evangelisten blijkt duidelijk, dat velen onder hun tijdgenoten van de Schrift niet anders geloofd hebben dan, en er precies hetzelfde uitgehaald hebben als, de andere Joden; ze onderscheidden zich echter hierin van hen, dat ze net zo als de mannen van Beréa, daarin gevonden hebben wat voor het oprapen lag.

We houden ons eerst bezig met diegenen onder hen, die dit getuigenis aflegden voordat ze nog maar iets gehoord hadden van de mens, die Jezus genoemd is. Bij de Evangelist Lukas worden ze diegenen genoemd, “die op de vertroosting van Israël wachtten” (Lukas 2:25, zie Jesaja 40:1; 49:13; 51:12; 54:11; Haggai 2:8 en andere) of: “die op de verlossing in Jeruzalem wachtten” (Lukas 2:38, zie Jesaja 33:20; Psalm 53:7) of: “die op het Rijk van God wachtten” (Lukas 23:51, zie Jesaja 33:15, 26). Met deze uitdrukkingen geeft de Evangelist duidelijk te kennen, dat ze de boeken van Mozes en de Profeten voor Gods Woord gehouden en daarin ijverig gelezen hebben, en dat ze zó aan de inhoud daarvan als het onbedrieglijke en betrouwbare Woord van God geloofd, dat ze daarin zó gestudeerd hebben, dat ze gemeend hebben dat de vervulling van alle woorden vol troost van deze Schriften, of van de belofte, op handen was.

Simeon

Als eerste vermelden we Simeon. Hij was dermate van dit geloof vervuld, dat hij niet opgehouden heeft God te bidden dat die hem de vervulling daarvan zou laten beleven, waarop hij ook van de Heilige Geest het antwoord heeft gekregen, dat hij de dood niet zou zien, voordat hij eerst de gezalfde van de Heere gezien zou hebben, Lukas 2:26. Iemand die zo zonder ophouden bidt, moet toch de woorden van Mozes en de Profeten voor betrouwbare woorden van God houden; dat hij ernaar verlangd heeft de Messias van de Heere met eigen ogen te zien, bewijst dat hij Daniël 9:23-25; Jesaja 33:17, Jesaja 61 en vergelijkbare plaatsen bij deze profeet, zoals bij de overige Profeten en bij Mozes, op Jezus betrokken heeft. Wanneer Simeon, God prijzend, het kind Jezus in zijn armen houdt, laat hij daarmee duidelijk zien, dat de boeken van Mozes en de Profeten in hun onderlinge verband bij hem, om zo te zeggen, vlees en bloed geworden waren als het Woord van de levende God. Want zijn woorden omvatten bijna de hele Schrift. Men vergelijkte Lukas 2:29 met Psalm 37:37, “Let op de vrome en zie op de oprechte, want het einde van die man zal vrede zijn”, Lukas 2:30 met Jesaja 25:9; 52:10; Psalm 98:3; Lukas 2:31 met Jesaja 11:10; Lukas 2:32 met Jesaja 42:6; 49: 6-7, 13-23; 54:11-13; Zacharia 6:12-13; Lukas 2:34 met Jesaja 8:14; 28:16. Ik haal maar een paar plaatsen aan, die zijn woorden bijzonder duidelijk weergeven, en die hij gekend en op de Messias betrokken moet hebben. Dit alles nu uitsprekend over een kind, dat hij in zijn armen hield - wat moet hij vervuld van en verlicht geweest zijn dóór wat Jesaja zegt in Hoofdstuk 9:6, “Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven en de heerschappij rust op Zijn schouder, en men noemt Zijn Naam: Wonderlijk, Raadsman, sterke God, Eeuwige Vader, Vrededorst”.

Anna

Vervolgens ontmoeten wij Anna, een profetes, die, na zeven jaar getrouwd geweest te

zijn, zich er sindsdien als weduwe zonder ophouden onder voortdurend bidden en smeken, op gericht heeft, dat de belofte van de verlossing in Jeruzalem in vervulling zou gaan. Omdat ook zij, nadat Simeon gezegd had wat hij te zeggen had, met vergelijkbare woorden het kind als *de Heere beleden heeft*; omdat zij zich daarop onder de gelovigen begeven heeft en over Hem gesproken heeft tot allen, die in Jeruzalem juist dat verwachtten waar ze zo vurig naar had verlangd, moet ook zij met haar geestverwanten deze dingen eerder gelezen hebben, Lukas 2:38.

Zacharias

Zo ging het ook met Zacharias. Lukas 1:68-70. Zoals hij zich uit, nadat hij zijn spraakvermogen weer teruggekregen had, zo kan alleen diegene zich uiten, die de boeken van Mozes en de Profeten voor het zuivere en onweerlegbare Woord van God, houdt, en die dit Woord in zijn verband in dezelfde Geest in zich opgenomen heeft, als waarin de Profeten het ontvangen en opgeschreven hebben. Kenmerkend zijn zijne woorden: “De God van Israël heeft gedaan wat Hij van oudsher heeft gesproken door de mond van Zijn heilige Profeten.” En: “Hij heeft gedacht aan de eed, die Hij gezworen heeft aan onze vader Abraham om ons te geven, enzovoort”. Wanneer hij in vers 76 de Heiland “Jehovah” en in vers 78 “een Opgang uit de hoogte” noemt, en niet een opgang van de aarde of uit de diepte, dan hoeft men bij het eerste niet te vragen, hoe hij bijvoorbeeld Genesis 18:13 opgevat heeft, waar Mozes een van de drie mannen “Jehovah” noemt; zie ook hoofdstuk 32, 24-30, en bij het tweede hoe hij Jesaja 7:11 gelezen heeft.

Elizabeth

Ook zijn vrouw Elizabeth, Lukas 1:42-45, 60, moet de hele Schrift als Gods Woord gelezen en Mozes en de Profeten begrepen hebben. Ook al was wat ze zeiden door verlichting met de Geest gezegd, vers 41, zie ook vers 67, dan was het toch alleen overeenkomstig de woorden, die ze tevoren in de Schrift als Woord van God geloofd hadden. Elizabeth dus sprak net zo min als haar man, een nieuwe taal, maar de taal van de Schrift. — Haar uitroep: “O, zalig zijt gij, die geloofd heeft” bewijst, dat het woord over het geloof bij de Profeten haar bijzonder ter harte gegaan was, wat ook hieruit blijkt dat ze, ondanks alle tegenspraak erop staat dat haar zoon “Johannes” moet heten, vers 60, zie ook vers 13. Het woord: ‘de moeder mijns Heeren’ laat zien hoe ze Jesaja 7:14 (Immanuël) en Jesaja 9:6 opgevat heeft; en bijgevolg de woorden van de engel in Lukas 1:16, 17, “Hij zal voor God, de Heere van de kinderen Israëls, uitgaan.”

Maria

De lofzang van Maria in Lukas 1:46-55 herinnert helemaal aan die van Hanna in I Samuël 2:1 en aan de lofliederen die we bij Mozes, in de Psalmen en bij de Profeten vinden”. Ook zij zegt: “God heeft gedacht aan de barmhartigheid, zoals Hij tot onze vaders gesproken heeft”. Ze heeft dus bij Mozes en de Profeten datgene gevonden, waarover ze voortaan het loflied zingt dat het vervuld is.

De Herders

De herders op het veld, mensen die overigens niet veel tijd hebben om te lezen, moeten ook in de Schrift thuis geweest zijn en Mozes en de Profeten gelezen hebben, dat er iemand geboren zou worden in de stad van David, wiens Naam Heiland, Gezalfde, Jehovah zou zijn; en ze moeten de beloften bij Mozes en de Profeten geloofd hebben, zoals ze ook vurig verlangd hebben naar de vervulling ervan. Want

anders zouden ze de verschijning van de engelen niet geloofd en die ook niet begrepen hebben. Dat bevestigen ook de woorden van de engel: Zie! Ik verkondig u grote blijdschap; en dat was ook de indruk die de verschijning op hen maakte. “Laat ons nu dit Woord zien” zeggen ze “dat geschied is, dat ons de Heere (ze zeggen niet de engelen, maar de Heer) heeft verkondigd.” En ook zouden ze dat woord niet zo verbreed hebben, Lukas 2:15-20.

De Wijzen

Wanneer de Wijzen uit het Morgenland, die gewoonlijk grote sterrenkundigen waren, uit de verschijning van een nieuwe ster, die zij tevoren nooit hadden waargenomen, de conclusie trokken: de Joden hebben nu hun Koning gekregen, voor wie alle volken hunne knie zullen buigen (Matthéüs 2: 11, vgl. Psalm 72: 10 en 15); wanneer zij onmiddellijk zich op weg begaven om de jonge Koning hun huldingen te brengen, dan valt het daarbij in het oog, dat zij niet alleen Mozes en de Profeten moeten hebben gelezen en geloofd, maar ook dat zij de vervulling met groot verlangen moeten verwacht hebben. Anders zouden zij niet meer daaruit gemaakt hebben als iedere sterrenkundige, nl. zich zelf daarop verheffen en voor zich zelf aanspraak maken op de ontdekking.

Dat zij echter bij het ontdekken van de nieuwe en merkwaardige ster aan de woorden van Numeri 24 : 17: 'Er zal een ster (vorst) opgaan uit Jacob en een scepter opkomen uit Israël' gedacht hebben en ze van de Messias verstaan, daarin ligt evenmin iets onredelijks, als dat zij over de vervulling zich verheugd en zich naar Jeruzalem begeven hebben. Want in deze ster zagen zij een voor de hand liggende heenwijzing naar dat wat ze toch al wel juist zouden begrepen hebben; waarom zij haar zijn ster noemen.

Vreemdelingen zouden niet naar Jeruzalem gegaan zijn om een kind te aanbidden, wanneer zij niet hadden geweten, dat er bij Mozes en de Profeten zich voorspellingen aangaande dit kind bevonden. Ook hadden zij als vorsten staatkundige wijsheid genoeg, om zich niet tot de bekende tiran Herodes met de vraag te wenden: “Waar is de geboren koning der Joden?” Wanneer zij aan een aardse koning maar in de verte hadden gedacht. En dan nog wel een koning van de steenrijke Joden in een stal en trog!

Wie in zulk een hulpeloosheid en armoede des Heeren Naam en heerlijkheid aanbidt, die verstaat de Profeten, als een profeet. Matthéüs 2. vgl. Jes. 52 : 14, 15, “alzo zal Hij vele heidenen besprengen.”

Uit Mozes en de Profeten moeten ze ook dit geweten hebben, dat God sommige dingen in dromen openbaart, omdat de openbaring van de engel hen niet bevreemdt en omdat ze de aanwijzing van de engel onvoorwaardelijk opvolgen.

Dat er ook nog meer mensen in Jeruzalem waren, die precies hetzelfde bij de Profeten gevonden hebben als wat Simeon, een Zacharias en anderen daarin vonden, hebben we al hieraan gezien, dat de profetes Anna meerdere geestverwanten bezocht, zoals we dat ook kunnen zien aan wat er met de herders gebeurt, Lukas 2: 38.

Dat al deze mensen zonder meer de Schrift voor Gods Woord gehouden en de geschreven woorden als de bevelen van de Heere gezien hebben, daarvoor pleiten ook meerdere getuigenissen uit Lukas. Bijvoorbeeld hoofdstuk 1:6. “Zij leefden naar alle geboden en inzettingen des Heeren onberispelijk,” vers 8. “Hij verrichte de priesterdienst voor God”; hoofdstuk 2: 22. “En toen de dagen van hun reiniging naar de wet van Mozes vervuld waren, brachten zij Hem, naar Jeruzalem, om hem de Heere voor te stellen”, zie ook vers 23 en 24, Hoofdstuk 23:56. “En op de sabbat rustten zij volgens het gebod”.

Laten we nu bezien wat degenen die daarna de Heere gekend en zich bij Hem aangesloten hebben van Mozes en de Profeten gevonden hebben.

Johannes de Doper

Johannes, de zoon van Zacharias en Elizabeth, stond helemaal alleen in de woestijn; Jezus kende hij ook niet eens, Johannes 1:31, 33. Bij zijn optreden zijn het niet de opvallende gebeurtenissen voor en na zijn geboorte, waarop hij zich beroept; evenmin beroept hij zich op het woord dat de engel tot zijn vader gesproken heeft, wanneer zij hem vragen: “Zijt gij Elia?”, Lukas 1:17.

Men ziet aan alles wat hij predikt, dat hij in zijn eenzaamheid doorgedrongen is in het geschreven woord van Mozes en de Profeten, dat hij hun boeken gehouden heeft voor de boeken van degenen wier naam ze dragen, en dat hij ze als het Woord van de levende God beschouwd en in zich opgenomen heeft.

Toen hem gevraagd werd: “Wie bent u dan?” Bewees hij dat het hem niet om hemzelf ging maar om datgene waarvoor hij gekomen was. Hij getuigde van de vervulling van de uitspraken van de Profeten en haalde daarvoor een plaats aan uit Jesaja 40:3. “Ik ben een stem van een roepende in de woestijn, maakt recht de weg van de Heere - zoals de profeet Jesaja gezegd heeft,” Johannes 1:23. Zo steunt hij op het geschreven woord, dat ook de Farizeeërs op deze plaats op de dagen van de Messias betrokken moeten hebben; anders zouden ze niet de vraag: *Waarom doopt u dan?* Er tegenin gebracht hebben, alleen maar om onder de vermaning: “Maakt recht de weg des Heeren!, uit te komen.

Hoe hij de Schriften in hun geheel voor Gods betrouwbare woorden gehouden en in zich opgenomen heeft, blijkt duidelijk uit zijn hele houding. De zendelingen van de Joden doopten de heidenen, opdat ze in het water als heidenen zouden ondergaan en sterven, en er als nieuw geboren mensen, als Joden, weer uit zouden komen, om zo aanspraak te kunnen maken op de belofte. Hij keerde de hele zaak om, doopte Joden, opdat ze in het water als Joden met al hun ingebeelde voorrechten zouden verdrinken en sterven, en als goddelozen en heidenen uit het water zouden komen⁴⁷. Wie nu de betekenis van deze handeling verstond, was erop voorbereid bedekt te worden met de genade van de Heer, waarvan de openbaring voor Israël op handen was.

Dat was de verandering van gezindheid (metanoia) die het doel van zijn prediking was; daarom zei hij ook, wijzend op de stenen aan de oever van de Jordaan: God vermag Abraham uit deze stenen kinderen te verwekken, Matthéüs 3:9. Zoals Paulus in Romeinen 10:20 (zie Jesaja 65:1) over Jesaja zegt, dat hij de euvele moed gehad heeft, op het vrome gebed van het vroomste deel van het vol het afwijzende antwoord te geven: “Ik word gezocht door degenen, die niet naar Mij vroegen”, zo heeft ook Johannes zich laten leiden door de geest en de inhoud van deze woorden. Men kan het schelden en roepen in Matthéüs 3:7, “Gij, adderengebroad,” vergelijken met de woorden van Jesaja: “Als men erop drukt, dan barst er een adder uit”.

Uit zijn prediking van het nabij-zijn van het Koninkrijk der hemelen, Matthéüs 3:2, blijkt dat hij, net zoals de andere Joden, in de Schrift gelezen moet hebben over het op handen zijnde hemelrijk en over de eeuwige koning van Israël; we lezen immers niet dat een engel hem dat geopenbaard heeft, en ook niet dat voor hen de uitdrukking “Koninkrijk der hemelen” iets vreemd is geweest. Ik verwijs daarvoor alleen naar de plaats: “Zie! Een Koning zal regeren”, Jesaja 32:1.

Wanneer hij zegt: “Na mij zal iemand komen, die sterker is dan ik; Hij was vóór mij, want Hij eerder dan ik; die zal met de Heilige Geest en met vuur dopen”, Matthéüs 3:11; Johannes 1:27, 30, dan moet hij dit alles uit de geschreven boeken van Mozes en

de Profeten gehaald hebben, want over een bijzondere openbaring lezen we niets”. En wanneer men ook met goede redenen stelt dat hij het van de Heilige Geest gekregen heeft, dan heeft deze Geest toch niets anders naar voren gebracht dan wat al geschreven stond, zoals we dit ook bij Zacharias, Elizabeth, Maria en Simeon waargenomen hebben. Ook wat de engelen verkondigden was alleen een bevestiging ván, en een verwijzing náár de Schriften.

Ook zal het voor iedere onbevangen lezer duidelijk zijn, dat zijn herhaalde getuigenis: “Zie, het lam Gods, dat de zonden van de wereld draagt”, uit Jesaja 53:12; Exodus 12:3; Leviticus 16:22 voortgekomen is, en dat hij in het algemeen, waar in de Schrift sprake is van het slachten van bokken en lammeren, dit op de Messias betrokken heeft, ook voordat hij Jezus persoonlijk zag en leerde kennen.

Men kan hij wat hij predikt naslaan: Over de verandering van de gezindheid: Jeremia 3:12, 13, 14; Jesaja 35:8; 33:15; 58:6, 7, zie Lukas 3:11-14. Over het hemelrijk: Jesaja 32:1; 9:6, 7; Jeremia 23:5; 33:15, 16. Over de Heere als de Eeuwige: Johannes 1:30, Jesaja 34:17; 40:9; 52:7. Over de komende toom en het echte geloof. Jesaja 2:11, 12; 33:11-14; 41:11, 12; 48:10; 50:11; 58:8-14; 1:27; 28:17; 40:10. Over de kwijtschelding van de zonden: Jesaja 33:24; 43:25; 44:22. Over de doop met de Heilige Geest: Jesaja 32:15; 41:18; 42:1; Ezechiël 34:24-26; 36:25-27; Joël 3:1, en met vuur: Maleachi 3:2, 3; 4:1. Ik vermeld hier niets uit de Psalmen en de andere Profeten.

Andréas

Andréas van Bethsaïda vindt Simon en zegt tegen hem: “Wij hebben de Gezalfde gevonden”. Wie zoiets met vreugde zegt, nadat hij van Johannes gehoord heeft: “Zie, het lam Gods”, heeft de boeken van Mozes en de Profeten op dezelfde manier gelezen als hij, en er ook vurig naar verlangd degene te zien, op wie hij onder andere Jesaja 11:2; 61:1; Psalm 2:6; 45:8 betrokken moet hebben, Johannes 1:41.

Filippus

Zo was het ook met Filippus uit diezelfde stad. Hij vindt Nathanaël en zegt tegen hem: “Wij hebben hem gevonden, die Mozes in de wet en de Profeten beschreven hebben, Jezus, de zoon van Jozef, die uit Nazareth, Johannes 1:45.

Nathanaël

Nathanaël, zegt, zodra hij Jezus hoort, tegen hem: “Rabbi, gij zijt de Zoon van God, Gij zijt de koning van Israël”. Het is mogelijk, dat hij onder de vijgenboom gebeden heeft om de vervulling van wat hij vroeger in de Schrift gelezen had over het koninkrijk van God. Want iemand grijpt zulke uitdrukkingen niet uit de lucht; hij moet vlak daarvoor in zijn gebed God die plaatsen uit Mozes en de Profeten voorgehouden hebben, die profetieën zijn over de zoon en de koning van Israël.

Uit de genoemde voorbeelden blijkt ondubbelzinnig, dat er voor de geboorte van Jezus, én voor zijn openbare optreden en dat van de apostelen, veel mensen onder de Joden waren, die in de boeken van Mozes en de Profeten precies hetzelfde gevonden hadden, wat later de mannen van Beréa, zoals we aan het begin opmerkten, er na de prediking van Paulus in gevonden hebben.

Want de mannen van Beréa hadden in hun synagoge van Paulus gehoord, en het in de Schriften bevestigd gevonden, dat Christus moest lijden en opstaan van de doden, en dat de Jezus, die hij predikte de beloofde Messias was. Precies datzelfde geloofden ook Nathanaël, Andréas, Filippus, Johannes de Doper, de oude Simeon en de anderen. Johannes predikte: “Dit is Gods Lam” en Simeon: “Deze wordt gezet tot een teken, dat weersproken zal worden”.

Ze kwamen dus met alle Joden hierin overeen, dat ze:

1. De boeken van Mozes en de Profeten gehouden hebben voor boeken, die werkelijk door Mozes en de Profeten geschreven zijn.
2. Dat ze deze hoeken, zonder uitzondering als Gods onbedrieglijke woord aangenomen hebben, om daarop hun troost en hun zaligheid te bouwen.
3. Dat deze Schriften in hun geheel ook bij hen hierop uitliepen, dat ze deze zaligheid en deze troost van God door middel van zijn Messias verwacht en daarnaar verlangd hebben,¹⁵ en dat ze deze Schriften voor zo geloofwaardig en zo gezaghebbend gehouden hebben, dat ze helemaal vervuld waren van wat daarin gezegd werd.

Wat, zoals we eerder gezien hebben, alle Joden volgens de Schrift over de Messias geloofden, stond ook voor hen vast:

1. De Messias moest in Bethlehem geboren worden, Lukas 1:69; en het woord van de engelen kwam daarmee overeen.
2. De Messias moest Davids zoon zijn, Lukas 1:69.
3. Hij moest de door Mozes beloofde profeet zijn, Johannes I :45.
4. Hij moest een voorloper hebben, Lukas 1 :76.
5. In zijn dagen moesten alle dingen weer hersteld worden en Hij moest de dwaling en de zonde wegnemen, Lukas 1:74, 75, 77, 79, 52-55.
6. De Messias moest de koning zijn, Lukas 1:69; Johannes 1 :49 en daarmee klopte het woord van de engelen, Lukas 1 :33.
7. Zijn rijk moest een hemels rijk zijn, Lukas 1: 78, 79; Matthéüs 3:2.
8. Hij moest veel tekenen doen, Johannes 2:3 (vers 11: “dat was het begin van de tekenen die Jezus deed”).
9. Hij moest de Zaligmaker van de wereld zijn, dus niet alleen van de Joden, Lukas 2:30, 31; Johannes 1:29.
10. Hij moest Gods Zoon en dus de “Heere” zijn, Johannes 1:30, 49; Lukas 1:43, 76, en daarmee stemde het woord van de engelen overeen, Lukas 1:32, 2:11.
11. Hij moest verworpen worden, Lukas 2:34, 35.
12. Hij moest eeuwig blijven, Matthéüs 3:12¹⁶ en daarmee stemde het woord van de engelen overeen, Lukas 1, 33.¹⁷

Wij vinden hij hen dus niet, om maar iets te noemen, een nieuw geloof of een nieuwe taal, maar alleen een herhaling van datgene wat ze in de Schriften van Mozes en de Profeten gelezen hadden, en wat ze zo weergaven alsof ze deze Schriften zelf geschreven hadden.

Het verschil tussen hen en de andere Joden zat hierin, dat ze wat er in deze Schriften uitgesproken wordt in een kind en in een mens vervuld zagen, in wie de andere Joden niets bijzonders zagen omdat zijn uiterlijke verschijning hen niet aansprak. Desondanks was ook zijn uiterlijke verschijning helemaal volgens de Schriften: “Een

¹⁵ Zoals ook later de twee, die naar Emmaüs gingen betuigden: "Wij hoopten dat hij Israël verlossen zou", Lukas 24:21.

¹⁶ Wie met onuitblusbaar vuur verbrandt, moet daarvoor ook eeuwige macht hebben en dus eeuwig blijven.

¹⁷ Dat ze ook geloofd hebben dat de Messias uit een maagd geboren zou worden is te zien aan de woorden van Elizabeth. Want zij heeft als verwante kunnen weten dat Maria verloofd en dus ongetrouwd was, anders zou ze ook niet toegelaten hebben dat Maria zes maanden bij haar verbleef. Degenen die twijfelen aan de maagdelijke geboorte van Jezus, kunnen geen betere repliek krijgen dan het woord van de Heere over de twijfel van de Sadduceeërs aan de opstanding: "Gij dwaalt zeer, omdat gij de Schrift niet kent en evenmin de macht van God".

profeet zoals ik” had Mozes gezegd, en Jesaja: “Wij zagen hem, maar er was geen gestalte die ons bevallen zou zijn”, hoofdstuk 53:2; en zij zelf moesten toegeven wie Hij was, zoals ze bij meerdere gelegenheden duidelijk genoeg zeiden. In Johannes 3:2 (zie ook Handelingen 10:38) staat: “Wij weten, dat Gij van God gekomen bent als leraar, want niemand kan de tekenen doen die U doet, behalve als God met Hem is”; zoals ze ook later zeggen: “Meester, wij weten dat U waarachtig bent en dat U niemand iets vraagt, want U let niet op het aanzien onder de mensen, maar U leert de weg van God in waarheid”, Markus 12:14, zie ook Lukas 20:21; en “Mozes heeft ons in de wet geboden zulke mensen te stenigen, wat zegt Gij?”, Johannes 8:5, en: “Hoe lang houdt Gij onze zielen nog in spanning? Als Gij de Messias zijt, zeg het ons vrijuit”, Johannes 10:24. –

De woorden van Kájafas: “Het is voor ons beter, dat één mens sterft voor het volk, dan dat het hele volk verloren gaat, Johannes 11:50, en: “Ik bezweer U bij de levende God, dat Gij ons zegt of Gij de Messias zijt, de Zoon van de levende God” (zie ook I Koningen 22:16), zoals in het algemeen het boosaardige gedrag van de Joden en de hogepriesters tegenover Jezus en de spot die ze met Hem drijven, blijkt geven van een mentaliteit, die, of ze nu vleit of spot of heel ernstig een verklaring eist, niet zeker is van haar zaak en daarom haar toevlucht neemt tot geweld.

Derde afdeling

Wat Mozes en de Profeten voor Jezus betekend hebben in de dagen waarin Hij in het vlees was.

Jezus en de Schrift

De geschiedenis van de jeugdijaren van onze Heere vat Lukas in de woorden samen: "Hij nam toe in wijsheid en in grootte en in genade." De wijsheid waarin Hij toenam, was geen andere dan die welke in Psalm 119 en de Spreuken van Salomo is beschreven (Lukas 2 : 52, vgl. 1 Sam. 2 : 26, 3 : 21); de genade in welke Hij toenam, en die door Hem geworden is, was de voleinding van de Wet, welke Mozes heeft gegeven (Joh. 1 : 17). Slechts één trek uit de jeugd van de Heere is ons bewaard, nl. dat Hij, als twaalfjarige jongen in de tempel zat midden onder de leraars en met hen een gesprek voerde. Wat anders kon het onderwerp van hun bespreking zijn, dan plaatsen uit de Schrift, uit Mozes en de Profeten?

En dat Hij juist daar, uit deze gesprekken over Mozes en de Profeten, de indruk ervan ontvangen heeft, dat Hij hier beneden moest zijn, maar toch niet van hier was, spreekt Hij in het antwoord aan zijn ouders uit: "Wist gij niet, dat Ik moest zijn in de dingen van mijn Vader?"

Hoe Hij in het verder verloop van zijn jaren de bedoeling van Wet en Profeten in zich heeft opgenomen, spreekt Hij tegelijk bij zijn optreden uit, daar Hij tot Johannes zegt: "Wij behoren alzo alle gerechtigheid te vervullen" (Matthéüs 3 : 15).

Uitgerust als Hij was met de Schrift, antwoordt hij de verzoeker op diens "er staat geschreven" met een drievoudig: "er staat geschreven" uit Mozes en uit de "Psalmen". Hij laat zich niet daarop in, of Hij de Zoon van God is, of niet; dat komt in dit geval in het geheel niet in beschouwing. Hij handhaaft het Woord uit Gods mond, het geschreven Woord, tegen eigenwillige geestelijke verheffing, die zich boven het Woord stelt, wat juist het doel van de verzoeker was, gelijk hij het eens bij Adam had klaargespeeld. Lukas 4, Matthéüs 4. In Zijn ambt als Leraar behandelt Hij de Schrift in het geheel niet als ware zij een letter; niet zoals ware in Hem een hogere geest en als had Hij geen Bijbel nodig. Hij gaat integendeel iedere sabbatdag naar de synagoge, waar uit Mozes en de Profeten wordt voorgelezen.

Op een zekere dag staat Hij in de synagoge op en aller ogen zijn op Hem gericht. Treedt Hij nu op, om uit Zijn eigen geest, als iemand die boven de Schrift de volheid bezit, te prediken? Volstrekt niet! Hij laat zich een boek van de Schrift brengen; men reikt Hem het boek van de profeet Jesaja. Hij, als iemand die nog niet weet wat hij zal behandelen, draait het boek om, en zijn aandacht valt op de woorden die wij in Hoofdstuk 61 : 1 nu nog kunnen nalezen. Als Hij deze plaats gelezen heeft, zegt Hij niet: "Hij, van wie dit gezegd is, ben Ik," maar: "Heden is deze Schrift in uw oren vervuld"; Lukas 4 : 18.

Jezus' Schriftbewijs

Zoals Hij nu in het vervolg zijn toehoorders voorhoudt, dat zij zich juist zo gedragen, als de mensen het altijd gedaan hebben, dat zij nl. hemel en aarde in beweging willen brengen om de waarheid te bezitten (Jes. 64 : 1), zonder toch een behoefte te voelen voor betuigingen der barmhartigheid, en dat zij daarom de gelegenheid, wanneer zij zich aanbiedt, niet gebruiken, daar is het de Schrift, waaruit Hij zijn bewijzen neemt, nl. uit de geschiedenis van Elia en Elisa (1ste en 2de Boek der Koningen), Lukas 4 : 16-27.

Wanneer Hij zich op een berg neerzet, om de discipelen en het volk te leren (Spr. 8 en

9), dan doet Hij zijn mond open en laat van Zijn lippen woorden vloeien die in veelvoudige herhaling bij Mozes en de Profeten voorkomen. Dit in bijzonderheden aan te wijzen, zou te ver voeren; voor mijn doel is het voldoende, één woord naar voren te brengen: “Gij moet niet denken, dat Ik gekomen ben om de Wet en de Profeten (zo noemde men toen de Schrift) te ontbinden; Ik ben niet gekomen om te ontbinden, doch om te vervullen” (Matthéüs 5 : 17). Dat is, naar zijn eigen verklaring van vers 19, met andere woorden: niet het geringste ervan zet Ik terug, in niets ga Ik er bovenuit, maar Ik ben gekomen om dat wat in de boeken van Mozes en de Profeten staat geschreven, tot in het afzonderlijkste onderdeel te doen (Hand. 1 : 1) en te leren. En dan handhaaft Hij nu bij voorkeur de Wet der Tien Geboden tegen de valse opvatting van de geleerden en het volk, in een geest die Hij weer uit Mozes en de Profeten neemt, en in een vorm die voor Zijn tijd, wat zijn misstanden en gebruiken betrof, de meest gepast was.

Wie er, vergeleken met de andere redes, in zo een lange voordracht alleen maar vol van is om Mozes en de Profeten, tegen de verkeerde uitlegkunst van de toenmalige theologen in, in hun ware betekenis tot ere te brengen; wie zo hun uitspraken, niet als ouderwets, maar als eeuwig en voor alle tijden gezaghebbend in hun ondubbelzinnige betekenis het volk voorhoudt; zó voorhoudt, dat Hij daarbij geen woord over zijn eigen persoonlijkheid fluistert, behalve dan daar waar Hij het volk moest laten voelen waarvoor Hij gekomen was: wat moet die helemaal in de Schrift opgaan, wat moet de Schrift in Hem leven, wat moet Hij zonder de Schrift niets willen zijn, maar alles met de Schrift, wat moet het helemaal en alleen de Schrift zijn waarin Hij zich beweegt!

Pas tegen het eind van deze rede spreekt Hij zich erover uit wie degene is, die hun deze leer heeft voorgehouden. Dan zegt Hij echt niet: nu heb Ik een nieuwe, meer evangelische leer, en Ik erken alleen degenen die die leer aannemen. Maar: “Niet allen die tot Mij Heere! Heere! zeggen zullen in het hemelrijk komen, maar degenen die de wil doen van mijn Vader in de hemel.” Juist deze wil had Hij hun uitgelegd, toen Hij voor hun oren Mozes en de Profeten onderwees, en alles wat Hij gezegd had bleek in één woord samengevat te zijn: “Alles nu wat jullie willen dat de mensen voor jullie doen, doet dat voor hen - dat is de wet en de Profeten, Lukas 6:31; Matthéüs 7:12; dat betekent: dat is de samenvatting van de leer van het geschreven Woord van God, dat jullie hebben”.

Dat Hij de wet nooit veronachtzaamde, liet Hij ook zien toen Hij de genezen melaatse (Markus 1:44 Lukas 5:14) en later de tien melaatsen in Lukas 17:14 opdroeg voor hun reiniging te offeren wat Mozes geboden had; wanneer Hij daaraan toevoegt: “tot een getuigenis voor hen”, dan moest dat betekenen: *om te bewijzen dat Ik de Schriften van Mozes handhaaf en die in hun diepste betekenis vervul*, zie Matthéüs 8:4.

Wanneer we van Hem, die weende over Jeruzalem, Matthéüs 8:11, 12, de woorden lezen: “Velen zullen komen uit het oosten en het westen en met Abraham, Isaak en Jakob aanzitten in het hemelrijk, maar de kinderen van het rijk worden uitgestoten”, dan voelen wij van Hem aan, dat Hij toen helemaal vervuld was van dergelijke uitspraken bij Mozes en de Profeten. Men zie Jesaja 66:16-24.

Te alle tijde bereid zijn te doen, zijn reputatie en zijn eer tegenover de vromen aan het oordeel van de Schrift te onderwerpen, en doordrongen van de betekenis van de Schrift, verweert Hij zich tegen hun verwijt, dat Hij aan de tafel van Matthéüs met tollenaars en zondaren bijeen was, met de woorden: “Gaat heen en leert wat het betekent: Ik wil barmhartigheid en niet offerande”. (Hoséa 6:6; 1 Sam. 15:22; Jesaja 1: 11, 17)

Ook aan Johannes de Doper liet Hij een antwoord uit de Schrift toekomen, om hem,

toen hij in de gevangenis lag en volstrekt niets zag van al datgene waarop hij volgens de Schrift hoopte, in zijn benauwdheid en aanvechting iedere twijfel af te nemen; de door Hem gezonden discipelen waren er ooggetuige van dat dát in vervulling was gegaan⁵³. En verder: om over Johannes, die zich hier zo helemaal mens had betoond, tegenover het volk te getuigen wie bij desondanks was, laat Hij de Schrift spreken: niet, “deze is het die voor Mij uit gezonden werd”, maar: “Deze is het over wie geschreven staat” Matthéüs 11:10; Lukas 7:27, zie Maleachi 3:1.

Hoe Hij bezig is geweest met alle Profeten en met Mozes als met een geschreven Woord van God, waar Hij Zich voor Zijn eigen bestaan helemaal aan toevertrouwde, bewijst ondubbelzinnig Zijn uitspraak: “Alle Profeten en de wet hebben geprofeteerd tot Johannes.” Matthéüs 11:13; Lukas 16:16. En met de andere uitspraak: “Het is gemakkelijker dat hemel en aarde vergaan, dan dat er één tittel van de wet zou vallen”, Lukas 16:17, verklaart Hij de Schrift van het “Oude Testament” in hoogste instantie als voor alle mensen en voor alle tijden verplichtend en gezaghebbend. (Dat Hij hier onder “wet” Mozes en de Profeten verstaat licht Hij zelf toe in vers 29). En dat niet alleen: doordat Hij in dezelfde gelijkenis Abraham laat zeggen: “Indien zij naar Mozes en de Profeten niet horen (niet: als ze niet luisteren naar de Profeet over Wie Mozes gesproken heeft), zullen ze ook niet geloven als er iemand uit de doden op zou staan”. Zó verklaart Hij wiens doen en Naam Jezus Christus -Gezalfde- is, alleen het Evangelie, zegt dat juist het “Oude Testament”, met uitsluiting van andere, de enige betrouwbare wegwijzer is *om aan de eeuwige pijn te ontkomen en om in Abrahams schoot opgenomen te worden*, dat wil zeggen: eeuwig gezegend te zijn samen met de gelovige Abraham. Hij zegt daarmee dus dat het het geopenbaarde Evangelie is.

Dat Hij zelfs op grond van het geschreven woord in de Heilige Geest geweten heeft dat Hij was, die Hij was, is op te maken uit zijn uitlating tegenover de Joden: “Als jullie Mozes zouden geloven, zouden jullie ook Mij geloven, want over Mij heeft hij geschreven”, Johannes 5:46, zó, dat Hij bij het lezen van de Schrift de woorden daarvan in de Heilige Geest op zichzelf toegepast en geloofd heeft: *dat wat daar geschreven staat is over Mij geschreven*. Doordat Hij daaraan toevoegt: “Wanneer jullie de Schriften van Mozes niet geloven, hoe zullen jullie dan Mijn woorden geloven?” maakt Hij de woorden van Mozes zonder enige voorwaarde tot het fundament van de Zijne.

Terecht valt dus ook nog deze conclusie te trekken: *Als jullie, die christen willen zijn, de Schriften van Mozes niet gelooft, hoe zullen jullie dan de woorden van Jezus geloven?!*

In bijna alle gesprekken en woorden van de Heere vinden wij aanhalingen uit Mozes en de Profeten. Chorazin houdt Hij het lot van Tyrus en Sidon voor; Kapérnaüm dat van Sodom, Lukas 10:13, 14; Ezechiël 26:27; Genesis 19. De Schriftgeleerden en Farizeeërs die om een teken vragen verwijst Hij naar het teken van de profeet Jona, Hij houdt hun de mannen van Ninevé voor en de koningin uit het zuiden, die van het einde van de aarde kwam om naar Salomo te luisteren, Matthéüs 12:39-42; I Koningen 10:1. De dagen van Zijn toekomst vergelijkt Hij met de dagen van Noach, Matthéüs 24:38, 39; Genesis 7:7. Voor de Sadduceeërs bewijst Hij de opstanding uit het “Oude Testament”: “Dat echter de doden opstaan heeft ook Mozes aangeduid bij de braamstruik, waar hij de Heere noemt God van Abram, God van Izak en God van Jakob”¹⁸.

¹⁸ Lukas 20:27. Eens riep het volk uit, toen het de Heere hoorde: "Wat is dat voor een nieuwe leer!" Maar een "nieuwe" leer was het volstrekt niet; het nieuwe zat hierin dat Hij de zaak anders aanpakte

Hoe vaak stuurt Hij de Hem verzoekende en beschuldigende Farizeeërs niet weg met een: “Hebt gij niet gelezen? Hebt gij nooit gelezen?” — Zo bijvoorbeeld bij de vraag of het geoorloofd is zijn om wat voor reden dan ook weg te zenden: “Hebt gij niet gelezen, dat Hij die in den beginne de mensen gemaakt heeft, dat Hij ze man en vrouw gemaakt heeft en gezegd: Daarom zal een mens vader en moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en zullen die twee één vlees zijn.”¹⁹

Verder antwoordt Hij op de beschuldiging van de Farizeeërs, de vromen van die tijd, die Hem en Zijn discipelen honger lieten lijden: Hebben jullie niet gelezen wat David deed, toen hij en de mannen die bij hem waren honger hadden? 64 Hebt gij nooit in de Schrift gelezen? Is zijn reactie op de verontwaardiging van de hogepriesters en schriftgeleerden over het Hosanna roepen van de kinderen: “uit de mond van kinderkens en zuigelingen hebt Gij U lof bereid?” Mattheüs 21:16, Psalm 8. En verder: “Hebt gij niet gelezen in de Schrift: de steen, die de bouwlieden verworpen hebben, is een hoeksteen geworden?” Psalm 118:22. En verder: “Hebt gij niet gelezen: hetgeen van God tot ulieden gesproken is?” Mattheüs 22:31.

Zo is het bij iedere gelegenheid het geschreven woord, waarop Hij zich beroept en op grond waarvan Hij zich verantwoordt; ja, kan Hij duidelijker laten blijken, hoe Hij dit geschreven woord voor Gods Woord houdt en voor zo zeker en betrouwbaar, alsof God met een hoorbare stem sprak, dan wanneer Hij zegt: “God heeft geboden”: “eer uw vader en uw moeder!” Kan hij ondubbelzinniger zeggen dat de Schrift onwrikbaar is, dan wanneer Hij daaraan toevoegt: “Waarom overtreedt gij dan Gods gebod?” Mattheüs 15:3. Zoals Hij op dezelfde manier ook zegt: “De Schrift kan toch niet gebroken worden?” Johannes 10:35.

Dat is dus een onbewimpelde uitspraak van de trouwe en waarachtige Getuige, dat er aan het geschreven woord van Mozes en de Profeten niets te veranderen valt, dat men het eenvoudig zo moet opvatten als het er staat, dat men er niets aan toe en niets aan af moet doen, dat het eeuwig zal gelden en blijven.

Jezus, het ware ‘manna’

Het gehele getuigenis dat de Heere in Johannes 6 van zich zelf aflegt, steunt op de geschiedenis van het manna, dat de Joden als een, naar het hun voorkwam, tastbaar teken in hun ondankbaarheid Hem voorhielden. Alles wat Hij zegt, is van toespelingen op deze geschiedenis, evenals op het verbod van bloed eten, vervuld.

Altijd is het de Schrift waarop Hij zich wat zijn leer betreft beroept en die Hij als toetssteen aanwijst; zo in Joh. 7 : 17: “Indien iemand wil doen de wil van Hem die Mij gezonden heeft, die zal van deze leer bekennen of zij uit God is, of dat Ik uit Mijzelf spreek.”

Waar deze wil nauwkeurig omschreven is, dat verklaart Hij met de woorden: “Heeft Mozes u niet de Wet gegeven en niemand van u doet de Wet,” waarmede Hij te

dan de Schriftgeleerden. Daarom zegt ook een van de evangelisten: "Hij leerde als iemand die gezag uitoefende, en niet zoals de schriftgeleerden en Farizeeërs". Ook bij deze gelegenheid stond het volk versteld, en de Sadduceeërs wisten niets in te brengen tegen de conclusie van de Heere: "God heeft niets met doden te maken, maar met levende: want voor Hem leven ze allen". Sommige Farizeeërs vielen Hem bij en zeiden: "Meester, Gij hebt voortreffelijk gesproken!" Helaas zijn veel christenen minder ver dan zij en denken in hun hart: wat bewijzen deze woorden dan voor de opstanding? Ze bewijzen "dit: dat wanneer iemand voor God leefde, er maar één uiting van de sterkte van Zijn macht (Efeziërs 1:19) nodig is om de verstrooide beenderen en wat tot stof vergaan is bij elkaar te brengen; maar ... als hij niet voor God leefde, dan zou daar niet aan te denken zijn. Ezech. 37.

¹⁹ Mattheüs 19:4, 5. Men moet van goede huize wezen om tegenover degene die zo gesproken heeft, te eniger tijd vol te houden, dat Genesis 1 en 2 een fabel te zijn, en niet echte geschiedenis, waartoe Hij ze hier verklaart.

kennen geeft: ‘Ik doe de Wet, en wanneer gij de Wet deedt, dan deedt gij de wil van Mijn Vader.’ “Onderzoekt de Schriften; want die zijn het die van Mij getuigen,” zegt Hij op een andere plaats, geen ander geloof in Zich opeisend, dan wat overeenkomstig is aan dat wat bij Mozes en de Profeten stond geschreven.

Om de Joden te betuigen, dat zij met al hun geloof en hun Schriftkennis toch niet van God geleerd en dus niet door zijn Vader getrokken waren, gebruikt Hij geen machtsspreuk, maar Hij beroept zich op het geschreven Woord, doordat Hij zegt: er staat in de Profeten geschreven: “Zij zullen allen van God geleerd zijn.” Daaruit alléén trekt Hij de conclusie tegen hen en vóór zich.

Wil Hij hun de zaligmakende gevolgen van het geloof laten zien, dan belooft Hij niets, of men moet er reeds een geschreven onderpand voor hebben. De “in Mij gelovende”, belooft Hij, zoals de Schrift zegt, *dat stromen van levend water uit zijn buik zullen vloeien*.²⁰ Was dat niet tevens een heenwijzing naar de harde rots in de woestijn, die, door het geloof aangeraakt, stromen van levend water uit zijn binnenste deed opborrelen?

Zo vinden wij het dan overal in de Evangeliën, dat de Heere zich als samenvatting van de Schriften en van God slechts met de Schriften gehandhaafd, dat Hij uit de Schriften heeft genomen wat Hij was, daarvoor op het geschreven Woord heeft gesteund, en op hetzelfde als zodanig zich heeft verlaten. Nooit heeft Hij zich daarop beroepen, hoe Hij bij zijn doop van de Vader met een hoorbare stem en met de Heilige Geest verzegeld was geworden; slechts op het geschreven Woord, op Mozes en de Profeten wijst Hij.. Dus, als de Joden Hem toeroepen: “Gij, die toch een mens zijt, maakt u zelf tot God,” antwoordt hun de Heere: “Is niet in uw Wet geschreven: Ik heb gezegd: gij zijt goden?” Dus, besluit Hij, ‘wanneer Hij hen goden noemt, tot wie het Woord Gods geschiedde, zo ben Ik Gods Zoon, en dus dat, wat gij (van Mij) zegt.’ Het Woord toch kwam niet tot Hem, maar Hijzelf wás het Woord des Levens.

Zo vervuld van de waarheid van datgene wat Hij was, zoals Hij het uit de Schrift had, legt Hij de vromen die zich bijzonder op de voorgrond plaatsen de 110de Psalm voor, met de bedoeling dat zij, door deze waarheid gegrepen, in elkaar zouden krimpen en hun vijandschap tegen Hem afleggen, voor het te laat zou zijn. Waarom noemt David Hem in de Geest “Heere”, vraagt Hij hen, want er wordt gezegd: “De Heere heeft tot mijn Heere gezegd”, enzovoort. Mattheüs 22; Markus 12; Lukas 20.

Dat Hij Davids zaad was, heeft Hij zich daarvoor ooit op de geboorte uit zijn moeder Maria beroepen, of heeft Hij ooit de merkwaardige gebeurtenissen, die bij zijn geboorte plaatsvonden, uitgespeeld? Integendeel, Hij noemde zich “De zoon des mensen” en wat dat moest betekenen kon men in Genesis 3 opzoeken. Alleen op de Schrift beroept Hij zich ervoor dat Hij de Heere is. “Als nu David Hem Heere noemt, hoe kan Hij dan zijn zoon zijn?”, die vraag legt Hij hun voor, met de bedoeling dat ze ophouden aanstoot te nemen aan zijn uiterlijke verschijning, die door de zonde van de wereld toch niet anders kon zijn.

Wanneer men bedenkt hoe de Heere op de bodem van het geschreven woord staat, dan is het een barre schande voor sommige theologen en sommige christenen, voor allen, die niet eens zoveel respect voor Jezus hebben, dat ze, hoewel Hij de hele inhoud van het “Oude Testament” volledige echtheid toekent, het volstrekt geloofwaardig acht, en het als het betrouwbare en gezaghebbende Woord van Gods heilige Geest, als het Evangelie van het hemelrijk, naar voren gebracht en behandeld heeft — dat zij, zeg ik, zich er niet voor schamen het op zijn best voor een Joods geschrift vol sagen en

²⁰ Het woord buik wordt hier oneigenlijk genomen voor het binnenste. Het is een toespeling op de waterkruiken die toen voor Hem stonden.

mythen uit te geven, waar voor latere tijden weinig bruikbaar in zit. Dan zouden ze zich toch echt moeten laten beschamen door de leerlingen van Pythagoras met hun grote respect voor hun leraar: bij hen was het: "hij heeft het gezegd" en ze veroorloofden zich geen verdere kritiek.

Hoe machtig bewees Hij, dat de Schrift als het levende Woord van God in Hem leefde, toen Hij bij het krachtdadige verdrijven van de kopers en verkopers uit de tempel van God uitriep: er staat geschreven: "Mijn huis moet een bedehuis heten voor alle volkeren, maar jullie hebben er een moordenaarshol van gemaakt!" Zie ook Jesaja 56:7; Jeremia 7:11. Zou de anders zo actieve politie van de hogepriesters dat wel toegelaten hebben, wanneer ze niet doordrongen waren geweest van het besef dat Hij zo ijverde krachten het Woord van God, en als de hogepriesters en de Schriftgeleerden zich niet zelf verslagen hadden gevoeld? Markus 11:17; Lukas 19:46. Ook zijn discipelen hebben later begrepen dat Hij het, daartoe gebracht door de Schrift, dus ertoe gebracht door de Heilige Geest, gedaan had, zoals altijd alles wat Hij deed: Hij zegt immers zelf, nadat Hij een bezetene genezen heeft: "wanneer Ik door de Geest van God boze geesten uitdrijf." Matthéüs 12:28; Lukas 11:20; zie ook Johannes 3:24. Zoals Hij in zijn hele doen teruggaat naar de Schrift, zo geeft Hij zelf, over zijn tijdgenoten, wanneer Hij hen heeft te beoordelen, niet zijn eigen oordeel maar Hij haalt het uit de Schrift. "Het hart van dit volk is verstokt en hun oren horen slecht", zegt Hij en aan hen wordt de profetie van Jesaja vervuld: "Met de oren zult gij het horen en gij zult het niet begrijpen," Matthéüs 13:14, zie ook Jesaja 6:9, 10. En daarom is het veelbetekenend, dat Hij op de vraag van de Farizeeërs, waarom zijn discipelen niet volgens de voorschriften van de ouden wandelden, niet bijvoorbeeld het antwoord gaf: "omdat Ik de huichelarij haat", maar dit: "Heel goed heeft Jesaja over jullie huichelaars geprofeteerd, zoals geschreven staat: dit volk eert Mij met de lippen, maar hun hart is ver van Mij." Markus 7:6, 7; Matthéüs 15; Jesaja 29:13.. Zoals de Profeten vaak gezegd hebben: "laat ze begaan, ze zijn blinde leidlieden der blinden", zo zei Hij het ook," Matthéüs 15:14.

En zo is het oordeel dat Hij over de mens in het algemeen uitspreekt, wanneer Hij zegt: "uit het hart van de mens komen boze gedachten", enzovoort; Matthéüs 15:19, Markus 7: 21, 22; een samenvatting van de geschiedenis der mensheid, en in het bijzonder van het Joodse volk, zoals wij het in de Schrift lezen en overeenkomstig de Schrift bevinden. Waaruit Jezus heeft afgeleid dat vele Profeten en rechtvaardigen hebben begeerd te zien wat Zijn discipelen zagen, zo niet uit het geschreven woord van Mozes en de Profeten, waaruit ook later een van Zijn apostelen het heeft afgeleid, Matth. 13: 17 en 1 Petrus 1: 10, 11.

Waarom de zaligheid uit de Joden is

De ordening Gods die aan Levi het leerambt heeft toevertrouwd (Maleachi 2 : 4-9), erkennend, zegt Hij bij een andere aanleiding: "Op de stoel van Mozes zitten de schriftgeleerden en Farizeeërs; alles nu wat zij u zeggen, dat is, wat zij u uit de Wet van God inscherpen, doet dat." Maar tegelijk vermaant Hij zijn toehoorders om des te ernstiger dat te doen wat hun door Mozes, dus van Godswege, bevolen was, zijn geboden te bewaren, het boze te mijden, en de gerechtigheid na te jagen, Daarom voegt Hij eraan toe: "Doet niet naar hun werken." Ja, hoe vat Hij de geboden in hun eigenlijkste betekenis samen, als Hij op de vraag: Wat is het voornaamste gebod in de Wet?" het antwoord geeft: "Gij zult de Heere uw God liefhebben met uw ganse hart, en met uw ganse ziel, en met uw ganse verstand; dat is het voornaamste en grote gebod; een tweede is daaraan gelijk: gij zult uw naaste liefhebben als u zelf." En kan Hij het duidelijker aangeven, in welke geest hij de gehele Schrift verstaat en verstaan

wil hebben, als Hij eraan toevoegt: “Aan deze twee geboden hangt de ganse Wet en de Profeten.”

In deze zin zegt Hij ook op een andere plaats: “Gij laat het zwaarste van de Wet na: een rechtvaardig oordeel, de barmhartigheid en de trouw.” Evenzo, wanneer Hij een jongeman op de vraag: “Wat moet ik doen om het eeuwige leven te beërven?” de geboden voorhield en het bevel eraan toevoegde: “Alles wat gij hebt, verkoop dat en geef het aan de armen!” dan vinden wij een juist aan de gemoedstoestand van de rijke jongeling beantwoordende toepassing van wat geschreven staat in Spreuken 8 : 10 en 11: “Neemt mijn tucht aan, liever dan zilver, en acht de leer hoger dan kostbaar goud; want wijsheid is beter dan paalen.”

Hoe kenmerkend is het ook voor dat wat de Schrift in haar geheel voor Hem is geweest, dat Hij de Schriftgeleerde die in weinig woorden de gehele inhoud van het “Oude Testament” weergaf, op deze zijn verstandige uitspraak antwoordde: “Gij zijt niet ver van het Koninkrijk Gods.”

“En daarom is het alleen vanuit Gods orde, zoals Hij haar in de Schrift heeft gevonden en zich daaraan gehouden, dat Hij tot de Samaritaanse zegt: “De zaligheid is uit de Joden.” Joh. 4:22. En dit geldt voor alle mensen en in het bijzonder van het Joodse volk, zoals wij die in de Schrift lezen en overeenkomstig de Schrift meemaken. Waaruit heeft Jezus de conclusie getrokken, *dat veel Profeten en rechtvaardigen ernaar verlangd hebben te zien wat de discipelen zagen*, als Hij die niet getrokken heeft uit het geschreven Woord van Mozes en de Profeten, waaruit later ook een van zijn apostelen die conclusie getrokken heeft?”

Voortdurend is Hij erop uit de orde van God, zoals Hij die in de Schrift gevonden heeft, tot gelding te brengen. Bijvoorbeeld zoals we al gezien hebben in het geval van de vraag over de echtscheiding, zijn eerste beslissing: “wat God samengevoegd heeft, scheid de mens niet!

Aan het vrome, maar voor zijn getuigenis niet toegankelijke volk ontzegt Hij helemaal niet wat het door Gods genade toegekomen is: wanneer Hij dat laat gelden, houdt Hij hun echter des te indringender uit de Schrift voor, dat zij de Schrift ongehoorzaam, dus Hem ongehoorzaam waren en daarom om zouden komen”.

Waar Hij echter juist deze Joden, de Farizeeërs en de Schriftgeleerden bij voorkeur voor moordenaars van de Profeten uitmaakt, ook daar gooit Hij hen met het geschreven woord op één hoop met alle figuren uit het verleden. Hij begint daar met Genesis en eindigt met het laatste boek van de geschiedenis van het woord der genade, het boek II Kronieken, wanneer Hij zegt: “Opdat over u kome al het rechtvaardige bloed, dat vergoten werd op de aarde, van het bloed van Abel, de rechtvaardige, tot het bloed van Zacharias, de zoon van Berekja, die gij vermoord hebt tussen de tempel en het altaar”. Matthéüs 23:35, zie ook Genesis 4 en II Kronieken 24, zie ook Matthéüs 3:30; Lukas 6:23, 11:47, 48, 13:34.

Ook daar, waar Hij voor zijn discipelen profeteert over de verwoesting van Jeruzalem, die toen net zo weinig waarschijnlijk was als zelfs kort voordat Zijn woorden in vervulling gingen, omdat juist Jeruzalem een verbazingwekkende bloei doormaakte, daar is het goed om in te zien, dat Hij het geschreven woord van alle Profeten, en in het bijzonder van de profeet Daniël, ten grondslag legt aan zijn profetie. “Dat zijn de dagen der wraak”, zegt Hij, opdat vervuld worde alles wat geschreven is,” Lukas 21:22.

Dat Jezus zo dikwijls gebruik maakte van gelijkenissen kwam niet alleen helemaal

overeen met wat over Hem geschreven was, maar blijkbaar heeft Hij ook verschillende gelijkenissen aan de Schrift ontleend, bijvoorbeeld de gelijkenis van de wijngaard aan Jesaja 5 en Psalm 80, en die van de bruiloftsmaaltijd aan Spreuken 9. Er is helemaal geen boek van Mozes of van de Profeten, waarin geen allegorieën en gelijkenissen voorkomen; het ging daarmee zo, als het nu nog gaat: men vond de gelijkenissen mooi, zonder de toepassing ervan te kunnen of te willen maken, ja, zonder de meeste ook maar te begrijpen, doordat men op moeilijkheden stuitte die eigenliefde, hoogmoed, verbeelding en verkeerde begrippen hun ingaven, Ezechiël 33:32, 33.

Dat de Heere ook bij Zijn betoningen van barmhartigheid, gewoonlijk tekenen en wonderen genoemd, zich de boeken van Mozes en de Profeten herinnerde, ligt klaar in de dag. Gelijk de profeet Elia water in olie heeft veranderd, zo de Heere water in wijn. Gelijk Elia honderd man met twintig gerstebroden, zo spijzigt Hij duizenden met een paar broden en een weinig vis. Hij geneest melaatsen, gelijk Elisa Naäman. Hij laat zich in de drang van zijn liefde niet door een zee terughouden, gelijk Elia en Elisa niet door de Jordaan. Hij wekt doden op, gelijk ook die beide Profeten.

Zoals hij een vis laat vangen, die de stater verschaft, en zoals Hij de discipelen een man met een waterkruik aankondigt, die hun de zaal voor het paasfeest zal aanwijzen, zo herinnert het eerste aan Elisa, hoe hij het hout laat zinken en het ijzer doet drijven, en het andere aan Samuël, hoe hij Saul de gebeurtenissen op diens weg tot in bijzonderheden voorspelt.

Om hier iedere verkeerde gevolgtrekking af te wenden, wil ik toch niet onopgemerkt laten, dat de Profeten de tekenen verricht hebben in geloof aan Jezus, in geloof aan zijn genade, dus door Hem, de Gezalfde, omdat Hij de Zoon des mensen heeft willen zijn, en dus God met Hem was. Wat zij deden, was Zijn werk.

Hoe wist Jezus van Zijn lijden, sterven en opstanding?

Komen wij nu tot de dagen van Zijn lijden, welk een onvoorwaardelijk geloof schenkt de Heere ook in betrekking daarop aan de geschriften van Mozes en de Profeten, gelijk uit alles blijkt wat Hij Zijn discipelen tot in bijzonderheden van Zijn lijden voorspelde, zoals van Zijn dood, Zijn drie dagen begraven zijn en Zijn opstanding. Weliswaar kon Hij - gelijk het ongeloof ook beweerd heeft - vermoeden dat de Joden Hem tenslotte zouden doden, maar ondertussen ziet men -en daar moeten wij goed op letten- dat de discipelen toch nog altijd de farizeeërs, hogepriester en schriftgeleerden voor zulk een gewelddaad te vroom achtten. Zo namen zij dan ook de betreffende woorden des Heeren op, als sprak Hij zoiets niet letterlijk. "Zij echter verstonden van deze dingen niets en het woord bleef hun verborgen"; Lukas. 18 34), of als stelde Hij zich zonder noodzaak in gevaar, gelijk dan ook Petrus eens zei: "Heer, spaar U zelf; dat mag U niet overkomen." Matthéüs 16:22; Markus 8:32. Johannes 11:8-16. En een ander discipel: "Meester, die keer wilden de Joden U stenigen, en Gij wilt daar weer heen! Laten wij dan met Hem gaan, opdat wij met Hem sterven." En gelijk van allen wordt gezegd: "En zij werden zeer bedroefd, toen zij dat hoorden, en vreesden Hem te vragen." Matthéüs 17:23; Markus 9:32. In ieder geval waren de bijzonderheden noch vooruit te zien, noch vooruit te berekenen.

Dat Hij bijvoorbeeld juist aan een kruis zou sterven (nog kort voor Zijn dood wordt van de overpriesters gezegd dat zij niet hebben geweten hoe zij Hem zouden doden), dat Hij drie dagen in het graf zou blijven, ja, dat Hij zou opstaan, wie kon dat van tevoren berekenen, vermoeden of voorzien?

De Schrift is het, waaruit Hij al zulk lijden en zulke heerlijkheid leest. In de Schrift leest Hij dat dit alles om de gerechtigheid van God en de ongerechtigheid van alle

vlees niet anders zijn kon. In de Schrift leest Hij tot in de kleinste kleinigheden over het gedrag van alle vlees tegen Gods gerechtigheid in, en de hele manier van doen van zondaren tegen het Woord in. Hij begrijpt dat dit alles op Hem slaat, en dan ziet Hij in de Schrift hoe dit alles zich letterlijk aan Hem zal voltrekken, en zegt vanuit de Schriften van Mozes en de Profeten: *zo zal het met Mij gaan, en dat en dat moet nog aan Mij in vervulling gaan.* Hij gelooft naar zich toe wat de vervulling moest verhaasten, zodra Hij weer uit de Schrift wist dat zijn tijd gekomen was.

Wij zullen dit met enkele voorbeelden nader aantonen.

Meteen aan het begin van zijn optreden zegt de Heere tegen Nicodémus: “Zoals Mozes een slang in de woestijn verhoogd heeft, zo moet de Zoon des Mensen verhoogd worden.” In Zijn eerste jaar als profeet gaf Hij zelfs te verstaan hoe lang Hij nog hierbeneden zou zijn. Lukas 5:32. Meer dan eens wordt er verteld: van die tijd af begon Jezus aan zijn discipelen te laten zien dat Hij naar Jeruzalem moest gaan, en dat het in Gods raad besloten was, dat Hij veel moest lijden van de kant van de oudsten en hogepriesters en schriftgeleerden, en gedood worden en opstaan.⁹⁷ Ook dat de haat van de Joden, die tot gevolg zou hebben dat ze Hem zouden doden, zonde was, verklaarde Hij op deze manier vanuit de Schrift: opdat vervuld zou worden het woord dat in hun wet geschreven was: “Zij haten Mij zonder oorzaak.” Johannes 15:25; Psalm 35:19; 69:5.

Over Zijn lijden en Zijn dood zegt de Heere in het algemeen: “de Zoon des Mensen gaat wel heen, zoals over Hem geschreven is”, Mattheüs 16:21; 17:12, 22, 23; 20:22; Markus 9:31, 32; en dat Hij dat daarom voor volstrekt zeker hield, omdat Hij het zo in de Schrift gelezen had, dat bewijzen de woorden in Lukas 22:22, “de Zoon des Mensen gaat heen zoals besloten is”.

Over Judas, die Hem verried, zegt Hij: niet zeg Ik van jullie allen: “Ik ken degenen die Ik uitverkoren heb, maar dat de Schrift in vervulling is gegaan: “Die mijn brood eet, heeft tegen Mij zijn voeten opgeheven.” Psalm 41:10. En Hij voegt daaraan toe: “nu zeg Ik het u, voordat het geschiedt, opdat wanneer het geschied is, gij gelooft dat Ik het ben”.

Voor Zijn vraag of ze ook zwaarden bij zich hadden geeft Hij de reden op, wanneer Hij zegt: “want ook dit wat geschreven staat moet aan Mij in vervulling gaan: “Hij is onder de misdadigers gerekend.” Lukas 22:37; Jesaja 53:12. Want wat over Mij geschreven is”, zegt Hij erbij, “heeft een einde.”

Bij het naderen van de Olijfberg zei Hij tegen zijn discipelen: “In deze nacht zult gijlieden allen aan Mij geërgerd worden, want er staat geschreven: Ik zal de herder slaan en de schapen van de kudde zullen verstrooid worden.” Mattheüs 26:31; Markus 14:27; Zacharia 13:7.

Tot Petrus, toen hij zijn zwaard trok, zei Hij: “breng uw zwaard weer op zijn plaats; hoe zouden anders de Schriften vervuld worden dat het zo gebeuren moet!” Matth. 26:54

“Gij zijt uitgetrokken als tegen een moordenaar”, zo sprak Hij de scharen aan, die Hem gevangen namen, “maar dat is allemaal geschied opdat de Schriften der Profeten in vervulling zouden gaan.” Markus 14:48.

Toen Hij eens de twaalf tot zich nam en hun nauwkeurig duidelijk maakte wat Hem zou overkomen, namelijk dat Hij aan de heidenen overgeleverd zou worden, bespot, gesmaad en bespuwd, dat ze Hem zouden geselen en doden en dat Hij op de derde dag (hoewel gedood, Markus 9:31) zou opstaan, toen leidde Hij deze speciaal duidelijk gemaakte gebeurtenissen, die Hem te wachten stonden, in met de woorden: “wij gaan naar Jeruzalem, en alles zal voleindigd worden, wat geschreven is door de Profeten over de Zoon des Mensen. Hij sprak daarmee duidelijk uit dat wat over Hem

geschreven was juist daarin bestond.

En wat vooral nog op te merken is: daar, aan het kruis, in het moeilijkste uur van Zijn verlatenheid, gedenkt Hij het Woord, het geschreven woord, houdt zich alleen daaraan vast en roept uit: *“Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?”* Psalm 22:1.

Het gesprek met de Emmaüsgangers

Opgestaan is de Heere, en Hij voegt zich bij de twee die naar Emmaüs gingen. In plaats van zich aan hen te kennen te geven, wat voor Hem toch zo gemakkelijk was geweest, — opdat zij niet een verschijning zouden geloven, doch het geschreven woord van het “Oude Testament”, is het weer uit Mozes en de Profeten wat Hij hun voor ogen houdt aangaande dat wat met Hem geschied was. Zo sprak Hij tot hen, vóór Hij Zich openbaarde: O, gij onverstandigen en tragen van hart, om te vertrouwen - waarop? Op Mij? Nee, - *op alles wat de Profeten gesproken hebben*. “Moest niet de Messias dit alles geleden hebben en ingegaan zijn in zijn heerlijkheid?” En, gaat de Evangelist verder, terwijl Hij begon bij Mozes en bij al de Profeten, verklaarde Hij hun in al deze geschriften dat wat Hem betrof.

En later, toen Hij in het midden van al zijn discipelen stond, toen sprak Hij tot hen: “Dit zijn de woorden die Ik tot u sprak, toen Ik nog bij u was: het moet alles vervuld worden wat van Mij geschreven is in de Wet van Mozes, in de Profeten en in de Psalmen. Toen opende Hij hun het verstand, dat zij de Schriften begrepen, en sprak tot hen: “Alzo is er geschreven en alzo moest de Messias lijden en opstaan ten derden dage.” Lukas 24.

Op welk een verheven wijze handhaaft Hij hier het Evangelie van het geschreven woord, van de Wet zowel als van het getuigenis. Hij zegt niet: zo moest Ik, nee, alzo moest *de Messias* lijden en opstaan.

Conclusies

Als resultaat van het voorafgaande onderzoek naar wat Mozes en de Profeten voor Jezus geweest zijn in de dagen waarin hij in het vlees was, zijn er nu de volgende conclusies te trekken:

1. Jezus Christus onze Heere heeft de boeken van Mozes en de Profeten gehouden voor boeken, die werkelijk door Mozes en de Profeten geschreven zijn.
2. De Schriften van Mozes en de Profeten, de huidige Bijbel van de Joden, het boek, dat wij het “Oude Testament” plegen te noemen, heeft Hij, zonder een uitzondering, zonder een of ander onderscheid te maken, zonder er iets aan toe of er vanaf te doen, dus ook zonder de huidige kritiek en monsterlijke geleerdheid, waarmee men deze geschriften ontleedt en in stukken snijdt, heel eenvoudig zoals iedere andere Jood, en meer dan iedere andere Jood, aanvaard. Hij heeft er dikwijls in gelezen, er geloof aan gehecht en Zich eraan toevertrouwd als op het betrouwbare, onbedrieglijke en eeuwig gezaghebbende Woord van God. Als zodanig heeft Hij het ook met Zijn daad en met goede gevolgen, met Zijn leer, en niet alleen met Zijn sterven, maar ook met Zijn opstanding gehanteerd en bevestigd als het enige geopenbaarde vaste punt van alle waarheid, alle troost en alle zaligheid.
3. De hele inhoud van al deze Schriften was ook bij Hem hierin samengevat, dat deze troost en deze zaligheid uit God in de Messias was, zodat Hij, staande op de bodem van deze Schriften, het aan de beslissing van allen die Hem hoorden overliet wat ze van Hem moesten vinden. Ook Hij laat zien, zoals niemand na Hem gedaan heeft, voor hoe geloofwaardig en hoe door God geïnspireerd Hij

deze Schriften gehouden heeft, omdat Hij ten overstaan van alle mensen zo helemaal vervuld was van de uitspraken die erin gedaan worden én van hun inhoud als geheel, dat Hij alles deed om de waarheid van deze Schriften aan de dag te brengen.

Uit de Schrift haalde Hij wat ook de Joden uit de Schrift van de Messias wisten:

- (1) Hij, Jezus de Messias, Johannes 10:24, 25 en dus de beloofde Profeet. Daarom, zegt Hij: “Indien Gij Mozes zoudt geloven, zoudt gij ook aan Mij geloven, want hij heeft van Mij geschreven”, Johannes 5:46.
- (2) Hij, de Zoon van David. Als die zoon liet Hij zich uitroepen: “Jezus, Zoon van David, ontferm U over mij,” Lukas 18:38.
- (3) Dat Hij Zijn voorloper heeft gehad. In Lukas 7:27 zegt Hij tegen de scharen: “Hij is het over wie geschreven staat: “Zie! Ik zend Mijn engel voor uw aangezicht”.
- (4) Hij, het Licht der wereld, degene die de zonden draagt en alle dingen herstelt, Matthéüs 20:28; 22:21, 42, 43; 19:28; Johannes 8:12; 14:6; 3:14-17; 6:32; Lukas 19:10.
- (5) Hij, de Koning en Heer, Matthéüs 7:21, 22, zie ook Matthéüs 27:11, waar Hij Pilatus laat zeggen, dat Hij Koning en dan wel te verstaan Koning van de Joden was, want de belofte van Zijn koninkrijk was in de eerste plaats aan de Joden gegeven. Zie verder: Matthéüs 25:31-46; Matthéüs 24:42, “Gij weet niet op welk uur uw Heere zal komen”, Matthéüs 24:31; 22:44; 28:18.
- (6) Zijn rijk is een hemels rijk, Matthéüs 4:17; 21:42, 43; 20:23; 28:19.
- (7) Al zijn werken zijn tekenen van wat Hij was en van hetgeen waartoe de Vader Hem gezonden had. Zoals Hij zelf Zich daarop beriep (Johannes 7:21-23; 10:25, 36, 37, 38) zo hebben ook velen uit het volk dit beleden, Johannes 10:41; 6:14.
- (8) Hij, de Zoon van God, gelijk aan de Vader. De bezetenen riepen Hem zo aan, Markus 5:7, “Jezus, Zoon des allerhoogste God”, zie ook Matthéüs 8:29; ook zijn discipel Petrus beled dit van Hem, Matthéüs 16:16, en op een ogenblik vol spanning liet Hij Kájafas dit uitspreken, Matthéüs 26:63, 64. Tegen de blinde, die Hij ziende gemaakt had, zei Hij zelf: “Geloofst gij aan de Zoon van God?” Johannes 9:35. De Joden trokken daaruit terecht de conclusie dat Hij als zodanig aan God gelijk was, Johannes 5:18. Hij bevestigt hun dat met Zijn antwoord: “opdat zij allen den Zoon eren, gelijk zij den Vader eren”, vers 23. En nog een keer zegt Hij: “Waar Ik ben kunt gij niet komen”, Johannes 3:13; en nog eens: “Ik en de Vader zijn Eén.”²¹
In Johannes 8:58 zei Hij tegen de Joden: “eer Abraham was ben Ik”; en op een andere plaats: “Wat dan, als Gij ziet dat de Zoon des Mensen daarheen opvaart, waar Hij tevoren was”, Johannes 6:62; en: “Ik ben van boven”, Johannes 8:23. En door Thomas liet Hij zich aanroepen met de woorden: “Mijn Heere en mijn God!” Johannes 20:29.
- (9) Hij, het door de mensen verworpen Heil. Johannes 3:11; 5:38-40; 8:19, 40, 45; Matthéüs 21:42. Zo heeft Hij het ook aan Zijn discipelen voorgehouden, Johannes 6:64.
- (10) Hij, de eeuwige Blijvende. De Zoon blijft eeuwig, Johannes 8:35. Dat Hij dit letterlijk heeft opgevat, bewijzen de woorden die erop volgen: Indien de Zoon u vrijgemaakt zal hebben, zult gij waarlijk vrij zijn. Matthéüs 28:29, “Zie! Ik ben

²¹ De Heere zegt niet: De Vader en Ik zijn één, maar: *Ik en de Vader*. De woorden van de Heere: de Vader is meerder dan Ik, zijn te verklaren vanuit: Johannes 5:30-32; 6-38; 7:17, 18. *ἴσθ* eison staat er in Johannes 5:18, niet *ἴσθ*ov, *omoion*; in het Syrisch: [=Aramees] *Masehveh*.

met u alle dagen tot aan het einde van de wereld”.

Dat Jezus dit alles uit de Schriften van Mozes en de Profeten heeft afgeleid, daarvoor zal na alles wat ik aangehaald heb geen verder bewijs nodig zijn. Ik meen afdoende het bewijs geleverd te hebben, dat Jezus helemaal op de bodem van de toenmalige Schrift gestaan heeft, daaruit alles afgeleid heeft en ze niet anders gelezen heeft dan dat die over Hem geschreven was.

De zinnen die hierboven staan heb ik niet geschreven met de bedoeling om te laten zien dat ze alles volledig bevatten, wat in de Schriften van de Evangelisten of de Profeten over de Heere geschreven is, ik heb eerder alleen datgene uit de boeken van de Evangelisten naar voren willen halen, wat de Joden in die tijd zelf volgens hun eigen belijdenis van de Messias wisten. Dat ook Jezus dit alles uit de Schrift genomen heeft, bewijst wat Hij uit Genesis over Abraham zegt: “Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd om Mijn dag te zien; en hij heeft hem gezien en is verblijd geweest,” Johannes 8:56. Dan lezen we nu in Genesis 18, dat drie mannen bij Abraham komen en dat één van hen meerdere malen uitdrukkelijk Jehovah wordt genoemd. Deze zegt tegen Abraham: “omstreeks deze tijd des levens kom Ik weder bij u”. Zichtbaar is hij niet teruggekomen, maar er kwam op de aangegeven tijd voor Abraham een zoon, Izak, over wie tot Abraham gezegd was: “in uw zaad zullen alle volkeren van de aarde gezegend worden.” In Izak zelf is dat echter niet gebeurd, en dus was het Jehovah die in Izak terugkwam; en in hem teruggekomen, zoals hij dan voortaan Abrahams zoon was (Matthéüs 1:1), zijn in hem alle volkeren van de aarde gezegend. Zo kon Hij, die op onze plaats stond, Jezus de gezalfde, alleen al uit deze tekst alles afleiden wat wij hierboven uiteengezet hebben.

Nu zou er nog erg veel te zeggen zijn over wat Jezus uit de boeken van Mozes en de Profeten allemaal genomen, en hoe Hij dat genomen heeft: ik wil echter niet uitvoeriger zijn, omdat ik alleen maar wilde bewijzen dat Jezus, zowel daar waar Hij de wet gehandhaafd en dus het Evangelie gebracht heeft, als ook daar waar Hij gesproken heeft over Zichzelf, of over Zijn werken, leer, lijden, dood en opstanding, Zichzelf en de discipelen en het volk geen andere autoriteit voorgehouden heeft dan die van het geschreven woord van Mozes en de Profeten, van het zogenaamde Oude Testament.

Laat nu iedere lezer zich afvragen, of hij nu een geleerd of gewoon lezer is, wat hij dan eigenlijk heeft en begrijpt, als deze autoriteit miskend of geloochend wordt, waar toch de Hoofdpersoon van het zogenaamde Nieuwe Testament, vanaf zijn jeugd totdat Hij opgenomen werd, zich enkel en alleen op het terrein van een zogenaamd Oud Testament beweegt. Wie schrander genoeg is om de letter niet door onverstand verkeerd uit te leggen, zal voor zichzelf de juiste conclusies weten te trekken.

Laat er maar eens iemand komen en proberen de geloofwaardigheid van de historische boeken van de Evangelisten en apostelen in hun geheel of gedeeltelijk in twijfel te trekken, en veel van wat ze vertellen verdacht te maken: laat hij maar eens naar de Joden kijken, die zich van alle volkeren van de aarde onderscheiden en een unicum zijn. Laat hij tot inkeer komen en zich afvragen waar dit volk vandaan komt; en als hij het uit de heilige geschiedenis niet weten wil, dan zal zijn geweten hem zeggen dat dit het oude volk van God is. Het mag hem toch niet onbekend zijn, dat dit volk een Schrift heeft, die het in hoge ere en voor Goddelijk houdt, en dat is geen andere Schrift dan die, waaruit Jezus Christus, zoals wij aangetoond hebben, alles voor Zijn bestaan en Zijn getuigenis genomen heeft. Zo houdt hem dan de Schrift van de Joden

precies hetzelfde voor als wat hij voor zichzelf en voor anderen bij de Evangelisten en apostelen verdacht wil maken. *Wij zijn geen kunstig verdichte fabels gevolgd*, zegt een apostel, *maar wij zijn ooggetuigen van Zijn heerlijkheid geweest*.

Laat wie Joods gezind is zich een Jehovah Jezus, een Messias, indenken, die zo in overeenstemming met de uitspraken van de wet en de Profeten geleefd en geleerd heeft, die gestorven en in zijn heerlijkheid binnengegaan is, die ook alle dingen voor Israël hersteld heeft en die zo volmaakt overeenkomt met de belofte, als degene, van wie we aangetoond hebben, hoe Hij zich bij alles aan Mozes en de Profeten gehouden heeft, zodat in Hem de Schriften in vervulling zijn gegaan. Hij zal zich nooit een andere in kunnen denken, zolang hij Mozes en de Profeten voor de betrouwbare Goddelijke waarheid houdt en zolang hij gelooft aan wat voor hem en voor zijn volk noodzakelijk is, en gelooft aan de hem gegeven beloften.

Als iemand meent zichzelf wijs te kunnen maken, wat hij toch tegenover zijn eigen hem straffende geweten op den duur niet vol kan houden, dat Jezus de Christus, van wie de Evangelisten en apostelen getuigen, nooit persoonlijk heeft bestaan: laat hij dan aan zichzelf en anderen uitleggen, hoe het komt, dat vier schrijven, die ieder een verschillend doel bij het schrijven voor ogen hebben, allemaal op dat ene punt uitkomen, dat in Jezus Christus alle profetische woorden in vervulling zijn gegaan.

Tegen de bewering, dat ze willens en wetens een persoon en een geschiedenis op grond van de profetieën bij elkaar gefantaseerd hebben, brengen wij de volgende opmerkingen in:

- Als Matthéüs werkelijk deze bedoeling gehad zou hebben, zou hij om zijn doel te bereiken uitspraken van de Profeten aangehaald hebben, die beter pasten bij de gebruikelijke opvattingen, en geen uitspraken, waarvan niet alleen de Joden, maar ook veel christenen betwisten dat ze bewijzen voor Jezus waren.
- Johannes zou bij de talrijke plaatsen die hij aanhaalt, niet opgemerkt hebben dat hij en de andere discipelen de profetische woorden van Jezus eerst niet begrepen hadden; want degene, die niet weten wil waarom de apostel dat opmerkt, kan gemakkelijk de boosaardige conclusie trekken: als ze vroeger niet goed begrepen hebben wat de Schrift zegt, dan kunnen ze ook nu daarbij dwalen.
- Markus zowel als Lukas zouden er geen genoegen mee genomen hebben zelf maar zo weinig plaatsen (Markus slechts drie) aan te halen. Daartegen zou men overigens in kunnen brengen, dat ze de overige erbij gehaalde profetische uitspraken Jezus in de mond gelegd hebben. Maar wie wil fantaseren, probeert zijn doel zo te bereiken dat hij, wat hij zijn lezers bij zou willen brengen, op alle mogelijke manieren naar voren haalt en er hun aandacht op vestigt.
- Wat Lukas de Evangelist in de eerste vier verzen van het eerste hoofdstuk van zijn Evangelie, en ook in de beide eerste hoofdstukken van zijn Handelingen van de Apostelen, opgeschreven heeft, had hij niet kunnen schrijven, als hij zich er niet goed bewust van was geweest, dat alles werkelijk zo gegaan is, als hij aan Teofilus (voor wie hij alleen schrijft) meedeelt. Hij verzekert dat hij alles van het begin af aan heel nauwkeurig onderzocht heeft, wat er met Jezus gebeurd is; en dat hij hierom Teofilus verslag uitbrengt, opdat hij zeker zou zijn van de dingen, waarover hij van anderen mondeling onderwijs had gekregen.

Men stelt ook wel de vraag waarom Johannes, Markus en Paulus²² over de

²² En toch spreken de woorden van Paulus in Galaten 4:4 “geworden uit een vrouw” (wat toch vanzelfsprekend zou zijn, als hij daarmee niet iets bijzonders had willen zeggen) duidelijk uit, dat hij

maagdelijke geboorte van Jezus niets zeggen, als dat geen mythe is? Ik antwoord: juist omdat het geen mythe is. Want wanneer de Evangelisten met elkaar afgesproken zouden hebben een zekere Jezus, die de profetieën vervuld zou hebben, bij elkaar te fantaseren, dat zou hun er alles aangelegen geweest moeten zijn, het wonderlijke van deze geboorte in onderlinge overeenstemming naar voren te halen, terwijl ze verder toch, bij de verschillende doelen die ze voor ogen hebben en zo ook bij de verschillende vorm waarin ze vertellen over wat zich heeft afgespeeld allemaal hetzelfde vertellen.

Wie met een onbevangen oordeel onderzoekt waar en hoe de Evangelisten de uitspraken van de Profeten citeren, zal er zich gemakkelijk van overtuigen dat ze dat over het geheel genomen onopzettelijk gedaan hebben en dat het met hun citaten, om zo te zeggen, vanzelf ging.

Bij de Profeten vinden we dikwijls beschrijvingen van de manier waarop men met de Messias om zou gaan, bijvoorbeeld voorstellingen over zijn lijden, die de Evangelisten zonder enige twijfel aangehaald zouden hebben, als ze de figuur Jezus verzonnen zouden hebben. Dan zouden ze, om van het vele maar één ding te vermelden, zich bij het vertellen over de geseling en de bespuwing van Jezus op een geloofwaardige manier verwezen hebben naar wat Jesaja en Zacharia daarover profeteren.

Bovendien is een betrouwbaar criterium voor pseudo-evangeliën dat ze namelijk niets weten van een “er staat geschreven”, zoals het een betrouwbaar criterium voor mythen is, dat ze altijd de mens verheerlijken en Gods eer buiten beschouwing laten, terwijl de heilige geschiedenis van de mens niets maakt, behalve dan dat het Woord van God, zijn genade en zijn Geest over hem komen, en dat hij daarvoor alleen God prijst.

Men moet zich niet langer verbergen achter een verzinsel dat geen kwaad kan. Als Jezus hier niet werkelijk geweest is, in wie alle beloften vervuld zijn, en als Hij het niet is, over wie in de wet van Mozes en in de Psalmen en bij alle Profeten getuigenissen aanwezig zijn, dan is wat Lukas in hoofdstuk 24 schrijft een kwaadaardig verzonnen leugen, en dan zijn de Evangelisten en apostelen, die van Jezus getuigd hebben dat Hij leeft, valse getuigen, als Hij namelijk nooit heeft bestaan - en dus zijn degenen die dergelijke dingen beweren nog in hun zonden.

Omdat echter de heilbrengende genade van God stralend over ons verschenen is, opdat wij van iedere dwaling verlost zouden zijn en wij zonder bijbedoelingen de gerechtigheid na zouden jagen, neme men zonder vooroordeel de eenvoudige vertelling ter hand, die we bijvoorbeeld in Lukas 24 aantreffen, om bij een beetje goede wil alle criteria voor echtheid in handen te hebben. Daar, te midden van al zijn discipelen, bewijst de Heere dat Hij leeft en Hij herinnert hen eraan, zoals Hij hun, zolang Hij bij hen was, telkens weer gezegd had, dat alles wat over Hem geschreven was in vervulling moest gaan. De ene uitspraak na de andere uit de vijf boeken van Mozes, uit alle Profeten en uit de Psalmen moet daar van zijn lippen gestroomd zijn, toen Hij hun zei: *zo staat er geschreven en zo moest de Messias lijden, en op de derde dag uit de doden opstaan*. Door al deze plaatsen aan te halen, zoals Hij ze in hun onderlinge verband uitgelegd moet hebben, opende Hij hun de ogen en leerde Hij hen te begrijpen, dat ze niet bijvoorbeeld een paar afzonderlijke plaatsen, die willekeurig uit hun verband gehaald waren, moesten opvatten als profetieën over Hem, nee, dat ze de Schriften moesten begrijpen, dat wil zeggen: de Schriften in hun geheel, die over Hem geprofeteerd hadden.

Ook menige christen, hetzij dat hij van de boeken van Mozes en de Profeten een

Jodenboek maakt, dat alleen nog historische of poëtische waarde heeft; hetzij dat hij hun ook in sommige opzichten een praktische betekenis toekent, maar toch vindt dat de inhoud van deze boeken in de regel niet de geest van het zogenaamde Nieuwe Testament ademen; of hetzij dat hij aanneemt dat er inderdaad profetieën in staan en dat hij ook graag wil geloven dat de Evangelisten en apostelen, zoals ook Jezus zelf, de daaruit aangehaalde plaatsen werkelijk zo opgevat hebben - maar omdat hij niet inziet hoe deze plaatsen in verband te brengen zijn met wat eraan voorafgaat en met wat erop volgt, kan hij deze plaatsen niet aanvaarden als werkelijk door de Profeten over Jezus uitgesproken profetieën; ook menige christen, zeg ik, kan wanneer hij Lukas 24 eerlijk en met zijn hele kritische verstand overdacht heeft, voor zichzelf deze conclusie trekken: dat óf zijn grote leraar Jezus de Schriften van Mozes helemaal niet begrepen heeft en, omdat Hij ze zo uitgelegd heeft dat ze over Hem spreken, zijn discipelen een volstrekt verkeerde manier om deze Schriften uit te leggen heeft bijgebracht en dus volstrekt niet een grote leraar is geweest, óf dat het hem, de criticus zelf bij al zijn kennis van de hermeneutiek ontbreekt aan begrip van de Schriften zelf, waarover de discipelen, nadat Jezus hun die in hun verband had uitgelegd, zich konden verheugen.

Een Nieuw Testament als zodanig bestond toen nog niet; wat men het *Oude Testament* noemt was de Bijbel in die tijd. Nadat Jezus uit de doden opgestaan was en het hele werk, waarvoor Hij gekomen was, volbracht had, bewijst Hij aan de discipelen uit de Bijbel van toen, uit alle delen ervan, dat het zo had moeten gebeuren; en zo staat het allemaal in de nu nog ter tafel liggende Bijbel van de Joden. Dus niet in het "Nieuwe Testament" - wij zeggen dat omdat men de Bijbel van de Joden terzijde legt - moet het bij voorkeur gezocht worden wat op Jezus betrekking heeft, mar tot in de details in de boeken van Mozes, in de boeken van alle Profeten, van de laatste zowel als van de eerste, en in het boek van de Psalmen. Want daarin heeft de Heere het gevonden, en niet alleen gevonden, maar Hij heeft het daarmee ook aangetoond, zoals het dan tot op de huidige dag te lezen is, en zo hebben zijn discipelen en apostelen het opgevat.

De ootmoed en oprechtheid, die helemaal geen hoogmoed heeft, maar zichzelf, de ongerechtigheid en de eigen beweringen laat voor wat ze zijn, omdat haar de waarheid van het geheel duidelijk is, al kan ook de toepassing op de details ontbreken - ze zal zich laten onderwijzen. Zij zal de wet van God ter hand nemen, bidden en langzamerhand alles in het ware licht zien.

Vierde afdeling

Waarvoor de Evangelisten de boeken van Mozes en de Profeten gehouden hebben.

Het getuigenis dat de Evangelisten over Jezus Christus afleggen, hoe Hij zich vastgehouden heeft aan het geschreven woord van Mozes en de Profeten, is er voldoende bewijs voor dat zij deze Schriften ook zo opgevat moeten hebben. We willen echter graag ook nog lering trekken uit een nadere belichting van hun eigen uitspraken.

De profetie bij Matthéüs

“Dit is het boek des geslachts van *Jezus Christus*, een zoon van David, een zoon van Abraham”; met deze woorden begint de Evangelist zijn boek en hij geeft daarmee van het begin af aan te kennen, dat hij vertrouwd is met de volledige inhoud van de boeken van Mozes en de Profeten, dat hij de inhoud ervan voor Gods waarheid houdt, en dat het hem erom gaat de vervulling van deze waarheid in Jezus Christus aan te tonen. Doordat hij verder uit de vijf boeken van Mozes, uit het boekje Ruth, de boeken Samuël, Koningen en Kronieken het geslachtsregister van Jezus Christus optekent, geeft hij blijk van een Schriftonderzoek, dat zijn lezer alleen datgene mee wil geven, dat volgens hem overeenstemt met het geschreven woord. Dat hij namen opvoert, die thuis horen in een tijd, waarin het geschreven woord al tot stilstand gekomen was, bewijst alleen maar te meer, hoe gewetensvol hij dit woord is nagegaan.

Zijn verhaal over de toedracht van de geboorte van Jezus besluit hij met de woorden: “Dit alles is gebeurd, opdat in vervulling ging wat over de Heere gesproken was door de profeet: “Zie de maagd is zwanger”, enzovoort (hoofdstuk 1:22).

En nadat hij verteld heeft waarom het Kind Jezus naar Egypte gebracht en later vandaar teruggekomen is, voegt hij eraan toe: “Opdat in vervulling ging wat over de Heere gesproken was door de profeet”: “Ik heb Mijn Zoon uit Egypte geroepen”, (hoofdstuk 2:15).

Om te schilderen hoe het eruit zag bij degenen die de troost van Israël verwachtten, nadat Herodes de kleine kinderen in Bethlethem had vermoord, zegt hij op dezelfde plaats in hoofdstuk 2:17: “Toen is in vervulling gegaan wat door de profeet Jeremia gesproken is, die zegt”: “Een stem is gehoord in Rama”, enzovoort.

Waarom Jezus in Nazareth woonachtig werd, geeft hij te verstaan vanuit de Profeten, want hij zegt dat op deze manier in vervulling zou gaan: “wat gesproken was door de Profeten”, dus door alle Profeten: “Hij zal Nazareeër heten”, hoofdstuk 2:23.

Over Johannes de Doper zegt hij: “Deze is het echter, over wie Jesaja de profeet gesproken heeft, wanneer hij zegt”: “Een stem des roependen in de woestijn”, enzovoort (hoofdstuk 3:3).

Uit de Profeten maakt hij duidelijk, waarom Jezus naar Kapernaüm trok: “Opdat in vervulling zou gaan”, schrijft hij, wat gesproken is door Jesaja de profeet, die zegt: “Het land Zebulon en het land Naftali, Galiléa der volkeren”, enzovoort, hoofdstuk 4:14.

Bij de Profeten ziet hij, waarom Jezus zich ontfermde over alle ellendigen en hen genas: “Opdat in vervulling zou gaan wat gesproken is door de profeet, die zegt: “Hij heeft onze zwakheden op Zich genomen”, enzovoort, (hoofdstuk 8:17).

Waarom Jezus bij al zijn ontferming verborgen wilde blijven, ook daarover vindt hij uitsluitel bij de Profeten: “Op welke manier vervuld werd wat gesproken was door

Jesaja de profeet: “Zie Mijn Knecht, Dien Ik verkoren heb”, enzovoort, (hoofdstuk 12:17).

Bij de Profeten en in de Psalmen laat hij ons lezen, waarom Jezus gebruik maakte van gelijkenissen: “Op welke manier in vervulling zou gaan wat gesproken was door de profeet, die zegt: “Ik zal mijn mond openen in gelijkenissen”, enzovoort, (hoofdstuk 13:35).

Over de feestelijke intocht van Jezus als koning in Jeruzalem geeft hij zijn lezers de volgende uitleg: “Dit alles gebeurde, opdat in vervulling zou gaan wat gesproken was door de profeet, die zegt: “Zeg tegen de dochter van Sion: zie uw Koning komt tot u”, enzovoort, (hoofdstuk 21:4).

Om uitsluitsel te geven over de vraag, waarom de hogepriester en de oudsten, die toch wilden weten wat de ware godgeleerdheid voor een waarde heeft, zoals ze zelf meerdere malen betuigd hadden, de van God gekomen leraar op dertig zilverstukken taxeerden, en daarna, toen hun dit bloedgeld voor de voeten geworpen werd, een akker van een pottenbakker daarvoor kochten, verwijst hij weer naar de Schrift, door te zeggen: “Toen is in vervulling gegaan wat gesproken was door Jeremia de profeet, wanneer hij zegt”: “En ze namen dertig zilverstukken”, enzovoort, (hoofdstuk 27:9).

Naar aanleiding van de verdeling van de kleren van Jezus merkt hij op, dat dit gebeurd is: “Opdat in vervulling zou gaan wat gesproken was door de profeet: Zij hebben mijn kleren onder elkaar verdeeld”, enzovoort (hoofdstuk 27:35).

Het is opmerkelijk, dat Matthéüs, nadat hij eerst de meeste historische boeken is doorgedaan in Hoofdstuk 1, eenmaal alle Profeten aanhaalt in een overzicht van dat wat zij van Jezus hebben voorgezegd in Hoofdstuk 2 :23, dan de Psalmen, welker vervaardiger hij “profeet” noemt, en eindelijk meerdere malen Jesaja, Jeremia, Hoséa en Zacharia. Ook dat is opmerkelijk, dat hij juist twaalf maal de een of andere uitspraak der Profeten aanhaalt, wat evenmin toevallig zal zijn als dat Lukas, die ons meedeelt, hoe op de vijftigste dag de Heilige Geest over de discipelen kwam, in zijn Handelingen juist *vijftig* maal de Heilige Geest vermeldt.

Met het *twaalf* maal herhaalde “het gesprokene” bewijst hij dat hij waarlijk gelooft dat het geschreven woord eens met levende stem is voorgedragen. De toevoeging: “van de Heere door de Profeten”, of eenvoudig: “door de Profeten” betuigt, dat hij het geschreven woord voor een profetisch heeft gehouden, en voor Gods levende, de Profeten voormaals bekende en nog gezaghebbende stem. Wanneer wij hem elf maal met nadruk zien herhalen zijn: “opdat vervuld werd”, dan krijgen wij de indruk, dat wij een schriftonderzoeker voor ons hebben, die niet hier en daar een enkele plaats uitzoekt, om haar aan een gebeurtenis van zijn tijd aan te passen, maar dat hij daarvan doordrongen is, dat zulke uitspraken in vervulling hebben moeten gaan, en die zich verheugt in de letterlijke vervulling daarvan in Jezus.

Dat men later de samenhang, waaruit de Evangelist zijn citaten neemt, niet heeft kunnen vaststellen en ook nog moeilijk weet vast te stellen en dat men daarom tot allerlei uitleggings kunstgrepen zijn toevlucht heeft genomen, dat levert het bewijs, dat de Evangelist op een bodem van schriftkennis heeft gestaan, die men sedert niet meer teruggevonden heeft. Dat overigens zij, voor wie het boekje was geschreven en voornamelijk de weerstrevende Joden, de daarin geciteerde plaatsen in hun verband terecht van de Messias hebben verstaan, is met zekerheid aan te nemen, en de vervaardiger veronderstelt klaarblijkelijk de overeenstemming van zijn lezers op dit punt. En daar moet mij vooral bij Matthéüs opletten, dat zijn “opdat vervuld werd”, het meest is aangevallen.

De profetie bij Markus

Zodra de Evangelist de pen grijpt om zijn Evangelie te schrijven, herinnert hij zich de belofte aan David gegeven en de uitspraken van Jesaja en Maleachi: “Begin van het Evangelie van Jezus Christus, de Zoon van God (Ps. 2); gelijk geschreven staat bij de Profeten: zie Ik zend Mijn engel voor Uw aangezicht, die uw weg vóór U bereiden zal; een stem des roependen in de woestijn: bereid den weg des Heeren.” Hij maakt de gehele Schrift der Profeten tot een kroon, en laat door enige parelen die hij toont, tot de waarde der overige besluiten.

In hoofdstuk 15 : 27, 2a schrijft hij: “En met Hem kruisigden zij twee moordenaars, een ter rechter- en een ter linkerzijde. En de Schrift werd vervuld, die zegt: Hij is met de misdadigers gerekend.” Zie Jesaja 53. Drie plaatsen slechts uit de Profeten bij een Evangelist die met weinige woorden zoveel heeft gezegd. De drie plaatsen die hij aanvoert, bewijzen ondertussen evengoed als wanneer hij er honderd had aangevoerd, dat ook hij aan dat wat hij meedeelt, het geschreven woord ten grondslag legt.

De profetie bij Lukas

Wij vinden in dit Evangelie slechts twee eigen citaten van de vervaardiger. Het ene in hoofdstuk 2 : 22-24, waar hij schrijft: “En toen de dagen van haar reiniging vervuld waren naar de Wet van Mozes, brachten zij het Kindeke Jezus op naar Jeruzalem, opdat zij het aan de Heere voorstelden, (zoals geschreven staat in de Wet des Heeren: al het eerstgeborene van het mannelijke geslacht zal heilig heten voor den Heere) en opdat zij gaven het offer, volgens dat, wat gezegd is in de Wet des Heeren.”

Men ziet, dat hij dat wat hij zojuist de Wet van Mozes noemt, onmiddellijk daarop “twee maal als de Wet des Heeren aanduidt. Waarom de Evangelist deze plaats aanhaalt, wordt gedeeltelijk duidelijk uit zijn bedoeling; overal bewijzen aan te brengen, dat zij die de Messias het vurigst verwachtten, of Christus beleden, de Wet des Heeren hebben waargenomen. Daarom zegt hij ook aan het begin van zijn Evangelie van Zacharias en Elizabeth: “Zij waren beiden rechtvaardig voor God en wandelden in al de geboden en inzettingen des Heeren, onberispelijk,” (Hfdst. 1 : 6) en schrijft later, om nog meer over te slaan (Hfdst. 23 : 56) van de vrouwen, die voor het lichaam van Jezus specerijen en zalven bereid hadden: “Gedurende de sabbat rustten zij naar het gebod.”

Hiermede en met een andere plaats (Hfdst. 3 : 4), waar hij het optreden van Johannes de Doper overeenkomstig het geschreven woord zó aangeeft: “Gelijk geschreven staat in het boek der woorden van Jesaja, de profeet, die zegt: een stem des roependen in de woestijn... alle vlees zal de zaligheid Gods zien,” spreekt hij duidelijk genoeg zich daarover uit, waarvoor hij de boeken van Mozes en de Profeten gehouden heeft.

Evenzo leren wij hem in zijn geslachtsregister van Jozef (Hfdst. 3 :31-36 en in het bijzonder in de woorden van het 38ste vers: de Zoon van God” kennen als een schrift-onderzoeker, voor wie het geschreven woord van Mozes en de Profeten het woord van een levende God en een trouwe Ontfermer was.

De profetie bij Johannes

Wanneer wij de inleiding van zijn Evangelie lezen: “In den beginne was het Woord;” en “hetzelve was het Leven en het Leven was het Licht der mensen” vergelijken met de woorden waarmee Mozes zijn eerste boek begint: “In den beginne schiep God” en “God zeide, daar zij licht en daar was licht”, moet het ons onmiddellijk in het oog vallen dat ook die Evangelist op de grondslag van het beschreven woord staat. (vergelijk Coloss. 1:16)

Dat hij, evenals de overige discipelen, deze schrift van het “Oude Testament” vlijtig

heeft gelezen en daarin goed thuis is geweest, blijkt ons daaruit, dat hij bij verscheiden gelegenheden opmerkt, hoe de discipelen door wat zij van Jezus zagen en hoorden aan uitspraken van de Schrift herinnerd zijn geworden. Zo vinden wij bij het verhaal van de uitdrijving van de kopers en verkopers in de tempel: “De ijver voor Uw huis heeft mij verteerd.”

Zo zegt hij ter gelegenheid van de feestelijke intocht van de Heere in Jeruzalem over de profetie van Zacharia: “Dit echter begrepen de discipelen eerst niet, maar toen Jezus verheerlijkt was, werden zij indachtig dat dit over Hem geschreven was en dat ze dit met Hem gedaan hadden”.

Het herhaalde: “Zijn discipelen werden indachtig” moet ons bijzonder opvallen bij een Evangelist, bij wie we opgetekend vinden dat Jezus gezegd heeft: De Heilige Geest Die zal u alles leren en u indachtig maken alles wat Ik u gezegd heb, hoofdstuk 14:26. Hij spreekt daarmee ondubbelzinnig uit, dat het alles in de Schrift met handen was te grijpen, wat daarin van Jezus werd getuigd, en dat het alleen aan hem en de discipelen had gelegen, dat zij aan dat alles hadden voorbijgezien. Er ligt in deze belijdenis een onloochenbare ootmoed, eenvoud en natuurlijkheid, waarmede hij aan de geschriften van Mozes en de Profeten de eer geeft. Daarvan getuigt ook de opmerking die hij op de woorden des Heeren: “breekt deze tempel af,” laat volgen: “Hij echter,” zegt hij, “sprak van de tempel van Zijn lichaam.” “Toen Hij nu van de doden was opgestaan, werden de discipelen indachtig dat Hij hun dit gezegd had, en zij geloofden het woord der Schrift en het woord dat Jezus had gesproken.” De Evangelist zegt niet: “Het woord van Jezus en de Schrift,” maar: “de Schrift en het woord dat Jezus gesproken had,” en hij geeft daarmee te kennen, dat, hoewel zij in de Schrift thuis waren, zij toch niet hadden geloofd, dat wat de Schrift overal van Jezus zegt, zich zo letterlijk zou vervullen. Thans zagen zij in, dat wat de Schrift zegt, geheel naar het vlees in de Heere werkelijkheid was geworden, en waren dus begonnen, de Schrift als een woord te erkennen dat voor dit leven tot vervulling was gekomen.

Wat zij van Jezus gehoord en gezien hadden, dat zagen zij met de Schrift in overeenstemming; daarom geloofden zij ook het woord dat Jezus had gezegd. Opmerkenswaardig is hierbij het woord: “toen Jezus verheerlijkt was” en “als Hij nu was opgestaan.” De discipelen hadden de Schrift ook wel in hun scholen als op de Messias slaande horen verklaren; maar dat Jezus de Messias was en dat het de Messias zó zou vergaan, dat konden zij niet vasthouden.

Dat de Schrift het dus gezegd had van Jezus, die met hen had omgegaan, gegeten en gedronken, dat - zegt hij - verstonden zij eerst later. Een bewijs, hoe volkomen kinderlijk en hoe onvoorwaardelijk Johannes zowel als de overige discipelen de boeken van Mozes en de Profeten of het “Oude Testament” als het Woord des Heeren hebben beschouwd.

In hoofdstuk 12:14, 15 lezen we bij hem: “Jezus vond een jonge ezelin aan en reed erop, zoals toch geschreven staat: Vrees niet, dochter van Sion, zie, uw Koning komt, zittende op het veulen ener ezelin”. In de uitdrukking: “Hij vond”, net zoals in de toevoeging: “zoals geschreven staat” en “opdat in vervulling zou gaan”, valt dezelfde eenvoud op; en hij wil niets anders zeggen dan: *Het heeft zo moeten komen, want we lezen het immers over Hem in de Schrift.*

In hoofdstuk 12:37-41 schrijft hij: “En hoewel Hij zulke tekenen deed voor hun ogen, geloofden ze toch niet aan Hem, opdat in vervulling zou worden het woord van de profeet Jesaja, dat hij zegt: *Heere, wie heeft onze prediking geloofd en aan wien is de arm des Heeren geopenbaard?* Daarom konden ze niet geloven, want Jesaja zegt nog eens: “Hij heeft hun ogen verblind”. Johannes, die op een andere plaats zegt: “En wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd”, voegt hier met nadruk het citaat uit Jesaja aan

toe: “Dit zei Jesaja, toen hij Zijn heerlijkheid zag en hij over Hem sprak.”

Daarna is er wel geen bewijs meer nodig dat de Evangelisten de heerlijkheid van Jezus op de grondslag van het Oude Testament gezien hebben, daarop aangetoond en daar zelf op gestaan hebben, zodat ze datgene, waarvan ze ooggetuige geweest waren, alleen hierom in feite gehouden hebben voor wat het was, omdat ze het zo gevonden hadden in het geschreven woord.

In hoofdstuk 19:24 staat: “De krijgsknechten zeiden tegen elkaar: laten we dit kleed niet verdelen, maar erom loten, van wie het moet zijn, opdat de Schrift in vervulling zou gaan, die zegt”: “Ze hebben Mijn kleren onder elkaar verdeeld en hebben het lot geworpen over Mijn kleed”. Dit dan hebben de krijgsknechten gedaan”.

Op het verhaal dat de soldaten de beenderen van Jezus niet braken, maar Zijn zijde met een speer openden (vers 34-37) laat hij de plechtige verklaring volgen: “En die het gezien heeft, heeft ervan getuigd, en zijn getuigenis is waar, en hij weet dat hij de waarheid spreekt, opdat ook gij gelooft. Want dit is geschied, opdat de Schrift in vervulling zou gaan: “Geen been van hem zal gebroken worden;” en nog eens zegt de Schrift op een andere plaats: “Ze zullen zien in Wien zij gestoken hebben”, Exodus 12:46, Zacharia 12:10. (Hoe dit: “Opdat in vervulling zou gaan” opgevat moet worden, is wel het best op te maken uit Johannes 18:9, 32 en Lukas 9:31.)

Ook hier weer de heilige eenvoud: ‘Daar staat het immers in onze Schrift aan het begin, en daar staat het immers aan het slot van deze profetische Schrift; het is gebeurd, wat we daar lezen wat er over Jezus geschreven is. Ik zelf heb het met mijn eigen ogen gezien, dat het zo gekomen is als het geschreven staat; daarvan ben ik voor jullie getuige. Geloof aan de Schrift, dan gelooft gij aan Hem.’

In hoofdstuk 20:8 brengt hij er verslag over uit hoe hij bij het graf van Jezus gekomen is en geloofd heeft dat het lichaam van de Heere weggenomen was; want, voegt hij eraan toe, *ze wisten de Schrift nog niet dat Hij uit de doden moest opstaan*. Wie op deze manier, om anderen die de Schrift nog niet goed begrepen, te onderwijzen en zeker te maken, openhartig over zichzelf vertelt, dat ook hij die vroeger niet begrepen en werkelijk geloofd had dat het lichaam van Jezus gestolen was, die geeft blijk van ontroerende ootmoed van zijn hart, en zou veilig moeten zijn voor de verdenking dat hij de Schrift willekeurig gebruikt of aan de hand van de Schrift een persoonlijkheid verzon.

In de Persoon van Jezus, over Wiens geschiedenis hij zich tot dusverre met zijn eigen begrippen helderheid had verschaft, ziet hij de vervulling van wat God in de Schriften beloofd had. *De Schrift*, zegt hij heel oprecht, *verstonden wij pas later, na Zijn opstanding*.

Uit dit alles zijn de volgende conclusies te trekken:

- a. De Evangelisten hebben de boeken, die in onze tijd door velen bij de hunne achtergesteld worden, namelijk de Schriften van Mozes en de Profeten, gehouden voor boeken die werkelijk geschreven zijn door degenen wier namen ze nu nog dragen.
- b. De hebben deze boeken zonder uitzondering als het betrouwbare, onbedrieglijke en voor altijd gezaghebbende woord van de Heere aangenomen, altijd ijverig gelezen, zich herinnerd, geloofd en zich eraan toevertrouwd als op het enige vaste punt van alle waarheid, alle troost en geloof.
- c. De totale inhoud van deze Schriften hebben ze, daar die voor hen op de Messias sloeg, met de eenvoud van hun hart op Jezus betrokken en ze zo opgevat en uitgelegd; ze hebben die aan de verhalen over de belangrijkste feiten bij de geboorte, de leer, het lijden, de dood en de opstanding van Jezus ten grondslag gelegd, zodat ze duidelijk te verstaan geven dat ze Jezus als de Messias hebben

leren zien, omdat ze alles, wat ze van Jezus gehoord en gezien hadden, letterlijk opgeschreven aantreffen in een Schrift, die ze voor de enige norm van alle goddelijke waarheid en beloften gehouden hebben, zodat ze voor wat ze over Jezus vertellen geen ander geloof willen als precies het geloof dat zij en hun tijdgenoten hadden aan het geschreven woord van de Joodse Bijbel van toen en van nu.

- d. Wie dus de Evangelisten niet gelooft, die gelooft ook de boeken van Mozes en de Profeten niet, want de Evangelisten hebben bewezen dat ze op de grondslag van deze Schriften gestaan hebben.
- e. Wie de boeken van Mozes en de Profeten niet gelooft als een volstrekt betrouwbaar woord van God, die gelooft ook de Evangelisten niet, want ze hebben bewezen dat ze niet meer en niets anders geloofd hebben dan wat ze in die boeken op Schrift aantreffen.

Degene, die de boeken van Mozes en de Profeten niet zo opvat als de Evangelisten die opgevat hebben, begrijpt ook de Evangelisten niet.

Volgens de Schrift stond voor hen het volgende vast en dat hebben ook de andere Joden over de Messias geloofd:

1. Jezus is uit het geslacht van David geboren en dat uit een maagd, Matthéüs 1.
2. Hij is Davids zoon, ook Abrahams zoon, Matthéüs 1.
3. Johannes ging voor Hem uit, Matthéüs 3:3.
4. Zijn heersen is barmhartigheid en herstel, Matthéüs 8:17.
5. Hij is de Koning, Matthéüs 21:4, 5
6. Zijn rijk is een hemels rijk, Matthéüs 12:18
7. Zijn tekenen zijn openbaring van Zijn heerlijkheid, Johannes 1.
8. Hij is Jehovah, *God met ons*, Matthéüs 1:22, 23; Johannes 12, zie ook Jesaja 6.
9. Hij is onder de overtreders gerekend, Markus 15:28
10. Hij is het eeuwig blijvende Heil, Lukas 3; Johannes 19:36.

Ook Zijn komen uit Egypte, de kindermoord in Bethlehem, waarom Hij bij de mensen van Nazareth woonachtig is geworden, dat Hij naar Kapérnaüm vertrok, dat Hij de kopers uit de tempel verdreef, de reden van Zijn stille manier van doen, de manier waarop Hij sprak, Zijn intocht in Jeruzalem, dat Hij voor dertig zilverlingen overgeleverd werd, dat ze bij het kruis Zijn kleren onder elkaar verdeelden, dat Hij tussen twee moordenaars gehangen heeft, dat Zijn beenderen niet gebroken werden maar daarentegen Zijn zijde met een speer doorstoken werd, waarom de Joden Hem verwierpen en niet in Hem geloofden, en dat Hij uit de dood is opgestaan: dat alles lazen ze in hun Schrift, en omdat ze ervan vervuld waren dat wat ze in het geschreven woord lazen, in overeenstemming was met wat ze zagen, getuigden ze daarvan bij anderen: 'Precies zoals we het geschreven zien staan, precies zo hebben we het met onze ogen gezien.' Voor hen was dus de Schrift van Mozes en de Profeten, en niet Jezus Zelf en alles wat met Hem gebeurde op zichzelf de hoogste autoriteit wanneer het om Jezus gaat, maar dat alles was alleen de hoogste autoriteit omdat het de vervulling was van wat ze geschreven zagen staan.

Vijfde afdeling

Hoe de apostelen en hun helpers de boeken van Mozes en de Profeten gebruikt hebben.

De bronnen voor dit onderzoek zijn zoals bekend de Handelingen van de Apostelen en de brieven van de apostelen; het eerste is een “getuigenis van wat de apostelen en hun helpers gedaan en mondeling onderwezen hebben; het tweede een schriftelijk gedenkteken van hun onderwijs.

Daarom valt dit hoofdstuk in twee delen uiteen. Het eerste sluit zich aan bij het verslag van Lukas in zijn Handelingen en zal de mondelinge uitspraken en de daden van de verschillende apostelen en diakenen met het oog op het Oude Testament nader toelichten, terwijl het tweede deel een beknopt overzicht zal leveren van de brieven van de apostelen, voor zover die betrekking hebben op de Schriften van Mozes en de Profeten.

Eerste onderafdeling

Handelingen der Apostelen

De Handelingen van de Apostelen geven ons over de Schriften van Mozes en de Profeten het beslist uitgesproken getuigenis van de apostelen Petrus en Johannes, die meer dan eens samen optreden, van de diakenen Filippus en Stefanus, van de apostel Jacobus, de broer van de Heer, van Apollos en van Paulus, de apostel van de volkeren. Bovendien zijn ons van Petrus, Johannes, Paulus en Judas brieven bewaard gebleven. Deze brieven en de Handelingen van de Apostelen vormen samen met de Schriften van de Evangelisten het zogenaamde Nieuwe Testament.

Zoals we ook al bij de Evangelisten opgemerkt hebben, hebben ook de apostelen pas na de opstanding van de Heere wat zij in hun Bijbel over de Messias lazen op Jezus toegepast; toen pas, zegt de apostel Johannes meerdere keren, hebben ze zich herinnerd dat het over Hem geschreven was.

Ze hebben dus in hun leven en in hun onderwijs zo weinig de grondslag van het Oude Testament verlaten dat ze pas toen goed begonnen zijn zich op die grondslag zo te bewegen als paste bij de geest waarin het geschreven is. Daarvan zullen we de bevestiging vinden bij elk van de getuigen afzonderlijk met wie we ons nu achtereenvolgens gaan bezighouden.

Petrus (en Johannes)

Toen de discipelen, nadat de Heere was opgenomen, eendrachtig biddend en smekend hij elkaar waren, kwam Petrus op de gedachte (hoofdstuk 1), dat het ordelijk zou zijn om het twaalfstal, dat door het verraad van Judas een verlies geleden had, weer vol te maken. Om wat hij zegt te staven houdt hij de discipelen het geschreven woord voor en haalt daar plaatsen uit aan, waarvan veel christenen sindsdien niet eens meer kunnen begrijpen dat ze op Judas slaan. Hij citeert ze niet zoals de Joden dat doen, zegt ook niet: ‘toen Jezus bij ons was, heeft Hij twaalf mannen uitgekozen, volgens het getal van de stammen van Israël; dit getal moet weer vol gemaakt worden?’; - maar hij was ervan vervuld dat de Heilige Geest het van tevoren gezegd had en stelt hen voor het feit dat ze volgens de wil van deze Geest, een twaalfde zouden moeten kiezen. “Gij mannen en broeders”, zegt hij, “het Schriftwoord moest vervuld worden, dat de Heilige Geest van tevoren door de mond van David over Judas gesproken had”, - en haalt dan drie keer de Psalmen aan en de profeet Zacharia,

Op de vijftigste dag (de dag van het wekenfeest, de dag van de vrijheid van iedere vorm van dienstbaarheid, volgens de wet of de belofte, Leviticus 23:16-21; Deuteronomium 16:9-11), toen alle discipelen vol werden van de Heilige Geest, treedt Petrus op en geeft aan de vertegenwoordigers van alle volkeren van het toen bekende deel van de aarde, die daar aanwezig zijn, een verklaring van de gebeurtenis waarover ze allemaal ontzet waren. Hoofdstuk 2: “Dit is het, wat door de profeet Joël van tevoren gezegd is”; dus niet: “Dit is nu eens een keer iets nieuws, iets dat tot dusver onbekend was”. Zo bestaat ook de inhoud van zijn rede niet uit woorden, die iets nieuws tot uitdrukking brachten, maar juist op deze, zoals men wel zegt, eerste openbare nieuwtestamentische dag ziet men de apostel op het standpunt van het Oude Testament gaan staan. “Dat wat nu gebeurt”, zeg hij, “vindt gij bij de profeet Joël, dus in onze Bijbel geschreven”; vervolgens haalt hij in de verzen 19 en 20 woorden uit de Schrift aan, die men sindsdien niet heeft kunnen uitleggen. Om aan zijn toehoorders duidelijk te maken, dat God zijn doel met Jezus bereikt heeft, juist omdat zij Hem gedood hebben, spreekt hij over een van tevoren bepaalde raad en voorkennis van God, wat zoveel betekende als: ‘God heeft in onze Schrift overal uitgesproken dat Hij het zo leiden zou, als het nu gekomen is.’²³

Om nu aan zijn toehoorders het bewijs te leveren, dat God Jezus heeft opgewekt, dat het ook onmogelijk geweest zou zijn dat Hij in het graf had kunnen blijven, komt hij niet met een machtswoord: “Ik zeg het jullie, wij hebben Hem levend gezien, voor onze ogen is Hij ten hemel gevaren en jullie moeten ons geloven”, - maar hij verwijst voor de waarheid van de opstanding van Jezus naar de Schrift van het Oude Testament. God heeft Hem opgewekt, zegt hij, omdat het onmogelijk was dat Hij door de dood vastgehouden kon worden. Want David zegt over Hem: “... ja, ook mijn vlees zal rusten in hoop, want Gij zult mijn ziel in de hel niet verlaten, noch zult Uw heilige overgeven om verderving te zien”, en voert dus zijn bewijs voor de opstanding van Jezus op grond van de 16de en 89ste Psalm. Dat men deze Psalmen sindsdien niet meer zo opvat, doet niets ter zake, en bewijst alleen dat de apostel de Schrift van het Oude Testament anders heeft opgevat. - Ook hiervoor dat de verhoogde Jezus de belofte van de Heilige Geest ontvangen heeft en uitgestort heeft wat zijn toehoorders zagen en hoorden, verwijst hij niet naar het getuigenis van hun zintuigen. Hij beroept zich er ook niet op, dat de Heere het hun vroeger gezegd heeft, en ook niet op de verschijning van engelen; hoofdstuk 1:10, 11, ook hier brengt hij het gezag van de Schrift van het Oude Testament tot gelding, door Psalm 110 aan te halen: “De Heere heeft gezegd: Zet aan Mijn rechterhand”. David, zegt hij, is niet ten hemel opgevaren. Zo laat hij de conclusie aan het gezonde verstand over.

Petrus en Johannes bevinden zich na de genezing van een verlamde in het voorhof van Salomo, en nadat Petrus het volk uitgelegd heeft waardoor de verlamde gezond geworden was, zegt hij: “God heeft het dus vervuld, wat Hij van tevoren door de mond van al zijn Profeten verkondigd heeft, dat de Christus lijden moest”. Zo moest het volk dan zelf tot de conclusie komen: ‘Wij hebben het geschreven Woord verworpen, dus God verworpen, toen wij Hem verwierpen.’ Dat Christus moest lijden, zei de apostel, heeft God van tevoren verkondigd door de mond van al zijn Profeten; in het geschreven woord kunnen jullie het lezen wat er nu gebeurd is, in het geschreven woord, zegt hij, (hoofdstuk 3:20) is Jezus jullie van tevoren verkondigd, “dat de Christus lijden zou”.

Dat legt hij nog verder uit, wanneer hij spreekt over het herstel van alles wat God gesproken heeft door de mond van al zijn Profeten vanaf het begin van de wereld, en

²³ Zie ook het woord van Lukas: De Zoon des mensen gaat wel heen, gelijk besloten is, waar Matthéüs heeft: zoals geschreven staat, Matth. 26:24; Lukas 22:22. Zie ook Handelingen 4:28.

wanneer hij, na begonnen te zijn met Mozes, die tegen de vaders gezegd heeft: “De Heere uw God zal u een profeet verwekken uit uw broeders, gelijk mij.” Hiermee besluit hij dat alle Profeten vanaf Samuël en achter elkaar, hoe velen van hen gesproken hebben, ook deze dagen van tevoren hebben aangekondigd. Mensen die zo spreken zijn er net zo zeker en net zo vervuld van, dat het overal in hun Bijbel zo geschreven staat, als dat het gebeurd is.

O, christen, wat is uw Evangelie, wat is uw Schrift of uw geest, als u geen deel hebt aan die Geest, waarin de apostelen door het hele zogenaamde Oude Testament heen Jezus Christus door God verkondigd hebben? En wat betekenen de apostelen, wat de Evangelisten, wat uw grote leraar Jezus voor u? De christelijke kerk is toch opgebouwd op de grondslag van de Joodse Bijbel van nu, en juist daaruit is de hoeksteen van dit gebouw voortgebracht! Men veroorlooft zich deze Schrift achter te stellen bij het nieuwe verbond en is dat niet juist in het Oude Testament te vinden? Wanneer de apostelen zeggen: “God heeft het verbond gesloten met uw vaders, toen Hij tegen Abraham zei: In uw zaad zullen alle geslachten van de aarde gezegend worden”, en: “Wij verkondigen dat God de belofte, die Hij aan Abraham gegeven heeft, aan ons, zijn kinderen, heeft vervuld”, dan spreken ze duidelijk uit dat zij het “nieuwe” verbond bij Mozes vinden, Genesis 22:18.

Het behaagt God in zijn barmhartigheid voor de mensen, ze kunnen dan gedaan hebben wat ze willen, aan de hogepriesters Annas, Kajafas en anderen, voor zover ze bij het geslacht van de hogepriesters hoorden, nog eens de overvloed van zijn goedheid voor te houden, hoofdstuk 4:11, 12. Petrus en Johannes worden voor hen geleid en Petrus, vervuld van de Heilige Geest, laat zijn toespraak helemaal rusten op het Oude Testament. “Dat is de steen”, zegt hij, “die door u, bouwlieden, verworpen is, die tot een hoeksteen geworden is. De zaligheid is in geen anderen, want er is ook geen andere naam aan de mensen gegeven, waarin wij zalig moeten worden”. Enkel en alleen woorden uit de Schrift van het “Oude Testament”. Men zie ook Psalm 118; 72:17; 89:20 en het woord: “In Mij bestaat uw Heil”, Hoséa 13:9.

Petrus is eens helemaal bevangen door zijn Joodse opvatting van de Schrift, en God licht hem erover in wat rein is en onrein, hoofdstuk 10. Op hetzelfde ogenblik wordt hij weggeroepen naar Cornelius, een niet-Jood, zoals ook de anderen, die bij hem bijeengekomen waren. De apostel doet zijn mond open, en wanneer hij toegegeven heeft hoe verkeerd hij de zaak van God had opgevat, zegt hij ten besluit: Van deze (Jezus van Nazareth) getuigen alle Profeten, dat door Zijn Naam allen, die in Hem geloven, vergeving van de zonden ontvangen zullen. Bij alle Profeten vindt hij dus het getuigenis over Jezus van Nazareth; bij alle Profeten vindt hij het getuigenis, dat door Zijn Naam ieder die in Hem gelooft, vergeving van zonden ontvangen zal. En dat zegt Petrus, de sleuteldrager van het nieuwe verbond; hij zegt het niet omdat hij een Joodse voorliefde voor de Profeten heeft, want kort voordat hij naar Cornelius ging, liet hij blijken dat hij, voor zover deze voorliefde bij hem nog overheerste, de Profeten niet eens begreep. Hij moest dus alle Joodse inbeelding te boven zijn, om te kunnen zeggen dat niet het Joodse volk alleen, maar allen, die aan Jezus geloofden, ze mochten zijn wie ze wilden, door zijn naam vergeving van de zonden hadden, hoofdstuk 10:43. Door nu aan de niet-Joden te preken, dat dit Evangelie van het kwijtschelden van de zonden door Jezus van Nazareth, door alle Profeten betuigd wordt, verklaart hij op die manier tegelijk het Oude Testament tot het Evangelie ook voor de heidenen. Als het dat voor de heidenen was, dan moet het dan ook voor christenen zijn, ook al kunnen sommigen van hen zeggen dat ze met het Oude Testament niets te maken hebben. Petrus - dat is duidelijk - kent voor de waarheid van het Evangelie van Jezus en het kwijtschelden van de zonden geen andere autoriteit dan

die van het geschreven woord van Mozes en de Profeten. Nu mag men zelf uitmaken wat men van de geest van het Evangelie heeft, zoals Petrus het gepredikt heeft, als men dit gezag voor waar het om gaat niet meer wil laten gelden. Wil men daar tegenin brengen: we hebben het van de apostelen, dan antwoord ik: ‘De apostelen weten van niets anders dan van het geschreven woord van het zogenaamde Oude Testament’.

Toen Petrus en Johannes aan de andere discipelen vertelden hoe ze door de hogepriesters bedreigd waren (hoofdstuk 4:24, 25) en dat het hun verboden was ook maar één mens iets over de naam van Jezus te zeggen - dan hoort men hen eendrachtig zo tot God bidden, dat men ziet dat ze op alles voorbereid waren, omdat ze vanuit hun Schrift begrepen dat het niet anders zou kunnen gaan. Helemaal vanaf het standpunt van het Oude Testament, bidden ze tot God en ze houden Hem dit woord voor als zijn woord. “Heere”, roepen ze Hem vanuit Genesis 1:1 aan: “Gij zijt de God, die hemel en aarde gemaakt heeft en de zee en al wat daarin is”, en dan verder uit de tweede Psalm: “Gij hebt door de mond van Uw knecht David gezegd: Waarom woeden de heidenen - de vorsten zijn bijeen vergaderd tegen de Heere en tegen Zijn Christus”, en bidden dan God om vreugde om Zijn woord te spreken. Was dat niet het woord, het geschrevene van het Oude Testament? En wat ze nu zeggen, was dat niet een uiteenzetting van dit woord, bewogen ze zich dan soms ergens anders dan op de grondslag van dit woord? En deden ze dat niet eendrachtig?

Filippus, (Hoofdstuk 8:30-35)

Op de weg door de woestijn naar Gaza rijdt een man op zijn wagen: hij was in Jeruzalem geweest om te aanbidden; hij was een hoge Heere in dienst van koningin Candace in het Morenland. Hij heeft aan de boeken van Mozes en de Profeten de voorkeur gegeven boven alle andere geschriften in de schatkamer van de koningin, waar hij over ging, en leest de profeet Jesaja in de Griekse vertaling. Op bevel van de Geest gaat Filippus naar deze wagen toe en hij hoort de Moor lezen. De inhoud van de Schrift die hij las was de volgende: “Hij is als een schaap ter slachting geleid”, enzovoort. “Verstaat u ook wat u leest?” vraagt Filippus hem; en wie zoiets vraagt, zal het toch zelf wel begrijpen. “Hoe zou ik?” antwoordt de hoveling, en nadat hij Filippus vriendelijk uitgenodigd heeft bij hem te komen zitten en hem de Schrift uit te leggen, deed Filippus zijn mond open, begon bij deze Schrift en predikte hem het Evangelie van Jezus. Filippus heeft zich niet aan deze Schrift aangepast, maar als iemand die de Schrift begreep, antwoordt hij zo op de vraag van de hoveling, dat de hoveling juist van deze Schrift begreep dat die op Jezus sloeg en dat hij sindsdien het Evangelie over Hem daarin gehad moet hebben. Door deze Schrift kwam hij ook met vreugde tot de belijdenis: “Ik geloof dat Jezus Christus Gods Zoon is”, liet zich dopen en ging, omdat hij nu de sleutel tot de kennis ontvangen had, zijn weg met vreugde verder. - Nadat hij eenmaal thuisgekomen is, zal hij dan het zogenaamde Oude Testament in een hoekje gelegd hebben, of zal het niet de overige tijd van zijn leven, heel anders dan vroeger, zijn geopenbaarde Woord van God, zijn Bijbel, zijn Evangelie geweest zijn? Of wat voor een andere Bijbel voor de verbreiding van het Evangelie zou een Bijbelgenootschap, als die toen bestaan zouden hebben, uitgedeeld hebben onder de eerste christenen, die toch het beste geloof hadden?

Stefanus, (Hoofdstuk 7)

“Deze mens houdt niet op lasterlijke woorden te spreken tegen deze heilige plaats en tegen de Wet”. Over deze dubbele beschuldiging van valse getuigen moest Stefanus zich tegenover het Sanhedrin verantwoorden. Om zijn rechters duidelijk te maken dat zij en het volk, bij al hun ijver voor God, toch tegen God streden stelde hij, deze man

vol geloof, zich uitsluitend op het standpunt van het Oude Testament. Van Abraham tot en met Salomo loopt hij de Schrift door en hij legt de hele inhoud daarvan zo uit, dat de hele beschuldiging op de Joden zelf terugsloeg, terwijl hij daarmee tegelijk bewees, dat zijn prediking helemaal in overeenstemming was met de geest, waarin deze boeken geschreven waren. Nadat hij er de nadruk op heeft gelegd, dat Mozes, voor wie ze zo ijverig bezig waren, over Jezus gesproken had, hoe hij de tabernakel in de woestijn gemaakt had naar het voorbeeld dat hij gezien had, dat David zich vastgeklampt had aan de belofte dat Jezus Christus degene zou zijn die in het vlees gekomen was - komt hij tot de slotsom: "Gij weerstreeft altijd de Heilige Geest, zoals uw vaders, zo ook gij. Wie van de Profeten hebben uw vaders niet vervolgd en gedood, die van tevoren het komen van deze Rechtvaardige hebben aangekondigd, van Wie gij nu de verraders en de moordenaars geworden zijt".

Wie de Heilige Geest weerstreeft, weerstreeft, bij alle besef van zijn eigen ellende, een geest, die hem bij de gerechtigheid brengen wil, een geest van de genade, en de prediking van deze genade heet Evangelie. Als dus de voorvaders de Heilige Geest weerstreefd hebben, dan hebben ze het Evangelie weerstreefd, dan is hun het Evangelie door de Profeten net zo goed als door Mozes verkondigd. Als de Profeten het komen van de rechtvaardige, Jezus, van tevoren hebben aangekondigd, dan is het Oude Testament een aankondiging van tevoren van Jezus. Men moet letten op de woorden: De God der heerlijkheid, waarmee Stefanus begint en men moet daarmee Jakobus 2: 1 vergelijken.

Apollos, (Hoofdstuk 18:24)

Van deze in Alexandrië geboren Jood wordt verteld: "Hij was een welsprekende man en machtig in de Schriften, onderwezen in de weg des Heeren." Hij gaf ijverig onderwijs over de Heere en begon vrijuit te prediken in de synagoge. Nadat Aquila en zijn vrouw Priscilla hem gehoord hadden, ontvingen ze hem en legden hem de weg van God nog nauwkeuriger uit. Bijgevolg hielp hij diegenen veel, die door de genade gelovig geworden waren, want hij overwon de Joden keer op keer en bewees in het openbaar door de Schrift dat Jezus de Christus is.

Doorkneed in de Schriften noemt Lukas Apollos, en dan geeft hij zijn mening zoals wij dat doen: wat wij schrijven maken wij ondergeschikt aan de Heilige Schrift, zoals een goede leerling zich ondergeschikt maakt aan een wijze leraar. Omdat het hem erom te doen was de vervulling van de belofte van Jezus, de overwinning van het woord van de Heere op alle verzet, bijgeloof, onkunde en iedere dwaling te beschrijven, dus de overwinning van het Evangelie, heeft hij blijkbaar geen ander woord of Evangelie gekend dan dat van de Schriften van het Oude Testament.

Apollos, die door het onderwijs over de weg van de Heere doorkneed in de Schriften geworden is, heeft de weg van de Heere uit deze Schriften bekend gemaakt. Wanneer hij dit met grote welsprekendheid en een levendige geest gedaan heeft, dan is het duidelijk, dat hij er helemaal van doordrongen en vervuld is geweest dat deze weg in de Schriften van het Oude Testament te vinden was. Aan het feit dat Aquila en Priscilla hem deze weg nog nauwkeuriger uitleggen, ziet men dat ook zij deze Schriften in hun verband met de Heere uitgelegd hebben en daarin nog dieper doorgedrongen waren. Als gevolg van het onderwijs, dat hij van Aquila en Priscilla kreeg, hielp Apollos diegenen veel, die gelovig geworden waren door de genade, waaruit blijkt, dat hij de prediking van deze genade, de prediking van het Evangelie en van het geloof alleen nog maar helderder en duidelijker in de Schriften van het Oude Testament gevonden had en dat hij voor anderen des te treffender en overtuigender op het standpunt van deze Schriften gepredikt heeft.

Wanneer hij de Joden met de volle kracht van de Geest keer op keer overwon en hen tot zwijgen bracht, zodat ze niets meer terug konden zeggen, omdat hij hun in het openbaar vanuit de Schriften van hun Bijbel aantoonde, dat Jezus de Messias is, dan moeten de Joden van toen dat, net zo als hij, in deze Schriften gevonden en uit het onderlinge verband ervan gevonden hebben, en het moet dus in deze boeken te vinden zijn.

Als dit in de eerste tijden van het christendom gebeurd is, dan kan iemand het hele zogenaamde Nieuwe Testament verwerpen: zolang hij niet zal kunnen ontkennen, dat er ene Jezus, Christus genaamd, bestaan heeft en dat Hij aan een kruis gestorven is, zo lang zal een Apollos hem bestraffen, die hem een heel Nieuw Testament, waarin staat wat hij ontkent, in het voor de Joden heilige boek zal laten zien. - En wie niets wil weten van het zogenaamde Oude Testament, laat die ook deze Apollos, samen met Aquila en Priscilla, en ook de Evangelist Lukas zelf, uit zijn Nieuw Testament gooien, want al deze mensen hebben geen ander woord van God gekend, geen ander Evangelie dan het woord van Mozes en de Profeten.

De apostel Jakobus (In het jaar onzes Heeren 52)

In het 15de hoofdstuk wordt ons verteld dat de apostelen en de oudsten bijeengekomen zijn om te onderzoeken wat er beweerd werd, namelijk dat men de heidenen moest besnijden en dat men hun moest opdragen de hele wet van Mozes te houden. Nadat Petrus zijn mening gegeven had en ook Paulus en Barnabas verteld hadden wat voor grote dingen God onder de heidenen had gedaan, nam Jakobus het woord. "Mannen, broeders, zegt hij, hoort naar mij: Simon heeft verhaald dat God eerst de heidenen heeft bezocht omuit hen een volk aan te nemen voor Zijn Naam. En daarmee stemmen overeen de woorden van de Profeten, zoals geschreven staat: Daarna zal Ik terugkeren en Ik zal de vervallen tabernakel van David weer opbouwen", enzovoort, Amos 9:11. Er ligt iets verhevens en aangrijpends in, dat mensen, die zo zeker zijn van hun zaak, dat ze konden schrijven: "De Heilige Geest en wij besluiten", dat mensen, die de zuilen van het christendom worden genoemd, niets ondernemen, zonder aan te tonen, dat ze het geschreven woord van het Oude Testament als grondslag genomen hebben, de enige grondslag waarop ze gebouwd hebben. Juist daarom zeggen ze ook: "De Heilige Geest en wij besluiten", omdat ze verklaren dat het zo door de Heilige Geest geschreven is, vers 28.

Paulus de heiden-apostel

Aan de voeten van Gamaliël in de Schriften onderwezen, in ijver voor de Wet boven allen van zijn leeftijd uitstekend, eerst razend en woedend tegen de Naam van een Jezus die aan het kruis had gehangen, later, toen hij Hem aanschouwde als de Heere, vraged: Wat wilt Gij dat ik doen zal," deze Saulus, die ook Paulus heet, predikte Jezus terstond in de synagogen, dat Hij de Zoon van God was. Steeds meer werd hij gesterkt en dreef de Joden die in Damascus woonden, in het nauw, en toonde op overtuigende wijze aan, dat "deze is de Christus". Waaruit had hij dat kunnen bewijzen, behalve dan uit de Schrift van het "Oude Testament", uit de tegenwoordige Jodenbijbel?

Handelingen 13 (In het jaar 45)

Paulus en degenen die bij hem waren begaven zich in Antiochië in Pisidië op de sabbatdag naar de synagoge. Nadat een gedeelte uit de Bijbel, dat wil zeggen: uit het Oude Testament gelezen is, wordt hij met zijn begeleiders, omdat ze als vrienden en broeders beschouwd werden, uitgenodigd over het gelezene een bemoedigend woord tot de vergadering te richten. Dan treedt Paulus naar voren, spreekt en loopt de hele Schrift met hen door om hun voor te houden, dat het volk steeds zondaar, maar God hun genadig is geweest. Zo komt hij op David. Uit Davids zaad, zegt hij, heeft God, zoals Hij beloofd heeft, Jezus voor het volk Israël als Heiland doen voortkomen. Nadat hij ook over Johannes de Doper gesproken heeft, gaat hij verder: “Zij die in Jeruzalem wonen en de oversten, omdat ze deze (Jezus) niet kenden en ook de stemmen van de Profeten niet (die op elke sabbat gelezen worden), hebben ze die (de stemmen van de Profeten) Hém veroordelende in vervulling doen gaan. En, zegt hij verder, toen ze alles volbracht hadden, wat over Hem geschreven is, legden ze Hem in een graf, maar God heeft Hem opgewekt. En wij ook verkondigen u de belofte, die aan onze vaders gegeven is, die God aan ons, hun kinderen, vervuld heeft, omdat Hij Jezus opgewekt heeft. Om nu te bewijzen wie Jezus is en dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, dat Hij de ontbinding niet heeft kunnen zien, blijft hij niet staan bij de bewering zonder meer dat dat een feit is: ‘Zo is het gebeurd, zo hebben jullie te geloven’, maar hij laat de Schrift gelden door te zeggen: ‘zó staat geschreven; zó spreekt God; en zó spreekt God op een andere plaats.’ Steunend op het gezag van de Schrift besluit hij zijn rede met een ernstige vermaning: Ziet dan toe, dat niet over u kome alles wat in de Profeten gezegd is: “Ziet, verachters, en verwondert u en verdwijnt”.

Uit de inhoud van deze preek hebben de heidenen dringend verzochten dezelfde woorden te mogen horen, en kunnen wij de conclusie trekken dat hij ook voor hen op dezelfde manier gepredikt heeft uit het Oude Testament.

De inhoud van zijn prediking en het bewijs dat hij de Joden uit het Oude Testament leverde, is te herleiden tot de volgende zeven punten:

- (1) Dat God Jezus voor het volk Israël als Heiland uit het zaad van David heeft doen voortkomen.
- (2) Dat de oversten van de Joden, toen ze Hem gekruisigd hebben, datgene in vervulling hebben doen gaan, wat geschreven was en iedere sabbat in hun synagogen gelezen werd.
- (3) Dat ze zo alles volbracht hebben wat er over Jezus geschreven was.
- (4) Dat deze Jezus de Zoon van God was.
- (5) Dat Hij de ontbinding niet heeft kunnen zien.
- (6) Dat God Hem uit de doden opgewekt en zo zijn belofte vervuld heeft.
- (7) Dat de Schrift het oordeel al geformuleerd had voor het geval ze niet geloofden.

Zoals we zien berustte zijn bewijs en alles wat hij zei uitsluitend op wat geschreven stond, en deze prediking noemden Paulus en Barnabas “het Woord van God” (vers 46), en wat ze zodoende de gemeente voorhielden “eeuwig leven”, ook “woorden des levens”. Ook toen de Joden met nijd vervuld werden, dat het volk de apostelen volgde, die van hun kant zich nu tot de heidenen richtten, - dan beroepen ze zich weer op het gezag van de Schrift: “Want zo heeft de Heere ons geboden: Ik heb u tot een licht voor de heidenen gesteld, om Mijn heil te zijn tot aan het eind van de aarde”, Jesaja 49:6.

Handelingen 17 **(In het jaar 53)**

Paulus reist met zijn medegenoten Silas en Timotheüs door Amfipolis en Apollonia naar Tessalonica, waar een Joodse synagoge was. Volgens zijn gewoonte gaat hij bij hen naar binnen, spreekt drie sabbatten met hen vanuit de Schriften en trekt voor hen daaruit de conclusie: “dat Christus moest lijden en opstaan uit de doden” en deze Jezus, zei hij, die ik u verkondig, is overeenkomstig deze Schriften de Messias.

Ook hier weer helemaal geen nieuwe leer. Wat hij voor de Joden predikt en betuigt, dat predikt en betuigt hij hun vanuit de Schriften van Mozes en de Profeten, dus vanuit het geschreven woord van God. Van Thessalonica komt hij in Beréa, gaat daar naar de synagoge en de mannen van Beréa zouden niet dagelijks in de Schriften gestudeerd hebben, als Paulus niet juist daaruit datgene gepredikt had, waarover men vlak daarna leest: “Maar- toen de Joden in Thessalonica hoorden, dat ook in Beréa het woord van God door Paulus verkondigd was”, enzovoort.

Handelingen 24:14 **(In het jaar 59)**

Paulus staat voor de landvoogd Felix en de Joden staan rechts van hem om hem aan te klagen. En tegenover deze heiden spreekt hij zo, alsof die al zijn levensdagen lang niet anders geweten zou hebben dan van een betrouwbaar Woord van God. “Dat belijdt ik voor u”, zegt hij, “dat ik op deze weg, die zij een sekte noemen, zo de God van vaderen dien, dat ik alles geloof wat volgens de wet en in de Profeten geschreven is”. Wat moet deze man doordrongen zijn geweest van de voor eeuwig verplichtende geldigheid van het zogenaamde Oude Testament, als een voor alle tijden en voor alle mensen geschreven betrouwbaar Woord van God, de man die tegenover een Romein de grondslag van zijn geloof zo voorstelt, alsof het ook voor hem de enige autoriteit van blijvende waarheid en eeuwige troost is!

Handelingen 26 **(In het jaar 61)**

De landvoogd Festus spreekt met koning Agrippa over Paulus, zijn gevangene. Agrippa, een Jood, wil deze veel besproken man graag ook wel eens een keer horen, nadat Festus hem gezegd had, dat degenen die hem aanklagen nogal wat kwesties over hun bijgeloof tegen hem hadden ingebracht, en over een Jezus, die gestorven was, van wie Paulus zegt dat Hij leeft. Koning Agrippa komt met zijn gemalin met de hoofdlieden en de voornaamste mannen van de stad naar het gerechtsgebouw. Paulus wordt op bevel van Festus voorgeleid en Agrippa staat hem toe te spreken. ‘U kent alle zeden en kwesties van de Joden’, zegt de geboeide man tegen hem. “Hier sta ik nu en ik word geoordeeld over de hoop der belofte, die van God tot onze vaderen geschied is.” Ook ik heb deze hoop, terwijl ik God diende en ernaar verlangde, van me afgestoten. Maar de Heere heeft zich over mij ontfermd, Hij is mij verschenen, en heeft mij aangesteld tot dienaar en getuige om te prediken wat de Schriften verkondigen. Daarom hebben ze mij willen doden; maar door Gods hulp sta ik tot op de huidige dag. En ik getuig voor beiden, de kleinen en de groten, en zeg niets buiten wat de Profeten en Mozes gezegd hebben, dat gebeuren moest, en niets anders dan dat

de Christus moest lijden, niets anders dan dat Hij als een eerste van de opstanding uit de doden spoedig een licht voor het volk en voor de heidenen moest verkondigen'.

De Romein, die verslagen is door de macht van de waarheid, waarmee Paulus het geschreven woord van Mozes en de Profeten hanteert, roept uit: "Gij raast!" "Ik raas niet machtigste Festus", antwoordt Paulus, 'de koning weet dat heel goed, tot hem spreek ik daarom met veel vreugde, het is niet in een hoek geschied. Gebeurd is het en geschreven staat het'. - En nu, helemaal vervuld van het gezag van het geschreven woord van een levende God, van een woord dat voor alle mensen gezag heeft, voor Festus zo goed als voor Agrippa, richt hij zich tot de koning: 'Geloof u, o koning Agrippa, de Profeten? Ik weet dat u ze voor het Woord van God houdt'. Overwonnen door de macht van dit gezag laat de koning zich de woorden ontvallen: "Gij beweegt mij bijna een christen te worden". Christen worden zonder Nieuwe Testament, zonder Evangelie? Dat kan niet, of Mozes en de Profeten zijn Nieuwe Testament, zijn Evangelie. Paulus heeft tegen de koning gezegd dat hij geen andere leer gelooft en geen andere kent, hij weet nergens van af, behalve van Mozes en de Profeten; het lijden, de opstanding, de prediking van Christus preekt hij daaruit en daarbovenuit gelooft, hij niets.

En nu, gij waarde theologen van het christendom, jullie die zelfs de duidelijkste sprekende plaatsen die de apostel uit het Oude Testament aanhaalt helemaal niet kunnen uitleggen, laat u - en dan zo dat er niet alleen veel, maar dat er niets aan ontbreekt - uit uw Nieuwe Testament door de grote apostel van de volkeren overtuigen niets te geloven buiten wat de Profeten en Mozes gezegd hebben dat gebeuren moest. Ga zelf in de leer, jullie die onderwijs geeft; gelooft de Profeten, als ge u wilt bewegen op het terrein van het waarachtige Nieuwe Testament, dat niet is van een mens, maar van een waarachtige en levende God!

Handelingen 28 (in het jaar 62)

"Vanwege de hoop van Israël," zegt hij in Rome tot de Joden die hij bij zich had uitgenodigd, "ben ik met deze ketting gebonden." En deze hoop was neergelegd in de geschriften van Mozes en de Profeten, want het was de hoop op de belofte die God aan de vaders had gegeven. De Joden zijn bereid van hem te horen wat hij te zeggen heeft: want, zeggen zij, van deze sekte is ons bekend, dat zij overal wordt tegengesproken (nl. door de broeders, zie vers 21 van Hand. 28). 'En nadat zij een dag hadden afgesproken, kwamen velen bij hem in zijn woning, aan wie hij het Koninkrijk Gods uitlegde en betuigde, en hij preekte hun over Jezus uit de Wet van Mozes en de Profeten, van 's morgens vroeg tot aan de avond.'

Sinds lang is men eraan gewend, de Bijbel te lezen zonder juist veel daarbij te denken, of het moest zijn, dat men in zijn hart tegen veel dat men daar leest, twijfel opwerpt. Dat ondertussen de apostel Paulus van 's morgens vroeg tot 's avonds laat over het Koninkrijk Gods en over wat op Jezus betrekking heeft, met de Joden heeft gesproken, dat zal niemand in twijfel trekken. Daarbij mag echter wel menig theoloog die eerlijk en trouw wil zijn, zich de vraag stellen of hij dat ook had kunnen klaarspelen. Tweeënvijftig en nog meer malen in een jaar moet hij toch over het Koninkrijk van God en over dat, wat Jezus betreft, preken, of vaker daarover op de kathedr lezingen houden. Wanneer hij dat nu niet uit de boeken van Evangelisten en apostelen, doch uit de Wet van Mozes en de Profeten moest doen, zou dat voor hem niet een zware taak zijn? Zou hij niet veeleer van 's morgens vroeg tot 's avonds laat

zich moeten plagen tussen veel boeken, om erachter te komen wat dan nog als Messiaans houdbaar is? En menig niet-bestudeerde is er, die pleegt te zeggen: “Dat was weer uit het Oude Testament; waarom neemt hij het niet uit het Nieuwe?” Bedenkt toch in welke verachting hij met deze vraag de apostel Paulus aandoet.

De een en de ander zullen echter toe moeten geven, dat daaruit een belangrijk verschil blijkt tussen hun opvattingen van het Oude Testamenten die van Paulus. Hierin bestaat het verschil dat, terwijl zij met hun ideeën over het Rijk van God en Jezus vanuit het Nieuwe Testament nauwelijks vooruitkomen zonder op problemen te stuiten, de apostel niet geweten zou hebben hoe ooit iets, dat een geheel en volledig is te zeggen, behalve dan juist uit de wet van Mozes en de Profeten. Wanneer volgens Handelingen 9:15 de Heere zelf van Paulus betuigt, *dat hij voor Hem een uitverkoren werktuig is om zijn naam te brengen voor de heidenen en koningen en de kinderen Israëls*, dan is het toch waarachtig goddeloos om van jezelf te willen beweren dat je de Schrift beter begrijpt. De bron, waaruit zo een apostel zijn prediking gehaald heeft, moet dan ook nu nog voor de prediking van het Rijk van God de enig goede en heil brengende zijn. Bovendien mag men zich dus afvragen, of dat het Nieuwe Testament is, wat men uit de woorden van de Evangelisten en apostelen bij elkaar getheologiseerd heeft en dan als strijdig met het Oude Testament zo naar voren geschoven heeft. Want het Nieuwe Testament kan toch niet anders dan in hoofdzaak een boek zijn, dat over Jezus Christus, over het Rijk van God en over de verlossing gaat, en deze stukken heeft Paulus juist uit het Oude Testament onderwezen.

Uit de Handelingen van de Apostelen en uit een vergelijking met zijn brieven weten we van Paulus, dat, zoals hij in het begin van zijn loopbaan zich aan het Oude Testament hield, daaruit alles haalde en van niets wilde weten dat daar bovenuit ging, hij er zo ook tot het einde bij gebleven is. Zijn bekende en geschreven geschiedenis eindigt hiermee, dat hij tegen de Joden nog dit ene woord gezegd heeft: “Terecht heeft de Heilige Geest gezegd door de profeet Jesaja: Met uw oren zult gij het horen en het niet begrijpen,” enzovoort.

En verslaggever Lukas, die deze geschiedenis alleen voor Teofilus schreef, ook hij eindigt zoals hij is begonnen. In het begin vertelt hij over Petrus en aan het eind over Paulus. Dat ze zich niet anders gedragen, niet anders gedaan en onderwezen hebben als overeenkomstig het geschreven woord van het zogenaamde Oude Testament was; en dat heeft hij verteld *opdat Teofilus zeker zou blijven van Gods waarheid*, zoals hij zelf aan het begin van zijn Evangelie zegt.

TWEEDE ONDERAFDELING

De Brieven van de apostelen

Nadat wij uit de Handelingen van de apostelen aangetoond hebben, dat de apostelen en hun helpers het Woord van God, het Evangelie van zijn Zoon, op grond van de Schriften van Mozes en de Profeten aan de heidenen en de Joden mondeling voorgehouden hebben, en op grond van het getuigenis van deze Schriften de gemeente van God opgebouwd hebben, blijft ons nog over te bewijzen dat ze dat ook schriftelijk gedaan hebben. En bij een nadere belichting van hun geschriften zullen we ontdekken, dat, zoals elk het eigen stempel van zijn schrijver en het kenmerk van een vrije uitstorting van de Geest van Christus draagt, die op hen rustte, zij toch allemaal hierin met elkaar overeenstemmen, dat ze de heilige Schriften van Mozes en de Profeten als grondslag nemen. Om niet een volledige uitleg van deze brieven te hoeven geven, moeten we ons ertoe beperken, terwijl we ze achter elkaar ter hand nemen, het voor ons doel wezenlijke en hoofdzakelijke naar voren te halen.

De brief van Paulus aan de Romeinen (In het jaar 58)

Meteen aan het begin kondigt de apostel Paulus zich zo aan: hij is afgezonderd voor het Evangelie van God, dat God eertijds beloofd heeft door de Profeten in de heilige Schriften. Op deze manier houdt hij van het begin af aan de Romeinen, die toch gelovigen uit de heidenen waren, de heiligheid en de betrouwbaarheid van deze Schriften voor en hij verwijst hen voor het Evangelie, dat hij hun predikt, het Evangelie van God over zijn Zoon, naar deze Schriften, zoals het daarin van tevoren beloofd was. Over dit Evangelie, dat de Romeinen als een boodschap die van tevoren beloofd was in de heilige Schriften konden lezen, zegt de apostel in vers 17 van het eerste hoofdstuk dat daarin Gods gerechtigheid uit geloof onthuld wordt. Hij zegt niet: *ze werd*, maar *ze wordt* daarin GEOPENBAARD. Wat men dus over de gerechtigheid van God voor zijn zaligheid en zijn troost, of opdat men gelooft, moet weten, dat wil zeggen: de hele theodicee, heeft God, zo getuigt de apostel, in de boeken van Mozes en de Profeten van tevoren laten onthullen. Wil men een nader bewijs? Paulus bouwt zijn hele brief op de uitspraak in deze Schriften, die we in Habakuk 2:4 lezen, “De rechtvaardige zal uit geloof leven”. Wanneer hij nu verder van vers 18 tot 32 schildert, wat er tevoorschijn komt als men deze gerechtigheid van God uit geloof niet in ere houdt, dan telt hij bijna uitsluitend dezelfde gruwelen op die bij Mozes en de Profeten gestraft worden. (Zie ook I Timotheüs 1:8-10).

Het tweede hoofdstuk kan wel meer dan alle andere dienen als bewijs, hoe onbegrijpelijk men deze brief van een apostel juist hierdoor voor zichzelf maakt als men de boeken van Mozes en de Profeten verwaarloost. Want volgens de gebruikelijke manier, waarop deze brief wordt opgevat, is het bijna iedere lezers zo te moede alsof dit hoofdstuk, in het bijzonder de verzen 6 - 16, niet overeen komen met de leer die verder in deze brief ontwikkeld is.

Dat dit hoofdstuk overigens rust op de wet van de Tien Geboden ziet iedereen aan de verzen 12, 21 en 22. In vers 17 van het eerste hoofdstuk beroept de apostel zich op “wat geschreven staat” en in dit tweede hoofdstuk in vers 24 weer op “wat geschreven staat”. Als men dit hoofdstuk aandachtig leest, zal men zich ervan overtuigen dat de apostel helemaal uit de boeken van Mozes en de Profeten de noodzaak aantoonde om de

gerechtigheid uit geloof te erkennen, omdat dat alleen overeenkomt met de wet, omdat men anders, omdat de wet zich immers eeuwig zal laten gelden - of men nu Jood is of heiden - toch niet doet wat men weet dat gedaan moet zijn. - Vers 29 spreekt over de besnijdenis vanuit hetzelfde gezichtspunt als Mozes en de Profeten erover gesproken hebben.

Wanneer hij in vers 2 van het derde hoofdstuk schrijft, dat aan de Joden de woorden van God toevertrouwd zijn, namelijk dat wat bij Mozes en de Profeten te lezen was, dan spreekt hij juist zo uit, hoe kostbaar en alle aanneming waard dit voor hem geweest is. Vers 4 bevestigt hij weer met een: “er staat geschreven” uit Psalm 51, des te meer blinkend komt Gods gerechtigheid uit het geloof voort, hoewel hoogmoed en eigendunk er niet op letten. Vanaf vers 10-19 voert hij weer met een “zoals geschreven staat” enkel en alleen bewijzen uit Mozes en de Profeten aan om te laten zien hoe het er in het innerlijk van een mens uitziet met een vroomheid op grond van eigen keuze. - Dat hij de “gerechtigheid uit het geloof” op grond van het geschreven woord van Mozes en de Profeten onderwijst, staat duidelijk in het 21ste vers, waarvan hij zegt, dat die betuigd wordt door Mozes en de Profeten. In vers 25 maakt hij de Romeinen de betekenis van de troon van de genade duidelijk: “De troon van de genade, die God van tevoren had opgericht, was Jezus Christus”, zegt hij, “en dat was een troon van de genade van Godswege, door het geloof, in zijn bloed”. Zo konden de Romeinen weten, wat de vaderen in het bloed van de ossen en de kalveren gezien hadden en een goed begrip krijgen van het derde en het vijfde boek van Mozes. - In het slotwoord: “Laten we de wet nu oprichten”, bevestigt hij volstrekt ondubbelzinnig, dat zijn hele leer niets anders is dan een oprichten van de wet van Mozes, een handhaven van deze wet krachtens de Geest, en niet krachtens de huichelarij, die aan de letter blijft hangen, zonder de letter te begrijpen. Zie hoofdstuk 2:29.

In het vierde hoofdstuk komt hij in zijn bewijzvoering voor de “gerechtigheid uit geloof” weer terug op het geschreven woord van Mozes en de Profeten. Met een: “Wat zegt de Schrift?” houdt hij in het derde vers de Romeinen de woorden van Mozes voor: Geloofd heeft Abraham God en dat is hem aangerekend tot gerechtigheid, Genesis 15:6. De conclusie die hij daaruit trekt komt, zoals hij in vers 6 zegt, overeen met de manier waarop ook David over de gelukzaligheid spreekt van de mens, aan wie God de gerechtigheid toerekent zonder werken, Psalm 32:1, 2. Vanaf de verzen 9-12 legt hij de heidenen uit hoe het zat met de besnijdenis, en hij legt aan deze heidenen alles wat Mozes over Abraham geschreven heeft zo uit, dat het voor hen bij het lezen van de Schrift Evangelie moest worden - In vers 17 en 18 haalt hij weer het geschreven woord aan, en hij schrijft in vers 24: Wat wij over Abraham lezen is ook terwille van ons geschreven.

In het vijfde hoofdstuk beschrijft de apostel wat men volgens dit geschreven getuigenis van Mozes en de Profeten in deze gerechtigheid uit het geloof ontvangen heeft. Vanaf vers 7-11 prijst hij de vervulling van de belofte, die in de offers betuigd werd. Vanaf vers 12-20 schildert hij, net zoals in het zesde en achtste hoofdstuk de tegenstelling tussen de gevolgen van de overtreding van Adam en de gehoorzaamheid van Christus op zo'n manier, dat hij helemaal vervuld blijkt te zijn van de paradijsgeschiedenis²⁴ in Genesis 3 en de tegen-geschiedenis daarvan.

²⁴ Wij zeggen: *geschiedenis*. (Zie ook II Korintiërs 11:3 en I Timotheüs 2:14). Degenen die daar een mythe van maken, moeten consequent zijn en toegeven, dat wat de apostel van hoofdstuk 5 tot 8 geschreven heeft alleen berust op een fabel. Zo beroof men zichzelf van een eeuwig, niet abstract, maar de werkelijke feiten berustende troost, juist hierdoor dat men Mozes en de Profeten als brokstukken uit de Oudheid behandelt, terwijl het toch Gods levende en eeuwig blijvende troost is. Men moet zijn vertrouwen stellen óf op de leer van Pythagoras en Plato, óf inzien dat Genesis 3 geschiedenis is. De

Ook in het zevende hoofdstuk blijft hij op de grondslag van het geschreven woord van de wet, want uit het recht en uit de geestelijke gesteldheid van de wet van de Tien Geboden haalt hij zijn bewijzen, en dat tegenover gelovigen uit de heidenen, aan wie hij in vers 7 de volgende woorden voorhoudt: “Gij zult niet begeren”. En wanneer hij in vers 9 schrijft: “Ik leefde eens zonder de wet”, dan betuigt hij daarmee dat hij vanaf het ogenblik dat hij dit schreef niet “zonder de wet” leefde. Wanneer dus de apostel. Paulus, nadat hij de gerechtigheid van het geloof beleden heeft, niet zonder de wet van de Tien Geboden geleefd heeft, hij, de stichter van de eerste christelijke gemeenten, hoe kunnen christenen dan sindsdien zonder de wet van de Tien Geboden leven, óf is die ook voor hen voor eeuwig verplichtend gezag?

Ook wanneer hij aan het slot van het achtste hoofdstuk in vers 36 uitdrukkelijk zegt, dat het niet anders zijn kan dan dat het zichtbare met alle macht erop uit is Gods trouw te logenstraffen, dan haalt hij zijn bewijs uit de 44ste Psalm, zoals in vers 31 de troost van de overwinning uit Mozes en de Profeten. Men zie voor vers 32 ook Genesis 22:16, en voor vers 33 Jesaja 50 en 54.

In het negende hoofdstuk laat hij zien dat voor de Joden in het Woord van God de genade in al haar rijkdom klaarlag, vers 4 en 5. Wat het betekent een kind van de belofte of volgens Gods keuze te zijn, verklaart hij in vers 7 uit Genesis 21:12, in vers 9 uit Genesis 18:10, in vers 10-13 uit Genesis 25:21 en Maleachi 1:2, 3. - Door Exodus 33:19 te citeren: “Ik zal genadig zijn, wien Ik genadig zal zijn en Ik zal Mij ontfermen over wien Ik Mij ontfermen zal,” laat hij zien hoe het toegaat met Gods genade, en om de Joden volledig uit hun verkiezings-theorie te verdrijven en hun duidelijk te maken wat het ware Israël is, haalt hij voor hen de ene plaats na de andere uit Mozes en de Profeten aan.

Ook het tiende hoofdstuk is bijna helemaal gevuld met uitspraken van Mozes en de Profeten; zo haalt hij onder andere in vers 6-8, de woorden van Mozes en de Profeten aan om te bewijzen hoe het met de gerechtigheid uit geloof gesteld is. Die woorden lezen we in Deuteronomium 30:12 en hij zegt, steunend op de grondslag van deze woorden in vers 8: “Dit (namelijk wat Mozes gezegd heeft) is de uitspraak van geloof, hetwelk wij u prediken”. Daarop laat hij de verzen 11-21 volgen!

Dat God een overblijfsel weet te behouden, ook al letten mensen daar niet op, laat hij zien in het elfde hoofdstuk, in vers 2-8 op grond van wat er in I Koningen 19:10, 14 over Elia en de zeventuizend geschreven staat. Hoe de Joden tegen God in bezig zijn geweest en wat hun daarom overkomen is, dat toont hij aan in vers 7-10 met wat geschreven staat bij Jesaja en in de Psalmen, waaruit hij ook haalde hoe desondanks Gods Israël binnenkomt.²⁵

Nadat de apostel in hoofdstuk 11:33-35 in woorden, die helemaal uit de Profeten genomen zijn, het raadsbesluit van het ontfermen en de liefde van God voor heel Israël hoog geprezen heeft, is het helemaal op zijn plaats, dat hij opnieuw aan de heidenen, - die prat gaan op het feit dat zij voortaan de voorkeur hebben, **in hoofdstuk 12, 13, 14 en 15:1-3** - op alle mogelijke manieren en voor allerlei gevallen de samenvatting van de wet en alle Profeten voorhoudt: “Heb uw naaste lief als uzelf”, (zie ook hoofdstuk 12:19, 20; 13:8, 9). Wat? Deze woorden wil men voor altijd als gezaghebbend laten gelden, en niet de boeken van het zogenaamde Oude Testament, op grond waarvan de eerste apostel van de christenen uit de heidenen zijn bevelen

leer van Christus is niet te verenigen met mythen.

²⁵ Kohlbrugge laat helaas de toekomstige bekering van Israël rusten, of hij veroordeeld het, hoewel de apostel Paulus deze grote genade bewijst uit de Schriften van het zogenaamde Oude Testament! (Red. Gihonbron)

schreef?

In het vijftiende hoofdstuk zien we dat de verzen 3, 8, 9, 10, 11, 12 en 21 berusten op een uitdrukkelijk: “er staat geschreven”. Wat echter van tevoren geschreven is, zegt de apostel in vers 4, is geschreven *om ons te onderwijzen, opdat wij door de volharding en de troost van de Schriften de hoop vasthouden*. Wanneer men nu deze Schriften niet meer in hun geheel, zoals ze er liggen, wil laten gelden als een eeuwig gezaghebbend Woord van God, berooft men zich dan niet zelf van de ware troost en de levende hoop? Men meent misschien deze hoop vast te kunnen houden door de troost van de Schriften van het “Nieuwe Testament”, maar zal zichzelf bedriegen wanneer men het Nieuwe Testament daar het geloof ontzegt, waar het de Schriften van Mozes en de Profeten tot zijn grondslag maakt, die juist hier door Paulus voor zichzelf en voor anderen als het enige vaste punt voor de hoop worden voorgesteld. Met deze uitspraak bevestigt de apostel de meer dan eens door hem gemaakte opmerking, dat hij er nooit ook maar in de verste verte aan gedacht heeft, dat zijn brieven eens een bestanddeel van de Heilige Schrift zouden vormen. Dat zijn brieven overigens in de geest van Christus, in de Heere geschreven zijn, daarvan was niet alleen hijzelf zeker, maar dat zegt met name ook Tertius, zijn helper, over deze brief.

In het zestiende hoofdstuk schrijft de apostel in vers 25 en 26 over zijn Evangelie, over de prediking van Jezus Christus, over het openbaar geworden geheim, dat het voortaan ook door de profetische Schriften aan alle volkeren bekend gemaakt is om hen tot de gehoorzaamheid van het geloof te brengen. Wanneer hij daaraan toevoegt, dat dit geheim van oudsher verzwegen is, dan moeten we dat niet zo opvatten alsof pas nu het Evangelie tevoorschijn gekomen is. Want als dit Evangelie toen door de profetische Schriften bekend gemaakt werd, dan was het ook in deze profetische Schriften te vinden en had dus van oudsher bekend kunnen zijn. De apostel wil daarentegen zeggen dat het Evangelie opzettelijk door de ondank van de mensen, door de verkeerde uitleg van de profetische Schriften, door eigenliefde en hoogmoed verzwegen en onderdrukt is, terwijl God het van oudsher door zijn Profeten heeft laten prediken. Wel heeft men deze Profeten gedood en de mond gestopt, desondanks is nu het getuigenis van deze Profeten op Gods bevel doorgebroken, zoals in vers 26 gezegd wordt: “Op bevel van de eeuwige God”. Wie nu weigert het Evangelie vanuit de profetische Schriften te verkondigen, die moet weten dat hij het bevel van de eeuwige God veracht. Kan en wil hij het daarin niet vinden, laat hij dan niet langer een Evangelie brengen, dat niet daar vandaan komt vanwaar God het hebben wil. Wat niet gebouwd is op de grondslag van de apostelen en de Profeten (Efeziërs 2:20) kan niet zalig maken. Ja, wat zou er van ons geworden zijn, als de apostel van de heidenen ons niet volgens het bevel van God onderwezen had?

We zijn wat langer stil blijven staan bij de Brief aan de Romeinen, omdat die terecht van oudsher als de grondzuil is beschouwd die de hele geloofsleer schraagt. Men kan ook dat tegenwoordig ontkennen; maar toch zal de vraag: “Hoe zijt gij rechtvaardig tegenover God?” de levensvraag blijven, en op die vraag heeft de apostel vooral in deze brief antwoord gegeven, en dat dan vanuit de wet en de Profeten.

De Eerste Brief aan de Korintiërs (In het jaar 56)

Zoals Rome, de stad van de keizers, heeft ook het weelderige, fijnzinnige en beschaafde Korinthe, de woorden van Mozes en de Profeten te horen gekregen. De strijd over de vraag wie de beste opvatting van het Evangelie heeft, die de gemeente van Korinthe in beroering bracht, zou afdoende behandeld zijn geweest met de woorden: *Is Paulus voor u gekruisigd?* (hoofdstuk 1:13), maar nee de Schrift, moet die strijd beslechten, zodat bij het woord over het kruis alle menselijke roemen zijn einde vindt. Daarom zegt de apostel: in vers 19: er staat geschreven: “Ik zal de wijsheid van de wijzen verderven”; en nog eens in vers 31: “Laat het zo zijn als geschreven staat: wie roemt, roeme in den Heere”. Ook daar waar hij de Korintiërs duidelijk wil maken hoe het met de wijsheid van God bij de gelovigen staat, verwijst hij hen weer naar de Schrift: het is daarmee, zegt hij in hoofdstuk 2:9, zoals geschreven staat: “wat geen oog heeft gezien, en geen oor heeft gehoord en wat in geen mensenhart is opgekomen, wat God bereid heeft voor hen die Hem liefhebben”. “De wijsheid van deze wereld is dwaasheid bij God”, schrijft hij in hoofdstuk 3:19. Heeft een apostel het nodig dat te bewijzen? Hij wil dat wel doen, de Korintiërs kunnen het opzoeken dat hij de waarheid Gods schreef: “Want er staat geschreven: de wijzen pakt Hij in hun wijsheid” en nog eens: “De Heere kent de gedachten van de wijzen, dat ze ijdel zijn”. Wat streng houdt de apostel van de heidenen, hij, die ervan beschuldigd werd dat hij de wet van Mozes van weinig waarde achtte, bij de heidenen vast aan de waarde van de wet (Leviticus 18:7, 8), wanneer hij in hoofdstuk 5 de man de gemeente uitzet, die de vrouw van zijn vader had, en met Mozes’ woorden: “Doet uit uw midden weg, wie slecht is” (Deuteronomium 13:5) de kerkelijke tucht toepast. Het recht van leraren om het tijdelijke daar te oogsten waar ze het geestelijke zaaien, bewijst hij weer uit de wet door in hoofdstuk 9:9 te zeggen: “In de wet van Mozes staat geschreven: Ge zult een dorsende os niet muilbanden. Maakt God zich zorgen om de ossen of zegt Hij het niet in elk geval terwille van ons? Want het is immers terwille van ons geschreven”. - En wat terwille van ons geschreven is, zou ons dat niets aangaan, zouden we dat terzijde moeten leggen? - Het is te hopen, dat degenen die zichzelf voor evangelisch uitgeven, ter harte nemen wat de apostel, wiens geschriften ze immers in ere houden, in het 10de hoofdstuk van deze brief, om ons te waarschuwen, geschreven heeft en ons uit de boeken van Mozes in herinnering brengt. Laten ze bedenken dat ook de Joden in de woestijn deelhadden aan Christus, maar omgekomen zijn, omdat ze niet letten op de woorden van Mozes, dat wil zeggen: van de Heere. - Voor diegenen, die het ontstaan van Eva uit een rib van Adam voor een mythe, of voor een sprookje houden, zij opgemerkt dat de apostel in hoofdstuk 11 schrijft: “De vrouw is uit de man”.

Hoe onvoorwaardelijk de apostel met zijn hele leer op de grondslag van de Schrift staat, daarvan levert met name het 15de hoofdstuk een treffend bewijs. Nadat hij in de inleidende woorden de Korintiërs op het hart gebonden heeft, dat ze zalig zouden worden, als ze vasthielden aan het Evangelie in de vorm, waarin hij het hun verkondigd had, zet hij de samenvatting van wat hij hun verkondigt, zoals hij het ook ontvangen heeft, in twee stukken uiteen:

- Dat Christus voor ons gestorven is voor onze zonden, volgens de Schriften.
- Dat Hij begraven en op de derde dag opgestaan is, volgens de Schriften.

Geen ander Evangelie heeft dus de apostel van de volkeren ontvangen, geen ander overhandigd, dan wat in de Schriften van Mozes en de Profeten is neergelegd. Zo nu moesten de Korintiërs het bewaren, en als ze er niet bovenuit gingen, geen zuiverder,

geen geestelijker, geen dat nog meer evangelisch zou zijn, bedachten, zouden ze gered zijn. En wij?! - Waarom beroept de apostel zich voor zijn Evangelie toch op de Schriften? Ontleende hij niet genoeg gezag aan zijn opdracht? Was hij niet zonder tussenpersoon door de Heere geroepen? Zeker, maar wat bij hem werkelijk zo gebeurd was, dat zouden de anderen zomaar hebben kunnen beweren. Of konden de Korintiërs vertrouwen op deze roeping? Dan zouden ze aan Paulus geloof geschonken hebben, in plaats van aan de levende God. Of zou Paulus, die van zijn jeugd af aan doordrongen was van het goddelijk gezag van de Schriften, een Evangelie gepredikt hebben, dat hij niet in deze Schriften gevonden had? Begrijpt men dan niet, dat, zoals hij zijn troost uit deze Schriften haalde, hij juist hierom geschreven en ook gepredikt heeft, opdat anderen door zijn onderwijs en zijn brieven niet van de Schriften af, maar tot en in de Schriften binnen geleid zouden worden, om op grond daarvan zeker te zijn van wat ze van hem gehoord en geleerd hadden? Als wij de apostel zouden kunnen antwoorden: Mijn goede Paulus, de boeken van het Oude Testament gaan ons niets aan, of: wij hebben daar niets aan, wij kunnen het er ook niet in vinden dat Christus voor onze zonden zou sterven, en nog veel minder dat Hij begraven zou worden en op de derde dag weer op zou staan - hij zou, als wij leergierig waren, zeker alles in het werk stellen om ons dat daarin te laten zien, zoals de apostelen het dan ook werkelijk afdoende voor ons daarin hebben laten zien. En als we het dan toch niet aan zouden nemen, dan zou hij tegen ons zeggen: ‘Als jullie de Schriften niet begrijpen, hoe willen jullie ons dan begrijpen?’ Gedenk waarvan gij uitgevallen zijt!

Aan het slot van dit hoofdstuk is in vers 54 nog een onweerlegbaar getuigenis te vinden voor het blijvende gezaghebbende karakter van de Schriften, wanneer de apostel uitroept, dat pas na de afloop van deze tijd dat woord vervuld zal worden, dat geschreven staat: de dood is verslonden in de overwinning!

De tweede brief aan de Korintiërs

“Gods beloften zijn ja in Christus en zijn Amen in Hem” staat er in hoofdstuk 1:20. Waar waren die beloften dan te lezen, waar waren ze uit te halen, indien niet uit het geschreven woord van Mozes en de Profeten? Als de beloften, die men daarin leest, Gods beloften zijn, dan is de Schrift van het Oude Testament Gods Woord. Hoe ondoordacht handelen dus diegenen, die dit Woord van God gering achten, verouderd vinden of er alleen maar een literair geheel van maken. Alle beloften gaan voor hen verloren, die men als ja in Christus en Amen in Hem erin aan zou treffen, als men zijn vooroordelen en zijn eigenwijsheid af zou leggen, om door God beleerd te worden en zijn wet en de Profeten als zijn eeuwig kostbaar woord te begrijpen.

Als zodanig, als een woord van de levende God, heeft Paulus die gelezen, zoals hij in het zesde hoofdstuk duidelijk zegt. In het 2de vers haalt hij een plaats uit Jesaja 49 aan met de woorden: Hij - namelijk God - spreekt, en aan het slot, waar hij vier uitspraken van Mozes (Leviticus 26:11, 12), Jesaja (hoofdstuk 52:11), Jeremia (hoofdstuk 31:33) en 32:38) bij elkaar plaatst, leidt hij ze in met een: “God heeft gezegd” en hij besluit met een: “zo spreekt de Heere, de Almachtige”; hij bekrachtigt daarmee het “spreekt de Heere,” van Jeremia. - Met deze plechtige uitspraak spreekt hij de Korintiërs moed in en dan vermaant hij hen op grond van de kostbare beloften, die hij juist uit Mozes en de Profeten heeft aangehaald, de omgang te vermijden met mensen die vijandig tegenover het Evangelie stonden. Hij stelt hun voor ogen, hoe nadelig de invloeden die daaruit ontstaan op hun geest zijn, en hij moedigt hen aan, omdat ze immers weten dat God de almachtige veer hen is, zonder vrees voor mensen te volharden bij het feit dat ze geheiligd zijn. En kan er wel ergens een betrouwbaarder reden voor troost zijn,

dan de reden die de apostel daar, ook voor ons, uit het Oude Testament in herinnering brengt! Zelfs ook voor bijzondere gevallen, bijvoorbeeld in zijn vermaning om met vreugde bij te dragen niet het oog op de hongersnood die op komst is, wekt hij de Korintiërs op met woorden van Mozes: Exodus 2:16, 18. Zoals geschreven staat, lezen we in hoofdstuk 8:15, “Wie veel verzamelde had geen overvloed, en wie weinig verzamelde had geen gebrek.” En verder in hoofdstuk 9:9 voor dezelfde gelegenheid: “Zoals geschreven staat: Hij heeft uitgedeeld en gegeven aan de armen; zijn gerechtigheid blijft in eeuwigheid, Psalm 112:9.

De Brief aan de Galaten

Men zou hier misschien tegenin willen brengen, dat er in Korinthe, deze wereldstad, veel rijke en machtige Joden waren, en dat de apostel terwille van hen zo dikwijls plaatsen uit Mozes en de Profeten aangehaald heeft. Dat wordt overigens door de brieven zelf al weerlegd, omdat daarin niet één enkele uitspraak uit de Schriften voorkomt, die gezocht lijkt, afgezien hiervan dat beide brieven de Korintiërs bepaald niet vleien. Wat wil men dan echter zeggen van de Brief aan de Galaten? Het is immers bekend dat de gemeenten in Galatië door Joods gezinde leraren op een dwaalspoor waren geleid en van het Evangelie, dat Paulus hun mondeling gepredikt had, afgebracht waren. Omdat het hierbij ging om de besnijdenis en het in acht nemen van wettelijke voorschriften, is het duidelijk, dat die – voor de besnijdenis ijverende - leraren zich op de Schrift van het Oude Testament beroepen hebben. - Als de apostel er nu op uit is deze Joodse gezindheid met wortel en tak uit te roeien, wat zou er dan menselijker, vanzelfsprekender geweest zijn dan dat hij hier, waar hij gelovigen uit de heidenen voor zich had, over het Oude Testament helemaal gezwegen zou hebben? In plaats van, waartoe hij immers bevoegd geweest zou zijn, die tegenspraak met de besluiten van het Concilie van Jeruzalem (Handelingen 15) neer te slaan, grijpt hij hier naar de uitrusting van zijn tegenstanders, en juist hier is het, dat hij het geschreven woord van Mozes en de Profeten als het zwaard van de Geest laat fonkelen. Zo kan alleen diegene het zwaard voeren, die er zeker van is, dat het Evangelie dat hij predikt overal bij Mozes en de Profeten te vinden is, zo zeker, dat hij over ieder ander Evangelie en over iedere Joods gezinde prediker, zelfs als die een engel uit de hemel zou zijn (zie 1 Koningen 13) de banvloek uitspreekt. - Zou een apostel, die in levenswijsheid en mensenkennis zijns gelijke niet gehad heeft, de Galaten naar de grondslag leiden van een Schrift, waardoor ze juist verleid waren en de gezindheid, waarvan hij bij hen een einde wilde maken, in de hand scheen te werken, als hij er in de Heilige Geest niet zeker van geweest was, dat juist deze Schrift, op de juiste wijze uitgelegd, het eeuwige Evangelie is?

Met deze bedoeling geeft hij hun een uiteenzetting over de wet, over de belofte die aan Abraham gegeven is en alles wat daar verder bij past. Hij laat zien dat deze vormen, waarin het God behaagd heeft zijn eeuwige waarheid tot uitdrukking te brengen, alle volkeren aangaan, ook al waren ze allereerst werkelijkheid voor de Joden. *Goddelijke* vormen zijn ze voor hem, zodat wie ze niet wil laten gelden zich ook berooft van de inhoud ervan. Daarom, terwijl hij toch genoeg andere redenen bij de hand had om het Evangelie van Jezus Christus, de Zoon van God, tegen iedere dwaalleer in te handhaven, tekent hij voor de Galaten uit liefde voor het heil van hun zielen juist die vormen uit, om hen van hun Joodse opvatting en van iedere dwaling vrij te maken.

Zo schrijft hij hun in het 3de hoofdstuk, dat ze Abrahams kinderen zijn, voor zover ze

geloven op de manier waarop Abraham geloofd heeft. Hij bewijst voor hen dat de Schrift van tevoren gezien heeft dat God de volkeren door het geloof rechtvaardig maakt, omdat aan Abraham verkondigd is: “In u zullen alle volkeren gezegend worden”. Met een “er staat geschreven” houdt hij hun voor dat ze vervloekt zijn, als ze zich met werken van de wet in zouden laten en met de uitspraak van Habakuk: “De rechtvaardige zal uit geloof leven” bewijst hij dat in de wet niemand rechtvaardig wordt tegenover God, zoals hij ook met de uitspraak: “Wie deze dingen gedaan zal hebben, zal leven” bewijst dat het doen er moet zijn. –

Uit het “wat geschreven staat” trekt hij vervolgens de conclusie dat Christus ons verlost heeft van de vloek van de wet, opdat de zegen van Abraham tot de volkeren zou komen in Christus Jezus. In zijn nadere uitleg van de beloften die aan Abraham gegeven zijn, in Genesis 12:7-17, 22:18 zegt hij uitdrukkelijk dat het Zaad, waarover God daar spreekt Christus is.

Wanneer de apostel hier wat wij in Christus Jezus ontvangen hebben de zegen van Abraham noemt, dan moet het voor ons toch werkelijk de moeite waard zijn om deze zegen te kennen, omdat we anders helemaal niet weten en begrijpen wat we in Christus hebben. Dat men echter van mening is deze beloften niet meer nodig te hebben, zit alleen in de overheersende miskennis van de verhouding waarin de mens staat ten opzichte van de wet van de Tien Geboden. Als het zo staat, dat men de van oorsprong pythagorese leer, die ten doel heeft de geest zoveel mogelijk van de materie, van het dierlijke en lichamelijke deel, af te zonderen en steeds meer te verheffen tot zijn oorsprong, het ideaal van het Christendom noemt, dan is het geen wonder dat men zich steeds verder verwijderd van Mozes, van de wet. En toch zoekt men, ook al wil men het niet weten, op deze weg, net zoals de Galaten, alleen vanaf een lager punt, de erfenis van de zaligheid op grond van een wet. Want willen en hardlopen zit in het de genade weerstrevende mensenhart.

Nadat de apostel de verhouding van de wet tot de beloften duidelijk gemaakt heeft, merkt hij op dat de wet voor ons een pedagoog (een opvoeder, onderwijzer) naar Christus toe geworden is. Wie nu de wet als pedagoog niet wil laten gelden en hanteren, zou die niet lijken op een man, die de scholen wil verwoesten omdat hij niet meer naar school gaat? Ja, allen die niets meer willen weten van Mozes en de Profeten, die deze boeken niet voor Gods eeuwige Woord en troostrijk Evangelie houden; maar de wet die daarheen leidt wel erkennen; zij verloochenen niet alleen het gezag van de apostel, ze verloochenen ook hun christen-naam, want degenen die van Christus zin - de christenen dus - zijn volgens de apostel Abrahams zaad en erfgenaam van de belofte.

In het 4de hoofdstuk wordt geleerd, dat alle goederen van het heil of van het nieuwe verbond in de Schriften van Mozes aanwezig zijn, en dat in een vorm, die met een voorgedij vergeleken wordt, hetgeen waar het bij de dingen van Christus om gaat, te vinden is. In de verzen 21-31 vinden we er een voortreffelijke uiteenzetting van hoe de apostelen de heilige geschiedenis nadrukkelijk niet als zomaar een geschiedenis gelezen hebben, en we vinden een bewijs, dat ze het doel van de Geest bij het optekenen van de geschiedenis niet alleen begrepen hebben, maar dat het hun ook ter harte ging dat degenen, aan wie ze onderwijs konden geven, de Schrift van het Oude Testament zouden lezen, goed begrijpen en zich dienovereenkomstig gedragen.

Ook ons hebben de apostelen zo onderwezen. Is het nu voor ons, hun leerlingen, gepast om met allerlei kritiek van een ontaarde wetenschap vol wanbegrip, uit de hoogte te doen en over ons boven onze onderwijzers te verheffen? Is iets misschien hierom niet waar, omdat we het niet begrijpen en kunnen verklaren? Laten wij toch niet wijzer zijn dan de apostelen die ons onderwezen hebben, maar ons tijdig weer op

hun onderwijs richten, voordat ongelof en bijgeloof alles verslonden hebben.

De Brief aan de Efeziërs

In het jaar 63, dus ongeveer dertig jaar na de hemelvaart van Christus, roept de apostel de gelovigen in Efeze toe: Eertijds waart gij zonder Christus, buiten het burgerschap van Israël, vreemdelingen ten opzichte van de verbonden der belofte, dus zonder hoop en zonder God in de wereld.”²⁶ Daarmee wilde hij hun duidelijk maken dat zij, de heidenen, nu inbegrepen waren bij het woord, dat God door Mozes en de Profeten had laten prediken. Of zou men de uitdrukking “burgerschap van Israël” misschien op rekening van de Joodse voorliefde voor zulke Mozaïsche en profetische zegswijzen willen schrijven? De apostel, die gewoon is over een “Israël naar de geest” te spreken, die zich de gevangene voor de heidenen noemt, zou voor deze uitleg van zijn woorden gevrijwaard moeten zijn. Inderdaad, hij hield van de manier waarop de Geest zich uitdrukt, die geestelijke dingen zo uitdrukt als ze uit Gods mond komen, en wij zouden hetzelfde moeten doen. Want waarom zouden wij ons krachtens het burgerrecht van Israël niet ook “Israël” laten noemen? Is er wel een naam, die zo ridderlijk, zo vorstelijk is?”²⁷

In de verzen 8-11 van het 4de hoofdstuk legt de apostel de 68ste Psalm zo uit dat hij over Christus gaat. Het verband, waarin hij deze Psalm aanhaalt, is heel opmerkelijk. Op het eerste gezicht zou vers 8-10 heel goed kunnen vervallen, zonder ergens de zin of het verband te storen, wat dan ook wel de aanleiding geweest zal zijn tot het vermoeden, dat dit citaat een glosse van een monnik is. Maar in de hem gegeven wijsheid vond Paulus het nodig die Psalm hier ter sprake te brengen, en dat met de woorden: “Daarom zegt (de Schrift, of God)”, en hem voor de Efeziërs uit te leggen. Hieruit kunnen wij de conclusie trekken, hoe nuttig hij gevonden heeft dat ze de Psalmen goed begrepen, als Psalmen die over Christus gaan, en hoe hij zelf diep doordrongen was van deze opvatting ervan.

Wanneer hij in hoofdstuk 5:19 spreekt over *Psalmen, lofzangen en geestelijke liederen*, dan kan hij toch alleen de Psalmen van David bedoeld hebben, die de Heere immers ook meegezongen had in de dagen waarin Hij in het vlees was, of in ieder geval zulke liederen, die in de taal van de Profeten geschreven waren, op de manier van de lofzangen van Zacharias, van de moeder van de Heere of van Simeon.

In vers 30 betreft hij de woorden van Adam: “Deze toch is been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees” op Christus, zoals hij in het 31ste vers de woorden uit Genesis 2:24, “Daarom zal een mens zijn vader en moeder verlaten” enzovoort, een grote verborgenheid - en niet een mythe - noemt, dat betrekking heeft op Christus en de gemeente.

In het 6de hoofdstuk verwerpt hij zeer beslist het denkbeeld, dat de Tien Geboden alleen onder bepaalde voorwaarden nog geldig zijn of ons helemaal niets meer aangaan, door, daar waar hij voor een gemeente uit de heidenen de kinderen gehoorzaamheid aan de ouders inprent, zich te beroepen op het gebod: “Eer uw vader en uw moeder”, er aan toevoegt: “dat het eerste gebod is met een belofte.” Deze

²⁶ We moeten letten op het woord Testamenten, in het meervoud. - De geliefde uitspraak: Het Oude Testament is het Evangelie van de belofte, het Nieuwe Testament is dat van de vervulling - heeft veel verkeerde voorstellingen van het Woord van God opgeroepen. Ook in Romeinen 9:4 staat in het Grieks: de Testamenten (=verbonden).

²⁷ Men zie voor hoofdstuk 3:5 wat we over Romeinen 16:26 gezegd hebben. - Dat het overigens aan de apostelen zo geopenbaard werd, dat ze het als het ware met hun handen konden grijpen, maar aan de Profeten in de Geest, zegt ook Petrus in de eerste brief, hoofdstuk 1:10-12.

belofte luidt, zoals bekend: “opdat gij lang leeft in het land dat de Heere uw God u geeft”. Maar hoe is het, wanneer iemand in een slecht land geboren wordt? Men moet niet proberen met zo’n dwaze grap af te doen van de belofte, want het is Gods wijsheid dat wat hier gezegd wordt waar blijkt te zijn: De liefde voor zijn land is ieder aangeboren, Handelingen 17:26.

Nadat we nu uit meerdere brieven van de apostel voor de volkeren aangetoond hebben, dat hij de boeken van Mozes en de Profeten voor de onbetwiste autoriteit in wat Christus betreft gehouden heeft, dat hij ze als zodanig in de wereldstad Rome, in een eerste rangs stad als Korinthe, in Efeze, de voornaamste stad, en in Galatië, een grote provincie van Klein-Azië, gebruikt en op grond daarvan zijn Evangelie gebracht heeft, willen we nu, om de bewijzen niet al te zeer te vermenigvuldigen, voorbijgaan aan zijn andere brieven en alleen nog de brieven aan Timotheüs en de Brief aan de Hebreëen doornemen.

De eerste Brief aan Timotheüs

In de eerste brief aan Timotheüs, die als bisschop en opziener voornamelijk gemeenten uit de heidenen moest besturen, spreekt Paulus meteen in het 1ste hoofdstuk over het juiste gebruik van de wet en hij klaagt erover dat zoveel mensen zich meester willen maken van de wet, zonder te weten of te begrijpen wat ze zeggen. Als de wet helemaal niet meer geldt als Gods gezaghebbend woord, waarom heeft hij dan niet eenvoudig aan Timotheüs geschreven: Zeg hun dat de wet van de geboden hen, de heidenen niet aangaat, dat is voor de Joden?

Als het woord van de Geest legt hij het Oude Testament uit in hoofdstuk 4, wanneer hij zegt: “de Geest zegt uitdrukkelijk; met duidelijke woorden”, enzovoort. Deze duidelijke woorden, waarmee de Geest profeteerde over latere tijden, waar anders waren die te lezen dan in de Schriften van de Profeten? Hetzelfde geldt voor de belofte, die volgens vers 8 een Godzalig leven inhoudt - waar lag die anders dan in de Schriften? In het 13de vers vermaant hij Timotheüs het vol te houden met lezen, welke boeken dan? De als stichtelijk beschouwde Joodse legendes had hij hem immers afgeraden, dus bleef hem voor zijn lectuur niets anders over dan het enig stichtelijke en allergeleerdste Bijbelboek, de Schriften van Mozes en de Profeten.

In hoofdstuk 5:18 plaatst hij op een opmerkelijke manier een woord van Mozes en een woord van de Heere Jezus naast elkaar, wanneer hij hem, om de goede oudsten aan te moedigen, schrijft: “Want de Schrift zegt: “Een dorsende os zult gij niet muilbanden” (Deuteronomium 25:4) en: “De arbeider is zijn loon waard”, wat de Heere volgens Lukas 10:7 tegen zijn discipelen gezegd heeft.

De tweede Brief aan Timotheüs

Indien echter ooit, dan heeft Paulus in zijn tweede brief aan Timotheüs laten blijken, dat voor hem de Schrift van Mozes en de Profeten Gods eeuwige Woord is, waarin alles te vinden is wat voor een mens van God, dus voor een christen, voor zijn troost en zaligheid in Christus Jezus nodig is te weten. Met de nabije dood voor ogen, ten overstaan van Jezus Christus en zijn heilige engelen, hoogst bezorgd over zijn zoon in Christus, roept hij Timotheüs in hoofdstuk 3:4 toe: “Maar blijf gij in hetgeen gij geleerd hebt, en waarop je van harte vertrouwt; je weet van wie je geleerd hebt, en

omdat je van kindsbeen af de heilige Schriften kent, zij hebben de kracht je wijs te maken voor de zaligheid door het geloof, (namelijk) het geloof in Christus Jezus. Alle Schrift, die door God ingeblazen (geïnspireerd) is, is ook nuttig voor het onderwijs, het overtuigen, het herstellen, het opvoeden (namelijk) in de gerechtigheid; opdat de mens van God compleet is, toegerust voor ieder goed werk”.

Wij moeten een ogenblik bij deze woorden stil blijven staan. - De Schriften van Mozes en de Profeten worden hier door de grote apostel aan zijn onovertroffen helpen aanbevolen als de enige bron van de kennis, als Schriften die hem wijs kunnen maken voor de zaligheid. Hij zelf, de apostel, op gevorderde leeftijd, was bezig afscheid te nemen; dan kon hij zijn Timotheüs niet meer met goede raad bijstaan; daarom geeft hij hem deze Schriften als het ware als erfenis, die zouden leren hoe hij moest wandelen, opdat ook hem de kroon der gerechtigheid ten deel zou vallen. - Men zou zich af moeten vragen hoe het mogelijk is dat men - nu deze vermaning er staat - zo lichtvaardig omgaat met de Schriften van Mozes en de Profeten! Zou niet iedere christelijke huisvader zijn kinderen, de leraar de hem toevertrouwde leerlingen, de predikant zijn gemeente, de grootst mogelijke eerbied voor deze Schriften in moeten boezemen? Want wat zou men liever willen zijn dan wijs voor de zaligheid, compleet, en voor ieder goed werk toegerust als een mens van God!²⁸

Zolang men de naam ‘christen’ draagt en wil blijven dragen, zou men zich toch voor God moeten schamen, wanneer men, met allerlei aan kennis van talen en kritiek ontleende spitsvondigheid, in het bijzonder vanaf de kathedraal, de hooggeleerde eenvoud van de Schriften van Mozes en de Profeten voor zich en anderen bederft; Schriften waarvan de kleinste uitspraak meer gewicht in de schaal werpt dan alle geleerden ooit bij elkaar gekregen hebben.²⁹

Tenslotte: wanneer de mens naar zijn eeuwig huis gaat, zal toch ook de grootste geleerde toe moeten geven, dat, ook al is zijn geleerdheid in de talen nog zo uitgebreid, alleen dat als geleerdheid in de theologie kan gelden, wanneer men doceert zoals een wetgeleerde als Zenas, zoals een man bedreven in de Schriften als Apollos, van wie de in talen zo hooggeleerde Paulus, juist vanwege hun geleerdheid waar het de Schriften betreft, zo lovend gewag maakt, Titus 3:13.³⁰ Zij moeten voor Gods aangezicht een exegetische kennis gehad hebben, waar geen theologische faculteit aan tippen kan!

De Brief aan de Hebreëën

Laten we nu nog een blik werpen in de Brief aan de Hebreëën, waaruit nu al zoveel eeuwen de oprechten en zij die tot voleinding gekomen zijn, zo een rijke troost gehaald hebben. Deze brief van Paulus’ is zó helemaal op de grondslag van de heilige Schrift van Mozes en de Profeten geschreven, dat alleen de bekende onverschilligheid van het menselijke hart voor alles wat licht is, verklaren kan hoe men deze brief voor apostolisch kan houden, en desondanks de Schriften van Mozes en de Profeten als niet-nieuw Testamentisch kan beschouwen. Op dezelfde manier is deze brief ook een zó tweesnijdend zwaard tegen iedere vorm van een Joodse mentaliteit, dat het een uiterst geringe theologische kennis, en zelfs een beklagenswaardige bekrompenheid,

²⁸ Loïs, de grootmoeder van Timotheüs, en zijn moeder Eunice hebben dus hun zoon en kleinzoon van zijn vroegste kinderjaren af de Schriften van het Oude Testament voorgezegt, hem die laten lezen en erin onderwezen, zoals ze zelf hun eigen ongeschminkte geloof erop bouwden.

²⁹ Zie ook de een jaar tevoren geschreven Brief aan Filemon, vers 9.

³⁰ De bewijzen dat niet Paulus de schrijver is, maar Apollos of Barnabas of Clemens, hebben tenslotte niets te betekenen.

veronderstelt, als men die mentaliteit er toch in wil vinden. In de Profeten heeft God gesproken, dat stelt de apostel meteen in het eerste vers vast.

Daarna gaat het 1ste hoofdstuk, waarin hij de verering van engelen, of zoals men nu zou zeggen: verering van heiligen, bestrijdt, over degene die men alleen moet vereren en op wie men alleen moet vertrouwen. Met een herhaald 'Hij spreekt' toont hij met treffende getuigenissen uit de Psalmen aan, dat onze Heere Jezus Christus is: *de Zoon*. Hij die alle machten in de hemel moeten aanbidden, God, Jehovah; Psalm 2, Psalm 45, Psalm 102, Psalm 104.

Op grond van de 8ste Psalm laat hij in hoofdstuk twee zien, hoe het bij God paste, dat men aan de Heere niets anders gezien heeft dan eerst lijden en dood, en daarna de almacht. Uit vers 23 van Psalm 22 hoe de Heere ons als zijn broeders aangenomen, en te midden van de gemeente God uitgelegd en geprezen heeft. Uit de 18de Psalm laat hij zien hoe de Heere hierbij op God gesteund heeft, en uit Jesaja 8:18 wat een vreugde Hij aan de gemeente beleefde, die Hij door lijden en opstanding uit God verwekt heeft. Vanaf het 17de vers leidt hij de Hebreeën in in de Schriften van Mozes, en hij wijst hen op de hogepriester, wiens ambt alle hogepriesters alleen maar afgebeeld hebben, zoals de hele instelling van de zoenoffers alleen maar een afschaduwing geweest is van het Lam, dat onze zonden droeg.

Opdat ze ermee op zouden houden om uit Joodse onbevanging hem de gehoorzaamheid te weigeren, legt hij hun in het 3de en 4de hoofdstuk Psalm 95 voor, die hij als Gods levende woord voor hen laat klinken, door daarover te zeggen: "Zo spreekt de Heilige Geest". Wanneer hij hun het verhaal over de woestijn voorhoudt, spreekt hij de opmerkelijke woorden uit: "Ook ons is het Evangelie verkondigd, zoals hun in de woestijn". - Wie anders heeft hun het Evangelie verkondigd dan Mozes? Waar vinden we het anders geschreven dan in de boeken van Mozes? - De apostel zet nu verder uiteen, dat die instelling van vroeger niet bij de letter kon blijven, maar in de Geest moest opgaan, dat ook diegenen van de vaders, die geloofden, van de Geest van deze dingen vervuld zijn geweest, zoals dan ook van oudsher ieder, die de Geest van Christus heeft, in deze Geest de boeken van Mozes gelezen heeft, als boeken die over Jezus Christus gaan. Er moest immers een hogepriester zijn, die volgens de Geest van deze dingen, en niet volgens de letter zou zijn, iemand die op zou treden krachtens de ordening van Melchizédek en door de eeuwige Geest zichzelf, onschuldig, aan God zou offeren. Dat, wil hij hun zeggen, heeft de Geest hierdoor te kennen gegeven, dat hij Melchizédek in Genesis 14 laat optreden en beschrijft, en zo is deze geschiedenis een goddelijke afbeelding van Christus, die voor ons in deze rechtvaardige en vreedzame priester-koning oplicht.

In het 8ste hoofdstuk herinnert hij ons eraan dat Mozes op de berg Sinaï het hele raadsbesluit van God over de zaligheid in Christus Jezus, Christus en alles wat van Christus was, in een beeld voor zich heeft gehad, dat de engelen het hem stuk voor stuk hebben laten zien en dat hem opgedragen was alles volgens dit beeld te doen en uit te voeren. Dat de afdruk van dit beeld niet meer geldig is, sinds we het beeld zelf van de dingen, die bij God gedaan moesten worden, voor ons hebben, zegt hij in hoofdstuk 10:1, zoals hij hier in het 8ste hoofdstuk over het nieuwe verbond met de woorden van de profeet (Jeremia 31:31-34) spreekt.

In het 9de hoofdstuk spreekt hij erover dat in de boeken van Mozes, krachtens de Geest van God alleen zuivere prediking van het Evangelie, geschreven met Gods griffel, te vinden is, zoals hij op een vergelijkbare manier in zijn brief aan de Kolossenzen (hoofdstuk 2:17) zegt: "Het zijn allemaal schaduwen van de komende dingen, maar het lichaam is van Christus".

We zien dat in het 10^e hoofdstuk wordt toegelicht hoe God Zijn Eerstgeborene

in de wereld heeft gebracht, en hoe de Heere in de wereld gekomen is in de Psalmen, toen ze op Davids harp klonken. In deze Psalmen, zegt de apostel, heeft de Heere gesproken, en spreekt Hij nog. Hij citeert dan de 40ste Psalm als bewijs, dat Gods wil geschied is door een offer voor de zonde, en dat wij in deze wil geheiligd zijn. Dat iedere mis voor de zonde door Christus van onwaarde geworden is, bewijst hij met de woorden van de profeet Jeremia, die hij weergeeft als levende woorden, die vanaf de troon en uit het hart van God klinken: “Want”, zegt hij, “dat betuigt ons de Heilige Geest”. Zo zien we dan dat de apostel van het begin tot het einde van de brief ervan doordrongen is, dat de letter, hoewel die zoveel eeuwen geleden door mensenhanden opgeschreven is, het woord van de levende God is. Het is een woord, dat te voorschijn stroomt uit het hart van God, in alle tijden eeuwig jong en eeuwig fris, zoals de stromen voor de wereld door dit woord uit Gods bergen komen vloeien en zich zo ver het oog strekt over hele landen uitstorten.

Als men niets aan het Oude Testament heeft, dan heeft men ook niets aan het geloof, waarvan de apostel in het 11de hoofdstuk een beschrijving geeft, nadat hij met Haggai 2:7 de wankelmoedigen met de komst van de Heere getroost en ze met Habakuk vermaand heeft vol te houden. Men heeft niets aan het geloof, waarmee Abel, Henoch, Noach, Abraham met Isaak en Jakob, en Israël wanneer het geloofde, ook de hoer Rachab, Gideon, Barak, Simson en Jefta - deze vijf stenen des aanstoots voor zogenaamd christelijke exegeten - geleefd hebben, daarna ook het geloof van David, Samuël en de Profeten die voor de Heere zijn uitgegaan. Laat dan de waarde Joden dichterbij komen, die nu eeuwenlang zonder iets gezeten hebben, en laat ze weer hongerig het zoete manna inzamelen, dat nu voor verzadigde christenen waardeloos voedsel geworden is. Of, wil men toch het christelijk geloof behouden, dan moet men voor zichzelf en voor de Joden de deur niet dicht doen, integendeel, men moet het Oude Testament weer tot eer brengen en in bescherming nemen.

Nadat we de Schriften van Paulus nader toegelicht hebben, zullen we nu onze aandacht nog richten op de brieven van Jakobus, Johannes en Petrus, waarbij we ons beperken tot een paar aanduidingen, om het niet te lang te maken.

De Brief van Jakobus

Het hoofdthema van de brief van Jakobus is: “Als gij de Koninklijke wet vervult volgens de schrift: “gij zult uw naaste liefhebben als uzelf, zo doet gij wèl”. En verder: “En de Schrift is vervuld, die zegt: Abraham heeft God geloofd en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend”. Deze brief maakt duidelijk dat de apostel niet spreekt met opgeblazen woorden, maar met kracht (I Korintiërs 4:19). Vandaar de voorbeelden van Abraham, van de hoer Rachab, van de volharding van Job en de Profeten die gesproken hebben voor de Naam des Heeren; teksten uit de Schrift zijn als licht tussen zijn woorden gestrooid.

De Brieven van Johannes

De brieven van Johannes berusten vooral op het verhaal van Kaïn en Abel in Genesis 4, dat hij met een enorme kracht en een onnavolgbare kunde uitlegt en op ons toepast.

De Brieven van Petrus

Deze ‘rots van het christendom’³¹ is van onder tot boven zo met uitspraken uit de Heilige Schrift van Mozes en de Profeten uitgehouwen, dat men deze rots verlaten en helemaal uit het oog verloren moet hebben, als men niet met alle eerbied deze Schrift als Gods eeuwig en gezaghebbend woord aanneemt. Daarvan zullen zijn brieven ons overtuigen.

In zijn 1ste brief moedigt Petrus in hoofdstuk 1:10 de gelovigen aan om in al hun lijden getroost te zijn, omdat ze immers genade hebben bij God. “De Profeten”, zegt hij, “hebben voor u over de komende genade geprofeteerd; de Geest van Christus, die in hen was, heeft tevoren het lijden van Christus, en de heerlijkheid die daarna kwam, betuigd”. Hij vermaant hen zich uitsluitend aan God te houden en bij het Evangelie te volharden, en niet mee te doen met degenen, die probeerden hen daarvan af te brengen en hen ertoe te verleiden hun eigen genoegens na te jagen. Deze vermaning zet hij kracht bij door wat er geschreven staat: “Wordt heilig, want Ik ben heilig” (Leviticus 11:45). Hij herinnert hen eraan, dat ze geboren zijn uit een levend en eeuwig blijvend woord van God, waarbij hij Jesaja 40:8 aanhaalt: “Het gras verdort - het woord des Heeren blijft in eeuwigheid”. Dit woord, voegt hij eraan toe, dat Jesaja gepredikt heeft, is hetzelfde als het woord dat onder jullie verkondigd is.

In het 2de hoofdstuk beeldt hij, volgens Psalm 118, Christus af als de Steen, waarop het gebouw van de kerk rust, hoewel men die steen niet als zodanig erkent. Met woorden uit de Schrift wijst hij erop, dat ook zij op deze steen gebouwd werden, en voegt daaraan toe: “Daarom staat op verschillende plaatsen in de Schrift: “Zie ik leg in Sion een uitgelezen, kostbare hoeksteen.” De verzen 7, 8, 9 en 10 zijn allemaal woorden uit de Schrift.

Wanneer hij de knechten vermaant zich tegenover hun Heeren niet te misdragen en hen niet te bedriegen, stelt hij hun de Heere tot voorbeeld, en verwijst daarvoor niet naar diens geschiedenis, maar naar Jesaja 35, Psalm 119:176.

In het 3de hoofdstuk houdt de apostel de vrouwen het voorbeeld van heilige vrouwen voor, onder andere van Sara. *Dat men het goede na moet jagen en op die manier het goede zal zien*, bewijst hij met Psalm 34. Om hen aan te moedigen om lankmoedig te zijn en te wachten op de Heer, herinnert hij hen eraan, dat God in het verleden de hem weerstrevende geesten lankmoedigheid bewezen heeft, en hen onder verlening van een termijn van 120 jaar in de gevangenis gehouden heeft, zodat ze de kans hadden zich te bekeren. De doop is van dit verhaal een tegenbeeld: de grote barmhartigheid was over hen gekomen, zodat ze niet meer bij de tegenstanders van het Evangelie hoorden: in alle noden konden zij Degene aanroepen, onder Wiens voeten nu de dood, de nood en alles onderworpen ligt.

Waarom hun tijd zo’n treurige en moeilijke is, legt hij hun in het 4de hoofdstuk met woorden van de Schrift uit: “Het oordeel begint bij het huis van God”; hij waarschuwt hen tegen gerustheid en vermaant hen vol te houden met het woord: “De rechtvaardige wordt ternauwernood gered”, Spreuken 11:31.

In het 1ste hoofdstuk van de 2de brief, waarin Petrus verzekert, dat zij (de apostelen) geen verzonnen fabels zijn gevolg in hun verkondiging van de macht en de komst van de Heere Jezus Christus, beroept hij zich erop, dat ze ooggetuigen geweest zijn van zijn majesteit. In plaats van nu aan te dringen: “Omdat we het dus zelf gezien en gehoord hebben, kunt u zich op ons verlaten”, gaat hij als volgt verder: “En wij

³¹ Volgens Psalm 69 en Psalm 109:8 (zie Handelingen 1:20) heeft Judas Iskariot, de verrader, een opvolger moeten hebben; dat ook Petrus een opvolger op zijn apostolische stoel door de Heilige Geest is toegedeeld zou nog bewezen moeten worden.

hebben het profetisch woord dat zeer vast is”, dat wil zeggen: nog meer bevestigend, nog betrouwbaarder is het profetische woord dat wij hebben”. In grote nood geven stemmen en gezichten geen zekerheid”³² en dan is het geschreven woord het enige waar men van op aan kan. Daarom voegt de apostel eraan toe: “Gij doet er goed aan u daaraan te houden, als aan een licht die schijnt op een donkere plaats” - die, hoe donker alles om ons heen ook kan zijn, een uitweg zichtbaar maakt - totdat de dag aanlichtte en de Morgenster opga in uw harten.” Tot we het ervaren, wat daar in het woord geschreven is, wanneer het dan voor het hart zal zijn als voor een mens, die uit een lange, dichte duisternis overgeplaatst wordt naar het heldere licht van de dag

De ernstige toespraak in het 2de en 3de hoofdstuk is helemaal uit de Schrift van Mozes en de Profeten gehaald. De apostel houdt de valse Profeten het lot van de eerste wereld en van de steden Sodom en Gomorra voor, terwijl hij de oprechten troost met de redding van Noach en Lot. Over degenen, die de goede weg verlaten hebben, zegt hij dat ze de weg van Bileam zijn gevolgd; zijn verhaal stelt hij op als een ernstige waarschuwing.³³

Degenen die de waarheid lasteren bestraft hij met het 1ste hoofdstuk van Genesis (zie ook Psalm 24) en hij herinnert nog een keer aan de zondvloed. “Eén dag is voor de Heere als duizend jaren” zegt hij Mozes in de 90ste Psalm na. Hij troost over het uitstel van de vervulling van de belofte met Habakuk 2:3 en moedigt aan om vol te houden met Jesaja 65:17, “Maar wij verwachten nieuwe hemelen en een nieuwe aarde;” en die belofte noemt hij een belofte van de Heere, hoofdstuk 3:13.

De brief van Judas

De apostel Judas geeft in zijn brief in weinig woorden de hele geschiedenis van het volk Israël in de woestijn weer; hij maakt melding van de steden Sodom en Gomorra, van Kant, van Bileam en van Korach met zijn aanhang; hij troost de vereenzaamde rechtvaardigen met Henoeh, de zevende van Adam af, en geeft verschillende uitspraken van de Profeten in andere woorden weer.³⁴

De Openbaring van Johannes

Wanneer ik nu tot slot de Openbaring van Johannes aanhaal, dan is dat meer om op dit boek attent te maken, dan om het bewijs te leveren, dat het precies zo als de overige apostolische Schriften op de grondslag van het Oude Testament berust. Dat zou me te ver voeren, en ik beperk me tot een paar aanduidingen.

Toen Johannes de Openbaring schreef was, zoals bekend, het Nieuwe Testament er

³² Het Griekse woord, dat men op deze plaats met gevangenis vertaalt betekent in de eerste plaats: bewaking, bewaring.

³³ De apostel Petrus bevestigt uitdrukkelijk, dat de ezelin van Bileam met een menselijke stem gesproken heeft. Men vindt dat heden ten dage belachelijk, en wie het nog gelooft moet voor een dwaas doorgaan. Wanneer het Mensen lukt om voor hun amusement dieren te leren met een menselijke stem te fluiten en te spreken, wordt het dan zo ongeloofwaardig geacht dat God een stom dier laat spreken om de dwaasheid van een profeet af te wenden?

³⁴ Het is gemakkelijk te begrijpen dat men al vroeg begonnen is de echtheid van de 2de brief van Petrus, van de 3de van Johannes, van de brief van Judas en van de Openbaring te bestrijden. Degenen, die afgeweken waren “van de eenvoud die zich aan Christus houdt” - en die vormden al gauw de meerderheid - voelden zich in deze brieven en in het boek van de Openbaring alle zeer gestraft en schuldig gebleken aan hun zonde en onzaligheid, dan dat ze deze Schriften hadden willen aanvaarden. Ze deden zoals Diotrefes, die ook de brieven van Johannes niet aanvaardde, III Johannes : 9.

nog niet als boek. De apostolische Schriften bevonden zich deels in het origineel, deels als afschriften in de handen van afzonderlijke gemeenten. Als geschreven woord had de apostel dus alleen de Schriften van Mozes en de Profeten.

Het is hier niet de plaats om te onderzoeken waar de apostel het vandaan heeft wat hij over Michael zegt, over Henoch en anderen. Zo min als waar Paulus en Jakobus wat ze soms als geschreven aanhalen vandaan hebben, en wat toch niet, of toch niet op die manier, bij Mozes en de Profeten te vinden is.

Toen hij zich op het eiland Patmos bevond, waren de meeste gemeenten al van de genade naar een ander Evangelie overgegaan, naar een andere Jezus, naar een andere Geest, die de apostelen hun niet gepredikt hadden. Hij zelf, die volgens het woord van de Heere (Johannes 21:22) op deze aarde moest blijven tot de Heere kwam (Matthéüs 24), had op hoge leeftijd nog gewaarschuwd waar hij waarschuwen kon. Nu hij naar Patmos verbannen is, bezwijkt hij onder het hele gewicht van verwachtingen, waarin hij teleurgesteld is. Hier is hij verlaten, gescheiden van alle heiligen, op een eiland en des te meer ontvankelijk voor de indrukken uit zijn omgeving. De zee nu eens in schuimende golven in beweging gebracht, dan weer een spiegelgladde blauwe vlakte; de wonderlijke schepsels, die uit water, lucht en wolken nu en dan voor de ogen opduiken; het ruisen van de branding; wanneer men het eiland ingaat vulkanen, bronnen met zwaveldampen, rotsen en afgronden, allerlei planten, bomen en soorten - gesteente; vervolgens de dieren die tegen de oever van de zee op kruipen, op het land slangen en scorpioenen; daarbij de mensen met hun hartstochten; wat een diepe indruk moest dat alles maken op een zo uiterst gevoelige ziel! Nu neemt hij onder deze indrukken - hij heeft meer dan ooit troost nodig - vandaag deze en morgen die boekrol van Mozes en de Profeten ter hand; en omdat hij door de Geest van de Heere bestraald werd, leefden deze geschriften in hem op, en hij in hen. Meer dan ooit let hij in zijn ellende op het onderlinge verband, op de betekenis. Hij is een fijngevoelig mens, heeft een kinderlijk gemoed, worstelt met God opdat zijn waarheid blijft en haalt de beelden uit alles wat hem omgeeft. Zo geeft Johannes in de Geest, waarin hij verkeerde en waarin hij alles zag, wat hij in de Schriften las in beelden weer. Deels maakt hij zich de beelden, die hij daar vindt, eigen, deels meent hij ze uit zijn omgeving, en zo is zijn hele Apocalyps een levende weerklank van de stemmen van Mozes en alle Profeten. Met de troost, die hij daaruit heeft gehaald, heeft de Heere hem overeind gehouden, en hij heeft de oprechten, die nog overgebleven waren, getroost; zij zullen hem ook begrepen hebben.

De inhoud van de hele Apocalyps is echter voor het grootste deel uit de boeken van Mozes en vervolgens uit de Profeten, in het bijzonder Jesaja, Daniël, Zacharia en Ezechiël gehaald. Het zou een afzonderlijk boek vereisen om dit tot in de details uit te werken, omdat bij een aanhalen-zonder-meer van de plaatsen uit de Openbaring voor menigeen het verband niet duidelijk zou zijn, als niet meteen aangetoond zou worden hoe Johannes zulke plaatsen heeft opgevat en welke conclusies hij eruit getrokken heeft. Ook moet men zich verplaatsen in de uitzonderingstoestand, waarin Johannes zich toen met enkele getrouwen bevond, zoals vroeger alle Profeten. - Verlangen naar vervulling van de waarheid van God en van zijn belofte brengen bij het lezen van de Apocalyps bij datgene, wat voor de mensen heilzaam is, tegen al het tegenspel van wat zichtbaar is in, en niet tot ijdele dromen van een Duizendjarig Rijk of berekeningen, die nog altijd gefaald hebben.

In alle apostolische Schriften vinden we dus als resultaat van ons onderzoek:

1. De apostelen hebben de Schriften van Mozes en de Profeten gehouden voor

- Schriften, die werkelijk door Mozes en de Profeten geschreven zijn.
2. Ze hebben die zonder uitzondering als het onmiddellijke, betrouwbare, onbedrieglijke en voor altijd gezaghebbende woord van de Heere aangenomen, die dag en nacht overdacht, in hun herinnering bewaard, en erop vertrouwd als op het enige vaste punt van alle waarheid van God, van alle troost en geloof.
 3. Ze hebben deze Schriften in hun geheel onvoorwaardelijk uitgelegd en opgevat als Schriften die over Jezus gaan, en ze ten grondslag gelegd aan hun hele prediking van het Evangelie, niet alleen aan Joden, maar ook voor niet-Joden.
 4. Ze hebben deze Schriften gehouden voor Schriften, die door God geïnspireerd of in de Heilige Geest opgeschreven zijn.
 5. Ze hebben deze Schriften voor zo betrouwbaar gehouden, dat ze zich geregeld alleen op de Schriften beroepen, hoewel ze gelegenheid genoeg hadden zich voor hun leer en de opdrachten die ze gaven te beroepen op wat er in hun midden gebeurd was.
 6. Op wat er in hun midden gebeurd was hebben ze alleen hierom als iets Goddelijks en zaligmakends gewezen, omdat ze daarin de vervulling gevonden hadden van wat God door de mond van al zijn Profeten beloofd had.
 7. Ze gaven aan het geschreven woord van Mozes en de Profeten de voorkeur boven de feiten van de geschiedenis, en wat ze zelf predikten en schreven, was voor hen alleen hierom Evangelie, omdat ze ervan overtuigd waren, dat ze geen ander Evangelie, geen andere Christus predikten, dan het geschreven woord van Mozes en de Profeten hun voortekende.
 8. Door dus voor hun gedrag en voor hun leer helemaal op de bodem van het Oude Testament te staan gaven ze er blijk van dat het hun ging om de ware uitleg van deze Schriften, en de ware uitleg ervan hebben ze gehandhaafd tegen welke opvatting dan ook waaruit een Joodse opvattingen bleek. Ook al bleken ze in hun persoonlijke verhoudingen soms niet helemaal vrij van deze gezindheid te zijn, dan heeft dit op hun gedrag in het openbaar, hun onderwijs en hun weiden van de gemeente met schriftelijk onderwijs niet de minste invloed gehad. Van wat men sindsdien Oud-Testamentisch genoemd heeft, waren ze zo ver verwijderd, dat ze ieder Evangelie, dat niet helemaal in overeenstemming met de Schriften van Mozes en de Profeten was, verafschuwden en dat ze daarvoor waarschuwden, zodat het werkelijk onverstand verraadt om boden, die door de meerderheid van de Joden heftig vervolgd en voor lasteraars van de waarheid van God gehouden werden, in hun openbare optreden te beschuldigen van een mentaliteit, die of Joods, of niet van alle dwaling vrij, of van dat van de Heere verschillend geweest moet zijn. Hier volharden wij bij de belofte van de Heere in Johannes 16:13 en bij Zijn gebed voor hen in Johannes 17.

Besluit

De taak die wij ons hebben gesteld, het Oude Testament uit de geschriften van Evangelisten en apostelen naar zijn ware waarde te schatten, hebben wij op zulk een wijze proberen te volvoeren, dat het eenvoudige verstand vanzelf tot de conclusie moest komen die wij uit de woorden van de Heer, zijn apostelen en Evangelisten hebben getrokken.

Men zou bijna zeggen, dat in een zo eenvoudige, heldere zaak zo veelvuldige en herhaalde getuigenissen en bewijzen niet nodig waren. Maar wie weet hoe het tegenwoordig in de wereld, bijzonder in die van de theologen en geleerden, gesteld is, wie het bekend is, met welk een snode geringschatting en verachting het heilige boek wordt behandeld, die zal toegeven, dat daar waar zulke vooroordelen in zulk een zaak zo algemeen bestaan, de lang miskende eenvoudige waarheid niet vaak genoeg kan worden voorgesteld, niet te dikwijls gestaafd en bewezen.

Al mogen wij ook niet verwachten, met dit geschrift de moderne geleerdheid tevreden te stellen, zo hopen wij toch het doel dat wij ons stelden, te hebben bereikt, nl. in ieder denkend gemoed de overtuiging op te roepen, dat de boeken van Mozes en de Profeten even weinig een "oud" Testament zijn als de boeken van de Evangelisten en apostelen en dat zij voor de eerste christelijke gemeenten de enige Bijbel en normatieve autoriteit waren, de Heilige Schrift, waaruit zij het Evangelie van het Godsrijk hebben verkondigd.

Waar wij onze bewijzen uitsluitend op de geschriften van de Evangelisten en apostelen hebben doen steunen, geloven wij tegen iedere misduiding, als wilden wij aan het Nieuw-Testamentische of de Goddelijke autoriteit van deze apostolische geschriften afbreuk doen, beveiligd te zijn. De Goddelijke autoriteit daarvan zal des te meer naar voren treden, wanneer we er niet overheen lopen, hoeveel het de vervaardigers daarvan eraan gelegen was, niets anders te leren dan ook Mozes en de Profeten hebben geleerd.

Bij geleerden en ongeleerden is het denkbeeld overheersend alsof de Boeken van de Evangelisten en Apostelen, zoals wij ze hebben met de geboorte van de Heere geheel gedrukt uit de windsels tevoorschijn zijn gekomen. Terwijl de boeken van Mozes en de Profeten daardoor aan de kant werden gezet. De een bevestigt de ander in deze voorstelling van zaken en met het woord 'Evangelie' voor in de mond mishandelende geleerden, met een schijn van geleerdheid en kritiek, een boek, dat toch, zoals het gezonde mensenverstand hun zeggen moet, de hele waarheid over Christus voor de eerste christenen was, die dus, net zo als de apostelen van onze Heere - om over deze verder niet te spreken - voor hun leerstoelen als betweters moeten staan.

De opgeblazenheid, waarmee men een grote kennis die men uit boeken heeft gehaald als eigen kennis uitkraamt, en twijfel aan de eeuwige waarheid oproept, alleen om zich een nieuwe en grote naam te maken, terwijl men de overtreding van de wet van God en zijn verborgen lust botviert, is alleen consequent in zijn inconsequentie. Het is waar: er zijn duizend geleerde bedenkingen, waar men alleen uitkomt wanneer men waarheid zoekt en gerechtigheid wil; wie deze dingen eerlijk zoekt, zal vanzelf alle twijfels langzaam zien verdwijnen, als hij eerst de hoofdzaak aanneemt, waar het om gaat, namelijk: dat de schone wetenschap hiervoor gegeven is, dat men in de eenvoud van zijn ziel en met een eerlijk gemoed, zichzelf en anderen heenhelpt over de vooroordelen, die tegen de boeken van Mozes en de Profeten zo lang hebben bestaan, en dat men zich voor de uitleg van de Schrift weer stelt op het standpunt van de apostelen en de eerste christengemeenten.

Er is hier geen middenweg: *óf de Heere, de apostelen en de eerste christenen hebben*

de Schriften van Mozes en de Profeten helemaal verkeerd uitgelegd, - óf wij hebben deze Schriften heel eenvoudig zo op te vatten en uit te leggen als zij, zonder daar iets van af of aan toe te doen. Wil men dat laatste niet, dan moet men toch eindelijk inzien wat men van de Heere en zijn apostelen maakt, en dat men de basis van het christelijk geloof en van de christelijke hoop grondig vernielt.

Wat de boeken van Mozes en de Profeten geweest zijn voor Jezus, in de dagen waarin Hij in het vlees was, en voor de apostelen, dat hebben we naar waarheid weergegeven en van niet te weerleggen bewijzen voorzien. Wat zij zagen en waarnaar zij verlangden was, dat ze de waarheid van God, die in die Schriften is neergelegd, in vervulling zouden zien gaan: deze vervulling was hun strijd en overwinning, waarin juist deze waarheid, de Geest van God, hen heeft getroost, overeind gehouden en erdoorheen geholpen heeft. Zoals ieder, die in zijn nood op God vertrouwt, ook waar wat zichtbaar is het schijnt te logenstraffen, boven de hoop uit met bidden en smeken vasthoudt aan het geschreven woord en aan degene, van wie het woord is, totdat hij heeft wat het geschreven woord beloofd heeft, en zoals hij nu, wanneer hij het gekregen heeft zich er niet zozeer over verheugt dat hij het nu heeft, maar eerder hierover dat wat hem beloofd was, ook in vervulling is gegaan: op eenzelfde manier kreeg bij de apostelen het geschreven woord meer de aandacht dan de feitelijke vervulling, en dat beschouwden ze alleen als een bewijs voor de geschreven waarheid, voor de Schrift, die voor hen alleen de aan geen voorwaarden gebonden goddelijke autoriteit was. Deze Schrift van het Oude Testament is de staf, waarop ze zelf steunden, hoe zwaar ze het ook hadden, de staf, waarmee ze de gemeente weidden; en juist in de tijd, waarin het donker begon te worden, waarin de gelovigen bij scharen tegelijk verleid werden, dan is het alsof de apostelen alleen maar dieper in de Schriften doordringen, om de stem ervan des te ernstiger en krachtiger te laten klinken, zoals we dat in de laatste brief van Petrus, in de brieven van Judas en Johannes, en in het boek Openbaring hebben gezien.

De houding van onze Heere Jezus Christus, van Zijn discipelen en apostelen ten opzichte van de boeken van Mozes en de Profeten is echter geenszins een willekeurige, die misschien uit Joodse voorliefde voortgekomen is, en niet hierom zijn ze aan de vervulling van de profetieën vast blijven houden, omdat het profetieën waren, maar omdat in al deze woorden van God door de Profeten het getuigenis van Gods gerechtigheid, de belofte van zijn heil besloten waren.

Dit getuigenis en deze belofte, die uit Gods mond in verschillende tijden en op velerlei manieren door de Profeten, tot troost van alle volkeren in hun verlorenheid, verkondigd zijn, vervuld te zien en vervuld te weten, dat was het waar het hun om ging. Deze vervulling hebben de Evangelisten en apostelen van de Heere aangetoond, daaraan is onze Heere vast blijven houden in de dagen waarin Hij in het vlees was, omdat het de vervulling was van het getuigenis over wat de mens in zijn eigengerechtigheid en wat God is voor mensen volgens zijn gerechtigheid.

Het moet daarom een zaak van groot belang zijn hierover helderheid te krijgen, hoe dan Jezus Christus onze Heer, en door Hem beleerd en door zijn Geest verlicht, zijn apostelen de Schriften van Mozes en de Profeten begrepen en opgevat hebben. Indien ooit, dan is het in onze dagen noodzakelijk deze Schriften goed te begrijpen en eraan te geloven, niet als aan een verouderd en verjaard boek, maar als aan een levend en eeuwig blijvend woord van God, waarvan gezegd wordt: "Tot de wet en tot de getuigenis! Zo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn dat zij geen dageraad zullen

hebben.”³⁵

De beantwoording van deze vraag, naar de oplossing waarvan wij menen niet tevergeefs onderzoek gedaan te hebben, blijft voor het vervolg bewaard.

³⁵ Jesaja 8:20, onder “wet” verstaat de profeet de boeken van Mozes.